Clnd nu te ameninţă nici o pedeapsă, nu simţi nici bucuria evadării.

Partea întîi

într-o zi de august a dispărut un om. Plecase pur şi simplu în concediu, spre ţărmul mării, la distanţă de mai puţin de o jumătate de zi cu trenul, şi nimic nu s-a mai auzit de el. Atît cercetările poliţiei, cît şi anunţurile din ziare au rămas fără rezultat.

Desigur, dispariţiile nu sînt întîmplări prea neobişnuite. Din rapoartele statistice reiese că, în fiecare an, dispar cîteva sute de persoane, iar proporţia celor

regăsiţi este neaşteptat de redusă. Crimele şi acciden-tele lasă totdeauna cîte o urmă. De obicei, motivele răpirilor pot fi precizate, dar dacă autorităţile nu găsesc un fir conducător -şi lucrul acesta este adevărat mai ales în cazul persoanelor dispărute - problema devine foarte complicată, în multe dispa-riţii poate fi vorba, pur şi simplu, de o fugă de acasă.

Probele au fost neînsemnate şi în cazul acestui bărbat. Deşi se cam ştia încotro plecase, din regiunea aceea nu sosise nici un raport că s-ar fi găsit vreun cadavru.

Profesiunea lui nu era dintre acelea care să-l fi făcut părtaşul vreunei taine pentru care să fi fost răpit. Purtarea lui cu totul normală nu dăduse niciodată de bănuit că ar fi avut de gînd să dispară.

Firește, la început, toată lumea şi-a închipuit că era vorba de o femeie. Dar soţia lui, mai bine zis femeia cu care trăia, spunea că plecase să adune diferite insecte. Anchetatorii poliţiei şi colegii lui s-au sim-ţit oarecum dezamăgiţi, căci borcanele şi plasa pentru insecte nu erau nimerite ca să mascheze o escapadă cu o femeie. Apoi un funcţionar de cale ferată din S... şi-a amintit că a văzut coborînd din tren un bărbat care arăta ca un alpinist şi purta atîrnate peste umăr o gamelă şi o cutie de lemn, pe care o luase drept trusă de vop-sele. Era singur, singur de tot, zicea funcţio-narul, încît bănuiala că la mijloc ar fi fost o femeie trebuia să cadă.

S-a mai spus că, sătul de viaţă, omul se omorîse. La teoria aceasta ţinea mai ales unul dintre colegii lui, care se ocupa, în timpul liber, cu psihanaliza. El pretindea

că entuziasmul unui bărbat în toată firea pentru o ocupaţie atît de nefolositoare ca prinderea insectelor dovedea cu prisosinţă o refulare. Preocuparea neobişnuită de a prinde insecte indică adesea, chiar şi la copii, un complex oedipian. Pentru a compensa dorinţele refulate, copilul înfige cu sete acul în insectele care, astfel, nu-i vor scăpa niciodată. Iar faptul că face la fel şi cînd e mare dovedeşte că starea lui e şi mai gravă. De aceea, nu întîmplător entomologii au adesea dorinţa vie de a dobîndi specimene rare, iar unii sînt foarte retraşi, cleptomani sau homosexuali. De aici şi pînă la sinuci-dere, pentru că ţi s-a urît cu lumea, e doar un pas. De fapt, există unii colecţionari care sînt atraşi mai mult de cianura de potasiu din borcanele lor decît de prinsul insectelor, şi nu pot scăpa de această atracţie oricît ar încerca. Intr-adevăr, omul nostru nu-şi mărturisise nimănui preocupările, poate pentru că îşi dădea seama că nu erau tocmai normale.

Dar cum tot nu s-a găsit nici un cadavru, toate aceste presupuneri ingenioase au rămas zadarnice.

După şapte ani, timp în care nimeni n-a aflat adevărul, în baza paragrafului 30 din Codul civil, omul a fost declarat decedat.

In gara din S... stătea într-o după-amiază de august un bărbat. Pe cap purta o şapcă cenuşie, iar manşetele pantalonilor erau îndesate în ciorapi. Pe umeri îi atîrna o

gamelă şi o cutie de lemn. Părea pregătit pentru o excursie în munţi.

Dar prin apropiere nu erau munţi pe care să fi meritat să-i urci. Pe drept cuvînt, paznicul care i-a luat biletul la ieşirea din gară i-a aruncat, pe cînd trecea, o privire batjocoritoare. Bărbatul s-a urcat fără şovăire în autobuzul din faţa gării şi s-a aşezat pe un loc din spate. Şoseaua ducea în direcţia opusă munţilor.

Bărbatul rămase în maşină pînă la ultima staţie. La coborîre apăru în faţa lui un peisaj de coline şi văgăuni. Pe terenurile joase se-ntindeau plantaţii de orez, împărţite în loturi înguste, iar între ele, împrăştiate ca nişte insule, răsăreau cîmpuri mai înalte, plantate cu arbori de curmal japonez. Băr-batul străbătu un sat şi merse tot înainte înspre ţărm ; treptat, pămîntul se făcu albicios şi uscat.

De la o vreme nu mai văzu case, ci doar pîlcuri singuratice de pini. Apoi solul se schimbă într-un nisip fin, care i se prindea de picioare. Din cînd în cînd, smocuri de ierburi uscate aruncau umbre pe gropile din nisip. Ici-colo răsăreau ca din greşeală straturi sărace de pătlăgele vinete, de mări-mea unei rogojini de paie, dar nu se vedea nici urmă de om. Marea, spre care se îndrepta, se afla dincolo.

12

Pentru prima dată, se opri. îşi şterse cu mîneca hainei sudoarea de pe faţă şi privi în jur. Deschise cu băgare de seamă cutia de lemn şi scoase din

despărţitura de sus cîteva beţe legate împreună. Le adună într-un mîner, fixînd la capăt o plasă de prins insecte şi începu din nou să meargă, lovind smocurile de iarbă cu mînerul. Nisipul era plin de mirosul mării.

Mai trecu ceva vreme, dar marea tot nu se zărea. Poate că terenul presărat cu coline închidea vederea. Acelaşi peisaj se întindea la nesfîrşit. Apoi, deodată, priveliştea se deschise şi apăru în zare un cătun. Era un sat obişnuit, mai degrabă sărac. Acoperişu-rile caselor, îngreunate cu pietre, erau risi-pite în jurul unui foişor de foc mai înalt. Cîteva case erau acoperite cu ţiglă neagră, altele cu tablă de zinc vopsită în roşu. O clădire cu acoperiş de tablă zincată, aşe-zată la singura răscruce a cătunului, părea să fie clubul vreunei cooperative de pescari.

Dincolo de sat erau poate şi mai multe dune, iar apoi începea marea. Cătunul se întindea pe o lungime neobişnuită. Cea mai mare parte a solului era formată dintr-un nisip alb, uscat, întrerupt pe alocuri de straturi de pămînt roditor, plantat cu car-tofi şi arahide. Mirosul animalelor domes-tice se amesteca cu acela al mării. O îngrămădire de scoici sparte alcătuia o

movilă pe o parte a drumului de lut şi nisip, tare ca cimentul. In timp ce bărbatul trecea în josul uliţei, pe locul viran din faţa coope-rativei se jucau cîţiva copii, mai mulţi moş-negi stăteau pe prispele părăginite şi-şi reparau năvoadele, iar în faţa singurului magazin universal se adunaseră cîteva femei cu părul rar. O clipă, cît se uitară curioşi la el, orice mişcare încetă. Dar bărbatului părea să nu-i pese de ei. Nu-l interesau decît nisipul şi insectele.

Cu toate acestea, întinderea satului nu era singurul lucru surprinzător, în ciuda aşteptărilor, treptat, drumul urca. De vreme ce ducea spre mare, era mai firesc să coboare. Greşise oare cînd se uitase pe hartă ? încercă să intre în vorbă cu o ţărancă tînără, care tocmai trecea pe acolo, dar ea coborî pri-virea şi, prefăcîndu-se că n-a auzit nimic, îşi văzu de drum, grăbită. Totuşi grămada de scoici, năvoadele şi culoarea nisipului îi arătau că marea era undeva, pe aproape. Nimic nu prevestea încă vreo primejdie.

Drumul urca din ce în ce mai pieziş. Treptat se făcu mai nisipos, iar la urmă ajunse nisip curat.

Un lucru era curios. Terenul pe care erau clădite casele nu urca deloc. Singur drumul urca, în timp ce cătunul rămînea parcă la acelaşi nivel. Dar nu numai drumul, ci şi pămîntul dintre case urca în aceeaşi măsură.

Deci satul părea că urcă o pantă, în timp ce clădirile, singure, rămîneau la înălţimea iniţială a terenului. Acest lucru îl impre-siona tot mai mult, pe măsură ce înainta. Pînă la urmă toate casele părură cufundate în gropi săpate în nisip. Marginile gropilor depăşeau înălţimea acoperişurilor. Unele după altele, şirurile de case se înfundau tot mai adînc în nisip.

Deodată panta deveni mai piezişă. Acum, erau cel puţin douăzeci de metri pînă la crestele acoperişurilor. Cum Dumnezeu or fi trăind oamenii aici ? se gîndi el înmărmu-rit, uitîndu-se într-una dintre gropi. Pe cînd îi făcea înconjurul, îl izbi în faţă un vînt puternic care-i tăie respiraţia. Orizontul se deschise fără veste - sub el valurile tulburi şi spumoase ale mării spălau ţărmul. Băr-batul se trezi pe creasta dunelor, care fuse-seră ţinta lui!

Dunele din faţa mării, care înfruntau musonul, se înălţau brusc; în locurile unde panta nu era prea mare, creşteau smocuri singuratice de ierburi pipernicite. Privind acum înapoi spre sat, putu să vadă că văgăunile, care se adînceau pe măsură ce se apropia de creastă, se înşiruiau pe cîteva rînduri înspre centru. Satul semăna cu o secţiune transversală printr-un stup de albine; se întindea peste dune sau, mai

degrabă, dunele se întindeau peste sat. Oricum, era un peisaj tulburător, neliniştitor. Se simţi mulţumit că-şi atinsese ţinta -dunele. Bău puţină apă din gamelă, respiră adînc, dar aerul, care i se păruse atît de limpede, îi lunecă aspru pe gît.

Bărbatul voia să adune insecte, dintre acelea care trăiesc în nisip.

Fireşte, insectele acestea sînt mici şi au culori şterse, dar el era un colecţionar pasionat şi ochii nu-i erau ispitiţi nici de fluturi, şi nici de libelule. Colecţionari

de felul lui nu doresc să-şi împodobească tru-sele cu exemplare care bat la ochi; nici nu-i interesează în mod deosebit clasificarea insectelor, ori gîzele din care se prepară medicamentele chinezeşti. Plăcerea unui adevărat entomolog e mult mai simplă, mai directă: să descopere o specie nouă. Atunci, numele descoperitorului apare în enciclo-pediile entomologice ilustrate, în coada denu-mirii latineşti a insectei nou descoperite, iar acolo numele poate să dăinuie aproape o veşnicie. Truda lui este încununată de succes atunci cînd numele îi este păstrat în memoria semenilor, în legătură cu o insectă.

Insectele mai mici, mai neînsemnate, cu nenumăratele lor deosebiri de formă, prile-juiesc multe descoperiri noi. Şi el pîndise într-o vreme muşte cu două perechi de aripi,

mai ales muşte obişnuite, de casă, care li se par oamenilor atît de respingătoare. Bineînţeles, diferitele tipuri de muşte sînt neînchipuit de numeroase şi cum toţi entomologii par să gîndească aproape la fel, şi-au îndreptat cercetările asupra variantei a opta, atît de rară, dar care în Japonia se găseşte din belşug. Poate că variantele sînt atît de multe pentru că mediul înconjurător al muştei este prea aproape de acela al omului.

S-a gîndit că, înainte de toate, cel mai bine ar fi să cerceteze mediul înconjurător. Faptul că existau atîtea variaţii provocate de mediu nu arăta oare cît de bine se adap-tează muştele ? Descoperirea l-a făcut să sară în sus de bucurie. Poate că teoria lui nu era chiar greşită. Faptul că musca dove-dea o

mare putere de adaptare însemna că ea putea să se simtă în largul ei şi în mediile cele mai nefavorabile, în care alte insecte nu puteau să trăiască, de pildă în pustiu, unde toate celelalte vietăţi mor.

în clipa aceea începu să-l intereseze nisipul şi curînd acest interes dădu roade. Intr-o zi descoperi în albia uscată a rîului de lîngă casa lui o mică insectă roz-pal, asemănătoare gîndacului de grădină cu aripi duble (Cicindela japonica Motschulsky). Toată lumea ştie, desigur, că gîndacul de grădină prezintă multe variaţii de culoare

şi desen. Dar, pe de altă parte, forma picioarelor de dinainte se schimbă foarte puţin, într-adevăr, la coleopterele cu elitre aceste picioare constituie un criteriu impor-tant de clasificare. Articulaţia a doua a picioarelor de dinainte ale insectei, care-i atrăsese atenţia, avea într-adevăr caracteris-tici izbitoare.

In general, în familia coleopterelor picioarele anterioare sînt negre, zvelte şi foarte mobile. Totuşi, la aceasta, picioarele dinainte păreau acoperite de o teacă groasă. Erau rotunde, aproape groase şi de culoare gălbuie. Bineînţeles, se poate să fi fost pline de polen. Ba s-ar fi putut bănui chiar exis-tenţa unor perişori care ar face ca polenul să se prindă pe picioare. Dacă observaţiile lui erau corecte, făcuse desigur o desco-perire importantă.

Dar, din nefericire, insecta îi scăpase. Fusese prea emoţionat şi pe deasupra îl tulburase şi felul ei de a zbura. Insecta se avînta, apoi, de parcă i-ar fi spus „Prinde-mă!" se întorcea şi aştepta. Cînd omul se apropia cu grijă, ea zbura din nou, se-ntorcea şi iar aştepta Chinuindu-l fără milă, ajunsese la un smoc de ierburi în care dispăruse.

Bărbatul era absolut fermecat de insecta cu picioarele de dinainte galbene.

18

Cînd privise pămîntul nisipos, i se păruse că ghicise bine. De fapt, familia coleopte-relor era reprezentativă pentru insectele deserturilor. După unele teorii, acest fel curios de zbor este o viclenie cu care ele ademenesc animalele mici să se îndepăr-teze de cuiburile lor. Prăzi ca şoarecii şi şopîrlele sînt ademenite astfel să iasă, fără voia lor; rătăcesc apoi prin pustiu şi mor de foame şi de oboseală, în felul acesta stîrvurile lor devin hrana coleopterelor. Ele poartă în limba japoneză cochetul nume de „factor poştal" şi înfăţişarea le este plină de graţie; în realitate, au fălci tăioase şi sînt crude şi lacome. Dar fie că teoria fusese corectă, fie că nu, ceea ce îl ispitise era fără îndoială felul misterios în care zburau.

Interesul pentru mediul în care trăiau acele insecte nu putea decît să crească, înce-puse să citească tot ce găsea despre nisip şi, pe măsură ce înainta în cercetări, îşi dădea seama că e o materie foarte inte-resantă. Deschizînd enciclopedia la capito-lul despre nisip, citise:

NISIPUL este format din stînci fărîmiţate. Uneori conţine rocă magnetică, cositor si, mai rar, praf de aur. Diametrul gra-nulelor: 2-l/16 mm.

Iată, într-adevăr, o definiţie clară. Pe scurt, nisipul se naşte din stînci sfărîmate,

aflîndu-se undeva, la mijloc, între lut şi prundiş. Dar numindu-l substanţă inter-mediară, nu obţii o explicaţie cu adevărat satisfăcătoare. De ce apar pustiurile izolate şi terenurile nisipoase prin separarea numai a nisipului, dintr-un sol în care el este bine amestecat cu lut şi pietriş ? Dacă într-ade-văr ar fi vorba de o substanţă intermediară, acţiunea erozivă a vîntului şi a apei ar trebui să producă neapărat un număr cît mai mare de forme între rocă şi lut. Nu există totuşi decît trei forme, care se pot deosebi mult una de alta: prundiş, nisip şi argilă. Mai mult, nisipul e tot nisip, ori-unde s-ar găsi; curios e că nu prea există deosebire în mărimea granulelor, fie că pro-vin din deşertul Gobi sau din golful Enoshima. Ele prezintă variaţii reduse şi urmează o distribuţie conform curbei lui Gauss, cu o medic de 1/8 mm.

Un articol dăduse o explicaţie foarte simplă a descompunerii solului sub acţiu-nea erozivă a vîntului şi a apei: particulele mai uşoare sînt împrăştiate, treptat, pe dis-tanţe mari. Dar rămînea nelămurită semni-ficaţia diametrului de 1/8 mm al granulelor. O altă carte de geologie adăugase, dimpo-trivă, o explicaţie în termenii următori:

Curenţii de aer şi de apă provoacă vîrtejuri. Cea mai mică lungime de undă a acestor vîrtejuri este aproape egală cu

diametrul granulelor de nisip din deşerturi. Datorită acestei particularităţi, din sol este separat numai nisipul, fiind scos perpen-dicular pe direcţia vîrtejului. Cînd coeziu-nea solului este slabă, nisipul e aspirat de vînturi uşoare - care, bineînţeles, nu dis-locă pietrele şi lutul - şi cade din nou pe pămînt, depunîndu-se în spatele vîntului. Caracteristicile nisipului păreau a fi, deci, o chestiune de aerodinamică.

Aşadar, s-ar putea adăuga ca un „punct b" la prima definiţie că nisipul este:

o particulă de rocă sfărîmată, de aseme-nea dimensiuni încît să poată fi uşor mişcată de un fluid.

Pămîntul fiind străbătut de vînturi şi curenţi de apă, formarea nisipului este ine-vitabilă. Cît timp bat vînturile, curg rîurile şi se agită mările, nisipul se va naşte, bob cu bob, din pămînt şi se va vîrî peste tot, ca o fiinţă vie. Nisipurile nu se odihnesc niciodată, încet dar sigur, ele invadează şi distrug suprafaţa pămîntului.

Imaginea nisipului în veşnică curgere îl impresionase nespus de mult. Ariditatea nisipului, aşa cum este descrisă de obicei, nu se datorează numai uscăciunii lui, ci, pe cît se pare, şi mişcării neîncetate, care îl face neprimitor pentru orice vietate. Cîtă

deosebire faţă de felul trist în care oamenii se ţin strîns legaţi unii de alţii ani de-a rîndul.

Desigur că nisipul nu este un mediu priel-nic vieţii. Dar poate fi oare considerată stabi-litatea o condiţie absolut indispensabilă pentru existenţă ? Nu cumva odioasa luptă pentru întrecere apare tocmai pentru că încercăm să ne menţinem într-o poziţie imo-bilă? Dacă am renunţa la aceasiă poziţie şl ne-am lăsa duşi de mişcările nisipurilor, lupta ar înceta repede. De fapt, în deşerturi înfloresc flori şi îşi duc viaţa insecte şi alte animale. Ele reuşesc să scape de lupta între-cerii prin marea lor capacitate de adaptare -ca, de exemplu, familia coleopterelor vecine cu omul.

În timp ce medita la efectul nisipurilor curgătoare, era cuprins din cînd în cînd de halucinaţii, în care el însuşi parcă începea să curgă, mînat de curent.

ÎNAINTA cu capul plecat, urmărind şirul semilunar al dunelor care înconjurau satul ca un bastion, dominîndu-l. Nici nu mai era atent la peisajul îndepărtat. Un entomolog trebuie să-şi concentreze toată atenţia pe o rază de cel mult trei metri

de jur-împrejur, iar una dintre regulile fundamentale cere ca soarele să nu-i vină din spate, căci, astfel, ar speria insectele cu propria umbră. De aceea, fruntea şi nasul unui entomolog sînt întotdeauna arse de soare.

Omul înainta întruna, încet şi măsurat. La fiecare pas nisipul îi intra în pantofi. Afară de buruieni cu rădăcini superficiale, care arătau de parcă ar putea creşte într-o singură zi dacă ar exista o brumă de ume-zeală, nu mai părea să existe aici nimic viu. O dată, după mai multă vreme, atrase de mirosul transpiraţiei, zburară în jurul lui nişte muşte de culoarea carapacei broaştelor ţestoase. Şi totuşi, tocmai pentru că era într-un loc ca acesta, putea să se aştepte să găsească ceva. Coleopterele nu prea trăiesc mai multe la un loc, iar unii spun că, în anumite cazuri excepţionale, o singură insectă stăpîneşte o suprafaţă de o milă pătrată. Bărbatul păşea cu răbdare, mişcîndu-se parcă în cerc.

Deodată se opri. Se mişcase ceva lîngă un smoc de iarbă. Era un păianjen. Nu-l intere-sau păianjenii. Se aşeză să fumeze o ţigară. Vîntul bătea neîncetat dinspre mare şi departe, jos, talazuri albe, clocotitoare, loveau baza dunelor. Acolo unde dunele se îndrep-tau spre vest, pătrundea în mare o colină

dominată de o stîncă golaşă. Soarele se spăr-gea pe ea în nenumărate ace de lumină.

23

Nu izbutea să aprindă chibritul. Nici unul din zece nu luă foc. De-a lungul beţe-lor zvîrlite, vălurele de nisip se mişcau cu repeziciunea secundarului de la ceasul lui. Îşi fixă atenţia asupra unui val şi, cînd îi ajunse la călcîi, se ridică în picioare. Din cutele pantalonilor îi curse nisip. Scuipă, dar în gură îi rămăseseră fire de nisip.

Nu păreau să fie prea multe insecte pe acolo. Poate că mişcarea nisipului era prea violentă. Dar nu, nu trebuia să se descura-jeze atît de repede. Teoria lui garanta că totuşi va găsi cîteva.

Linia dunelor se unduia în jos, iar într-o parte se întindea spre mare o limbă de pămînt. Gîndul că prada lui se afla, pro-babil, acolo îl ispitea să meargă înainte; aşadar, coborî pe panta blîndă. Ici-colo, rămăşiţele unor împletituri de răchită, care păreau a fi garduri ridicate împotriva vîntului, însemnau locul sub care se afla un platou. Bărbatul înainta de-a curmezişul valurilor de nisip, retezate cu o regularitate automată. Deodată nu mai văzu nimic în faţa lui. Stătea pe marginea unei stînci privind în jos, înlr-o văgăună adîncă.

Largă de vreo douăzeci de metri, cavi-tatea forma un oval neregulat. Panta din depărtare părea relativ blîndă, în timp ce aceea de lîngă el era aproape verticală. Se întindea la picioarele lui într-o curbă netedă,

ca buza unui vas de porţelan gros. Aşezînd cu grijă un picior pe margine, privi în jos. Fundul ei întunecat, contrastînd cu margi-nea luminoasă, anunţa apropierea serii.

În întunericul din fundul văgăunii se zărea o căsuţă cufundată în tăcere. Într-o parte, creasta acoperişului avea un capăt îngropat piezişin peretele de nisip. Ca o scoică, gîndi el.

Orice-ar fi, medita el, oamenii aceştia tot nu scapă de legea nisipului.

Chiar în momentul cînd îşi potrivea apa-ratul de fotografiat, nisipul de la picioarele sale începu să se mişte cu un zgomot sec. îşi retrase repede piciorul cutremurîndu-se, dar nisipul curse mai departe. Ce echilibru fragil şi primejdios! Respirînd adînc, îşi şterse de mai multe ori palmele asudate de pantaloni.

Lîngă el cineva tuşi. Se apropiase pe furiş, iar acum stătea chiar în spatele lui - un bătrîn, probabil unul dintre pescarii satu-lui. Privind la aparat, apoi în fundul

văgău-nii, moşneagul rînji încreţindu-şi faţa, brăzdată ca o piele de iepure pe jumătate argăsită. Colţurile ochilor înroşiţi erau acoperite de o mîzgă groasă.

- Aţi venit în inspecţie?

Era o voce subţire, spulberată de vînt, ieşită parcă dintr-un aparat de radio por-tabil. Dar pronunţia îi era clară şi nu prea greu de înţeles.

- Inspecţie ?

Tulburat, bărbatul acoperi obiectivul cu palma. Ridică la vedere plasa de insecte.

- Ce vrei să spui ? Nu înţeleg. Adun insecte. Sînt specialist în insectele nisipurilor.

- Ce?

Bătrînul părea să nu priceapă nimic.

- Strîng insecte. In-sec-te. Le prind aşa ! repetă el mai tare.

- Insecte ?

Bătrînul păru că se-ndoieşte. Scuipă pri-vind în jos. Sau, mai exact, lăsă să i se prelingă scuipatul din gură, care, smuls de vînt de pe buzele lui, plutea acum într-un fir lung. Dumnezeule, oare de ce se ener-vase?

- Se face pe-aici vreo inspecţie?

- Nu, nu. Dar dacă nu inspectezi, chiar că nu ştiu ce alta faci.

- Nu, nu inspectez.

Fără să dea măcar din cap, bătrînul se întoarse şi o luă încet de-a lungul crestei, tîrşîindu-şi vîrful sandalelor de paie.

Cam la cincizeci de metri stăteau pe nisip, ghemuiţi şi tăcuţi, trei bărbaţi îmbrăcaţi la fel, care păreau să-l aştepte pe moşneag. Oare cînd veniseră ? Cel din mijloc avea un binoclu pe care îl învîrtea pe genunchi, îndată începură să

vorbească între ei.

26

Loveau nisipul cu picioarele. Păreau să se certe vîrtos.

Dar cînd bărbatul încercă să-şi continue cu indiferenţă căutarea coleopterei, moş-neagul se întoarse din nou, grăbit.

- Pişti sigur că nu eşti de la stăpînire?

- Stăpînire? Nu, te înşeli.

Scoase brusc o carte de vizită, vrînd să arate prin aceasta că se săturase. Buzele moşneagului se mişcau cu greutate:

- Ah! Eşti învăţător!

- Nu am nici un fel de legătură cu stăpînirea.

- Hm. Adică eşti învăţător.

Părea că înţelesese în fine, iar colţurile ochilor i se încreţiră în sus. Se duse înapoi la ceilalţi, ţinînd cu respect în mînă cartea de vizită. Cei trei părură mulţumiţi, se scu-lară şi plecară.

Moşneagul se întoarse iar.

- Şi, ia spune, ce-ai de gînd să faci?

- Să adun insecte.

- Dar ultima maşină care te putea duce înapoi a plecat adineauri.

- Şi nu pot să stau undeva pe aici?

- Toată noaptea? In sat? Bătrînul se strîmbă.

- Dacă nu aici, am să merg mai înainte, pînă în satul vecin.

- Ai să mergi ?

27

- Da. Nu mă prea grăbesc.

- Da' de ce să te osteneşti atîta ? Moşneagul deveni dintr-o dată vorbăreţ.

- Vezi şi dumneata, satul e sărac, spuse el cu o voce tînguitoare. Nu e nici o casă ca lumea, dar dacă vrei, am să pun o vorbă bună şi-am să văd ce pot face ca să te ajut.

Nu părea răuvoitor. Ţăranii sînt pru-denţi. Poate că aşteptau să le vină în inspecţie vreun slujbaş de la prefectură. De îndată ce bănuielile le-au fost risipite, au redevenit pescari simpli şi de treabă.

- V-aş fi foarte recunoscător. O să vă răsplătesc într-un fel... Mi-ar face o deo-sebită plăcere să stau într-o casă ţărănească, zise el.

SOARELE apusese, iar vîntul se mai liniştise. Omul merse de-a lungul dunelor pînă nu mai putu să deosebească urmele pe care vîntul le scobise în nisip.

Nu se mai vedeau cîmpuri cultivate.

Orthoptera - greieri cu aripi mici şi urechelniţe cu favoriţi albi.

Rhynchota - ploşniţe cu dungi roşii. Nu era sigur de nume, dar ştia că e un tip de ploşniţă.

28

Dintre insectele cu elitre pe care le căuta: cosaşi cu spinări albe şi poştaşi cu picioare lungi.

Nu putuse observa nici un exemplar din familia coleopterelor care-l interesa. De aceea, se gîndea cu plăcere la roadele bătă-liei de mîine.

De oboseală, în ochi îi jucau pete palide de lumină. Apoi, fără să vrea, se opri din mers şi-şi fixă privirea pe suprafaţa tot mai umbrită a dunelor. Nu mai avea nici un rost. Tot ce mişca părea să fie o coleopteră.

Aşa cum făgăduise, bătrînul îl aştepta în faţa sediului cooperativei.

- Îmi pare rău că vă deranjez.

- Ba deloc, numai că nu ştiu dacă o să-ţi placă ce ţi-am găsit.

La sediu părea să se ţină o adunare. Patru-cinci oameni şedeau în cerc vorbind tare şi rîzînd. În faţa intrării atîrna o placă orizontală pe care scria cu litere mari: IUBEŞTE-ŢI VATRA. Bătrînul spuse ceva; deodată rîsul încetă şi el ieşi, petrecîndu-i pe ceilalţi. Drumul presărat cu scoici se aşternea vag şi alb în lumina amurgului.

Bărbatul fu condus la una dintre văgăunile de pe creasta dunelor din capătul satului.

O potecă îngustă cobora panta de pe creastă, spre dreapta. Merseră cîtăva vreme, apoi bătrînul se aplecă în întuneric şi, bătînd din palme, strigă cu voce tare:

- Hei! Bunicuţo! Vino-ncoa !

Din adîncimile întunericului pîlpîi la picioarele lor o lampă şi cineva răspunse:

- Sînt aici! Aici! Dincolo, la sacii de nisip, e o scară.

Aşa şi era. Fără scară n-ar fi putut să coboare. Ar fi însemnat să se proptească cu mîinile de stînca înaltă cît trei case, puse una peste alta, şi treaba nu era uşoară nici cu scara, îşi aminti că în timpul zilei panta i se păruse dulce, dar cînd o privea acum era aproape verticală. Scara de frînghie atîrna nesigură şi dacă-ţi pierdeai echilibrul, era în stare să se încurce de tot. Să trăieşti acolo jos însemna să te afli într-o fortăreaţă naturală.

- Să n-ai nici o grijă. Noapte bună. Moşneagul se întoarse şi plecă, fără să mai coboare pînă în fundul văgăunii.

De sus curgea nisip. Pe bărbat îl năpădi o curiozitate ciudată, ca în copilărie. Se întrebă dacă femeia era bătrînă - o strigase „bunicuţo". Dar „bunicuţa" care veni să-l întîmpine, ridicînd în mîini o lampă, era o femeie drăguţă, mititică, de vreo treizeci de ani. Probabil că se pudrase. Era surprin-zător de albă, ţinînd seama că trăia pe malul mării. Oricum, îi era foarte recunoscător că-l primise în casa ei şi nu încercase să-i ascundă cît de bucuroasă era şi ea.

30

Într-adevăr, fără o primire călduroasă s-ar fi împăcat greu cu casa. Ar fi crezut că ţăranii şi-au bătut joc de el şi ar fi plecat numaidecît. Pereţii se cojeau, în locul uşilor glisante atîrnau rogojini, bîrnele erau îndoite, ferestrele fuseseră înlocuite cu scînduri, rogojinile de pai erau aproape putre-zite şi, cînd călcai pe ele, făceau un zgomot de burete ud. Peste toate plutea un miros neplăcut, de nisip încins şi stătut.

De fapt, totul depinde de cum te porţi, îl dezarma felul de a fi al femeii, îşi spuse că noaptea aceasta era o experienţă rară şi, dacă avea noroc, putea să dea peste cîteva insecte interesante. Desigur că insectele trăiesc cu plăcere într-un asemenea mediu.

Presimţirea nu-l înşela. Nici nu se aşe-zase bine în scaunul pe care femeia i-l ofe-rise lingă soba pe jumătate îngropată în nisip, cînd în jurul lui se răspîndi un zgo-mot asemănător aceluia făcut de muşte. Era o întreagă armată de muşte. Dar nu se speria el de aşa ceva! Un colecţionar de insecte este întotdeauna pregătit, îşi pudrase hainele pe dinăuntru cu un dezinfectant şi-şi spunea că ar face bine dacă s-ar unge înainte de culcare pe părţile expuse ale pielii cu un insecticid.

- Tocmai pregăteam ceva de mîncare. Dacă vrei să mai aştepţi cîteva minute...

31

zise femeia aplecîndu-se şi luînd lampa. Te-ai putea descurca o clipă fără lumină?

- Ai o singură lampă ?

- Din păcate, da.

Rîse cam încurcata. Pe obrazul stîng îi apăru o gropiţă. Dacă nu ţineai seama de ochi, fără îndoială că femeia aceasta avea un anume farmec, gîndi el. Poate că ochii ei erau aşa din cauza unei supărări. Oricît se farda, nu putea ascunde colţurile lor înroşite. Luă hotărîrea ca înainte de culcare să-i dea un medicament pentru ochi.

- Nu-i nimic, dar aş vrea să fac mai întîi o baie.

- O baie ?

- N-ai aşa ceva?

- îmi pare foarte rău, dar n-ai putea s-o amîni pînă poimîine?

- Pînă poimîine? Păi, n-am să mai fiu aici poimîine.

Şi rîse tare, fără să vrea.

Femeia întoarse capul cu un aer pre-ocupat. El crezu că o dezamăgise şi că ţăra-nii nu ştiu să se prefacă, încurcat, îşi trecu de cîteva ori limba peste buze.

- Dacă nu ai baie, mi-ar face plăcere să-mi torn puţină apă pe cap. Tot corpul mi-e plin de nisip.

- Îmi pare rău, dar n-avem decît o singură găleată de apă de fiecare. Izvorul e tare departe.

Părea ruşinată, iar el se hotărî să nu mai spună nimic. Curînd avea să-şi dea seama, într-un chip neplăcut, că baia n-avea nici un rost.

Femeia aduse mîncarea - supă de scoici cu peşte fiert. O adevărată mîncare pescă-rească. Asta era bine, dar îndată ce începu să mănînce, femeia deschise o umbrelă mare de hîrtie şi o întinse deasupra lui.

- La ce serveşte asta ?

Se întrebă dacă nu cumva era un obicei al locului.

- Păi, dacă nu pun umbrela, nisipul îţi curge în mîncare.

- Cum ? zise el, uitîndu-se surprins la plafonul care nu avea nici o gaură.

Ea îi urmări privirea.

- Nisipul se cerne peste tot, prin toată casa. Dacă nu mătur în fiecare zi, se adună un strat de două degete.

- Acoperişul e stricat?

- Da, destul de stricat. Dar chiar dacă ar fi nou-nouţ, nisipul tot s-ar strecura. E îngrozitor. E mai rău decît carii.

- Carii?

- Insectele care mănîncă lemnul făcînd găuri în el.

- Sînt probabil termite, nu ?

- Nu, nu. Sînt cam aşa de mari... şi au coaja tare.

33

- Ah, atunci e un gîndac-ferăstrău, cu coarne lungi.

- Gîndac-ferăstrău 9

- Are mustăţi lungi şi e roşcat. Nu?

- Nu, are un fel de culoare ca bronzul şi forma bobului de orez.

- Înţeleg. Atunci e o coleopteră cu irizaţii.

- Dacă-l laşi în voia lui, grinzi ca astea putrezesc pînă nu mai rămîne nimic, ştii?

- Vorbeşti de coleopteră irizantă?

- Nu. De nisip.

- De ce ?

- Intră pretutindeni. Cînd vîntul suflă dinspre partea rea, nisipul se strecoară sub acoperiş şi dacă nu l-aş mătura, s-ar aduna şi ar fi aşa de greu, că ar prăbuşi lemnăria tavanului.

- Hmm. Da, înţeleg că n-ar fi bine să-l laşi să se adune deasupra tavanului Dar nu e caraghios să spui că grinzile putrezesc din cauza lui?

- Nu. Putrezesc cu adevărat.

- Păi, ştii doar că nisipul e uscat.

- Totuşi putrezesc. Dacă laşi nisip pe nişte papuci de lemn nou-nouţi, ei se desfac în două săptămîni. Oamenii spun că se topesc, aşa că trebuie să fie adevărat.

- Nu pricep de ce.

- Lemnul putrezeşte şi, o dată cu el, şi nisipul. Ba am auzit că din bîrnele acoperişului unei case îngropate în nisip a

ieşit un pămînt aşa de bun, că pe el creşteau castraveţi.

- Imposibil, răspunse bărbatul hotărît, strîmbîndu-se.

Simţea că propria teorie despre nisip fusese pîngărită de neştiinţa ei.

- Ştiu şi eu cîte ceva despre nisip. Lasă-mă să-ţi spun. Nisipul se mişcă tot anul. Curgerea e viaţa lui. Nu stă locului niciodată, nicăieri, în apă sau în aer, se mişcă liber şi nestînjenit. De aceea, fiinţele vii nu pot de obicei să trăiască în el, iar

lucrul acesta e valabil şi pentru bacterii. Cum să-ţi explic... nisipul reprezintă puri-tate, curăţenie. Poate să păstreze ceva, dar în nici un caz nu face să putrezească nimic. Şi, doamnă dragă, nisipul este din capul locului un minereu respectabil. El nu poate să putrezească!

Femeia rămăsese încremenită şi mută. Sub adăpostul umbrelei pe care o ţinea, bărbatul mîncă în grabă şi isprăvi masa în tăcere. Pe suprafaţa umbrelei se adunase atîta nisip, încît ar fi putut scrie pe el cu degetul, iar umezeala era insuportabilă. Fireşte că nisipul era uscat, doar trupul lui era umed. Deasupra acoperişului urla vîntul. Îşi scoase ţigările şi simţi că buzunarul era plin de nisip. I se păru că simte un gust amar înainte de a aprinde ţigara.

35

Scoase din borcanul cu cianură de potasiu o insectă, înainte ca gîza să înţepenească, o fixă cu ace; putea cel puţin să-i păstreze forma picioarelor. De la spălătorul de afară, se auzea zgomot. Femeia spăla vasele. Oare nu mai locuia nimeni în casă? se întrebă el.

Cînd se întoarse, femeia începu, tăcută, să-i pregătească patul, într-un colţ al came-rei. Dacă i-l făcea acolo, apoi unde Dumnezeu voia ea să doarmă? Desigur că în camera interioară din dosul rogojinei. Afară de aceste două încăperi, nimic nu mai semăna a cameră. Dar era cu totul neobişnuit să pui oaspetele în camera de la intrare, iar gazda să doarmă în cea dină-untru. Sau poate că trăia acolo un invalid care nu putea să umble? Poate. Sigur că era mai firesc să

presupui aşa ceva. În primul rînd, nu te aştepţi ca o femeie singură să se deranjeze pentru călători în trecere.

- Mai e cineva?...

- Cum adică „cineva" ?

- Cineva din familie sau...

- Nu. Sînt singură de tot.

Femeia părea să-şi dea seama ce gîndea el şi izbucni deodată într-un rîs forţat şi stingher.

- Totul se umezeşte din cauza nisipului, pînă şi cearşafurile.

- Şi soţul dumitale ?

- A, da. Acum un an, pe vremea taifunului... spuse ea făcîndu-şi de lucru, netezind şi mîngîind fără rost capetele rogo-jinei pe care o întinsese. Pe aici taifunurile sînt cumplite Nisipul se revarsă ca o cădere de apă. Orice-ai face, se adună straturi de trei pînă la sase metri.

- Chiar pînă la şase metri?

- Cînd se-ntîmplă aşa ceva, nu te poţi împotrivi nisipului, oricît dai cu lopata. Băr-batul meu a fugit afară cu fetiţa - era la şcoală - strigîndu-mi că încearcă să salveze coteţele. Eram prea ocupată cu treburile casei şi trebuia să rămîn înăuntru. Cînd s-a făcut în cele din urmă dimineaţă şi a stat vîntul, am ieşit să-i caut. Nici urmă nu mai era de coteţe... şi nici de nimic.

- Au fost îngropaţi ?

- Da. De tot.

- Îngrozitor! Oribil! Nisipurile sînt înfri-coşătoare.

Deodată lampa începu să pocnească.

- E nisipul.

Femeia se aplecă, întinse mîna şi, rîzînd, apucă fitilul lămpii cu degetele. De îndată lampa arse din nou, liniştită. Rămînînd în aceeaşi poziţie, ea se uita la flacără cu zîmbetul acela nefiresc pe buze. El îşi dădu seama că-şi arăta în mod intenţionat gro-piţa din obraz şi, fără să vrea, se încorda.

37

I se părea cu totul necuviincios din partea ei s-o facă acum, după ce vorbise de moartea celor dragi.

5

- HEI, voi de-acolo! Am adus o lopată şi bidoanele pentru celălalt.

O voce limpede, ţinînd seama că venea din depărtare, slăbi încordarea; poate că se folosea un megafon. Apoi se auzi un zgo-mot ca acela pe care îl fac vasele de tini-chea cînd se ciocnesc între ele, în cădere. Femeia se ridică să răspundă.

El avu neplăcuta senzaţie că se ţese ceva pe ascuns.

- Ce-i asta? Vezi, pînă la urmă tot mai e cineva pe-aici.

- O, pentru Dumnezeu! zise ea şi se răsuci ca şi cum s-ar fi simţit gîdilată.

- Dar chiar adineauri cineva a spus „pentru celălalt".

- Hmm. Ziceau de dumneata.

- De mine ? Ce legătură am eu cu lopata ?

- O, nimic. Dă-i încolo. Sînt nişte limbuţi.

- A fost vreo încurcătură?

Dar femeia nu-i mai răspunse şi, răsu-cindu-se pe genunchi, coborî pe podeaua de lut.

- Iartă-mă, dar îţi mai trebuie lampa?

- Mi-ar mai trebui puţin. De ce? Ai nevoie de ea acolo, afară?

- Nu. E o treabă cu care sînt obişnuită. Femeia îşi puse o pălărie de pai, din cele pentru grădinărit, şi se strecură afară, în noapte.

Aplecîndu-şi capul într-o parte, bărbatul îşi aprinse o nouă ţigară. Simţea că se petrece ceva suspect. Se scula tiptil şi se hotărî să-şi arunce privirea pe după rogo-jină. Şi acolo era o cameră, dar n-avea pat. Pe locul lui, nisipul se scursese în panta blîndă de dincolo de perete. Fără să vrea, îl trecu un fior şi se opri înmărmurit. Casa aceasta era aproape moartă. Interiorul ei era pe jumătate mîncat de tentaculele nisipului care curgea neîncetat, nisip care nici măcar nu avea o formă proprie - alta decît diametrul mediu de 1/8 mm. Şi totuşi nimic nu-i putea sta împotrivă acestei forţe distructive, lipsite de formă. Şi poate că manifestarea cea mai înaltă a forţei nisipului era că n-avea formă.

Dar se întoarse numaidecît la realitate. Dacă această cameră nu putea fi folosită, unde Dumnezeu avea ea de gînd să doarmă? O auzea mişcîndu-se dincolo de peretele de scînduri. Ceasul lui arăta ora 8.02. Oare ce mai era de făcut afară la ora asta? se întrebă el.

Coborî pe podeaua de lut căutînd apă. Pe bruma de lichid rămasă în fundul cănii plutea o pînză roşie, metalică. Dar pînă şi asta era mai bine decît să înduri nisipul din gură. După ce-şi spălă faţa şi-şi frecă ceafa şi gîtul, se simţi mult mai bine.

De-a lungul podelei de lut sufla un curent de aer rece. Probabil că afară era mai supor-tabil. Se strecură prin uşa glisantă care, înţepenită în nisip, nu mai luneca, şi ieşi. Briza dinspre drum se răcise binişor. Vîntul aduse un zgomot care părea să vină de la un cărucior pe trei roţi, cu motor. Ciulindu-şi urechile, recunoscu mai multe voci omeneşti. Sus, deasupra dunelor - ori poate îşi închipuia numai - simţea mai multă animaţie decît în cursul zilei. Sau poate că era zgomotul mării ? Cerul era plin de stele.

Femeia se întoarse cînd văzu lumina lămpii. Mînuind cu îndemînare lopata, aduna nisipul într-un bidon mare de gaz. In spatele ei, peretele negru de nisip se înălţa abrupt şi părea aplecat deasupra lor. Probabil că pe acolo pe sus se plimbase el ziua în căutare de insecte. Cînd se umpleau două bidoane, femeia le căra, cîte unul în fiecare mînă, pînă la locul unde se găsea el. În trecere, ridică privirea şi-i spuse cu o voce fornăită:

- Nisip.

îl vărsă din bidoane aproape de poteca din spate, unde atîrna scara de frînghie şi îşi şterse sudoarea cu capătul unui prosop. Pe locul acela mai erau şi alte grămezi de nisip cărate de ea.

- Curăţ locul de nisip.

- N-ai să isprăveşti niciodată, oricît ai să te căzneşti.

Cînd trecu pe lîngă el a doua oară, îl împunse cu un deget în coaste. Tresărind surprins, era să scape lampa din mînă. Tre-buia oare să ţină lampa ca mai înainte, sau s-o aşeze şi să-i întoarcă gîdilatul? Şovăi, luat prin surprindere. Se hotărî să ţină lampa în mîini şi se apropie stîngaci şi ţeapăn, cu un rînjet al cărui rost nu-l pri-cepea nici el, de femeia care săpa iar. Cînd ajunse lîngă femeie, umbra ei umplu toată suprafaţa peretelui de nisip.

- N-ar trebui să faci asta, spuse ea încet, pe nerăsuflate, tot cu spatele la el. Pînă vine coşul, am de umplut bidoanele de şase ori.

Bărbatul se încruntă. Nu era plăcut să fii provocat fără rost, să ţi se răscolească simţurile, pe care apoi le înfrînezi cu greu. Totuşi, fără voia lui, îl cuprinse o senzaţie pe care n-o putea nega. Nisipul, care i se lipea de piele, i se strecura în sînge şi-i macină pe dinăuntru rezistenţa.

- Vrei să te ajut?

- O, nu-i nevoie. Nu se cuvine să te pun să faci treabă din prima zi.

- Din prima zi? Nu-ţi bate capul. Tot nu stau aici decît în noaptea asta.

- Aşa?

- Nu duc o viaţă de huzur. Dă-mi cea-laltă lopată! Mai repede.

- Scuză-mă, dar lopata dumitale e din-colo.

într-adevăr, sub streaşină de lîngă intrare erau rînduite o lopată şi două bidoane de gaz, cu minere. Era sigur că aceste lucruri fuseseră aruncate de sus, din drum, cînd spuseseră „pentru celălalt". Pregătiseră totul mult prea bine. Oare ghiciseră dinainte ce va face el ? Dar cum ? Căci era un lucru pe care nici el nu-l ştiuse pînă atunci, în orice caz, nu au o părere prea bună despre mine, se gîndi el presimţind ceva rău. Minerul lopeţii era făcut dintr-un ciot de lemn şi avea un luciu închis, de atîta întrebuinţare.

Ii trecu pofta s-o ajute.

- O, coşul a şi ajuns la vecini!

Femeia vorbea cu aprindere, de parcă nici nu băgase de seamă şovăiala lui. Vocea îi era veselă şi avea o notă de siguranţă care apărea acum pentru prima dată. Gla-surile care se auzeau de la o vreme se apropiară, deodată. Cîtva timp se repetară o

serie de strigăte scurte, ritmice, urmate de mormăieli joase, continue, străbătute de rîsete înăbuşite, apoi iar de ţipete. Munca îl făcu deodată să se simtă bine. într-o lume de oameni atît de simpli, probabil că era cu totul normal să pui musafirul la lopată. Şi ar fi curios dacă te-ai abţine. Făcu o gaură în nisip cu piciorul şi aşeză înauntru lampa, ca să nu se răstoarne.

- Presupun că pot să sap oriunde, nu?

- Nu chiar oriunde.

- Aici e bine?

- Da, dar încearcă să sapi drept în josul peretelui de stîncă.

- Acum se curăţă nisipul de pe la toate casele?

- Da. Cu nisipul se lucrează mai uşor noaptea, pentru că e umed. Cînd nisipul e uscat, zise ea privind spre cer, nu ştii nicio-dată unde se va prăbuşi.

Privi în sus şi văzu că, într-adevăr, de pe marginea stîncii atîrna, ca zăpada visco-lită, o sprinceană de nisip.

- Dar e primejdios, nu?

- Ba deloc! zise ea pe un ton şăgalnic, altfel de cum vorbea de obicei. Uite, începe să coboare ceaţa.

- Ceaţa?

Şi, într-adevăr, văzu cum stelele se întu-necă repede şi încep să se stingă. Un nor de

ceaţă zdrenţuit se învolbura capricios acolo unde peretele de nisip se întîlnea cu cerul.

- Vezi? Asta pentru că nisipul suge multă ceaţă. Cînd nisipul sărat se umple cu ceaţă, se face tare ca scrobeala.

- Asta nu pot s-o cred.

- Oh, e adevărat. Atunci cînd marea se retrage din golf, pot trece şi tancuri peste nisip fără nici o primejdie.

- Extraordinar!

- Da. Aşa e. Şi tot aşa, partea aceea care iese în afară creşte în fiecare noapte. In zilele cînd bate vîntul de unde nu e bine, nisipul cade de sus ca azi, pe umbrelă. După-masă, cînd e uscat, se prăbuşeşte deodată cu zgomot. Şi dacă se întîmplă să cadă unde nu trebuie... acolo unde grinzile sînt slabe... s-a sfîrşit.

Conversaţia femeii era limitată, dar o dată ce intra în sfera vieţii ei, se însufleţea brusc. Poate că tot asta era şi calea spre inima ei. Nu-l interesa prea mult ce-i spu-nea, dar vorbele ei aveau o căldură care-l făcea să se gîndească la trupul ascuns sub pantalonii aspri de lucru.

Apoi, împlîntă lopata de mai multe ori cu toată forţa în nisipul de la picioarele lui.

44

CÎND termină de cărat pentru a doua oară bidoanele de gaz, auzi glasuri şi, deasupra lui, pe drum, pîlpîi o lampă.

Femeia vorbea destul de aspru.

- E macaraua. Eu am isprăvit în partea mea. Vrei să mă ajuţi în partea cealaltă?

Pentru prima dată înţelese rostul sacilor de nisip îngropaţi, de la capătul de sus al scării: trecînd în jurul lor nişte frînghii, coşurile puteau fi ridicate şi coborîte. La fiecare coş lucrau patru bărbaţi şi, în total, erau trei sau patru grupuri. Majoritatea păreau să fie tineri care lucrau repede şi bine. În timp ce coşul unui grup se umplea, un alt grup aştepta să-l ia în primire. Din şase ridicări, nisipul adunat fu complet îndepărtat.

- Sînt grozavi băieţii ăştia.

Vorbea prietenos, ştergîndu-şi sudoarea cu mîneca de la cămaşă. Tinerii, care nu scoteau nici o vorbă de batjocură văzîndu-l cum ajută la cărat nisipul, păreau să-şi facă treaba cu multă energie. Simţise pentru ei o oarecare simpatie.

- Da. În satul nostru noi urmăm cu ade-vărat zicala „Iubeşte-ţi vatra".

- Ce fel de iubire e asta ?

- Iubirea pentru locul în care trăieşti.

- Frumos!

Rîse, şi rîse şi ea cu el. Dar părea să nu ştie de ce rîde.

De departe se auzea pornind motorul căruciorului cu trei roţi.

- Ce-ar fî să ne odihnim acum ?

- O, nu. Îndată ce isprăvesc o tură, se întorc iar cu coşul.

- O, dă-l încolo. Ce-a mai rămas poate să aştepte pînă mîine şi...

Bărbatul se sculă nepăsător şi o porni spre podeaua de lut, dar femeia nu se gră-bea defel să-l urmeze.

- Asta nu se poate ! Trebuie să curăţăm cel puţin o dată în jurul casei.

- Ce vrei să spui cu „în jurul casei" ?

- Nu putem lăsa casa să se dărîme. Nisipul o năpădeşte din toate părţile.

- Dar aşa ne apucă zorile.

Ea se întoarse brusc, de parcă ar fi jignit-o, şi o luă înainte. Era clar că voia să se întoarcă la poalele stîncii să-şi continue lucrul. Purtare de coleopteră, se gîndi el.

Acum, după ce înţelesese situaţia, n-au să-l mai prindă.

- Nemaipomenit. Asta faceţi în fiecare noapte ?

- Nisipul nu stă-n loc niciodată. Coşu-rile şi căruţul cu trei roţi circulă toată noaptea.

- Cred şi eu.

Şi chiar aşa se întîmplă. Nisipul cădea mereu de sus. Bărbatul era încurcat. Era zăpăcit, ca şi cum ar fi călcat din greşeală pe coada unui şarpe pe care îl crezuse mic şi care s-a dovedit apoi surprinzător de mare. Dar cînd şi-a dat seama de asta, capul şar-pelui îl ameninţa şi din spate.

- Asta înseamnă că voi trăiţi numai ca să curăţaţi nisipul, nu-i aşa?

- Da, şi nu putem lăsa treaba nefăcută. Se simţi din ce în ce mai indispus. Nu ţinea deloc să fie părtaş la o astfel de viaţă.

- Ba puteţi. Ar fi aşa de simplu, nu? Puteţi să faceţi ce vreţi.

- Nu, asta n-ar fi bine deloc, spuse ea în timp ce continua să sape. Satul nu piere, pentru că nu încetăm niciodată să curăţăm, aşa cum vezi, nisipul. Dacă n-am face aşa, în zece zile ar fi complet astupat. Data vii-toare e rîndul vecinului meu din spate. Uite, colo.

- Foarte frumos, desigur. Tot de aceea muncesc cu atîta îndîrjire echipele?

- Da, dar ei sînt plătiţi.

- Dacă au atîţia bani, de ce nu sădesc un gard mai solid, de copaci, împotriva nisipului?

- Dacă aduni cheltuielile, pare mai ieftin aşa.

- Aşa cum faceţi voi ? Asta-i treabă ? Deodată îl cuprinse un val de mînie. Era furios pe lucrurile care o legau pe femeie... şi pe femeia care se lăsa legată de ele.

- De ce stai într-un sat ca ăsta? Zău că nu înţeleg. Cu nisipul nu-i de glumit. Gre-şeşti dacă gîndeşti că i te poţi împotrivi cu metode de felul acesta. E absurd. E o nebu-nie. Eu renunţ. Mă dau bătut. Nu vă com-pătimesc deloc.

Zvîrlind lopata peste bidoanele care fuse-seră lăsate deoparte, se întoarse brusc în cameră, neţinînd seama de expresia apărută pe faţa femeii.

Petrecu o noapte fără somn, zvîrcolindu-se. Ciuli urechile cînd îi simţi pre-zenţa. Se socotea oarecum vinovat. Adoptînd această atitudine, trăda un fel de gelozie faţă de ceea ce o ţinea legată. Şi nu des-luşea oare dorinţa ca ea să lase treaba şi să vină în taină în patul lui ? Intr-adevăr, senti-mentele lui puternice păreau să nu ţină numai de furia împotriva prostiei femeieşti. Mai era ceva nelămurit. Salteaua era din ce în ce mai umedă, iar nisipul i se lipea tot mai mult de piele. Totul era prea iraţional, prea straniu. N-avea de ce să-i pară rău că zvîrlise lopata şi intrase în casă. Nu tre-buia să se simtă răspunzător de nimic. Avea destule obligaţii pe care trebuia să le înde-plinească. De fapt, problema nisipului si

colecţionarea insectelor erau pentru el doar mijloace de evadare, măcar o vreme, din obişnuinţele şi din lipsa de activitate în care-si ducea viaţa.

Oricît se căzni, nu putu să adoarmă. Zgomotele iscate de mişcările femeii conti-nuau fără întrerupere. Din cînd în cînd, se auzea şi zgomotul coşului, care apoi se oprea. Dacă lucrurile mergeau tot aşa, mîine nu va fi în stare să lucreze. Se va scula în zori şi se va folosi din plin de ziua care-i sta înainte. Cu cît se străduia mai mult să adoarmă, cu atît se simţea mai treaz, înce-pură să-l usture ochii; lacrimile, clipitul păreau să n-aibă nici o putere împotriva nisipului care cădea întruna, întinse un cearşaf şi îl înfăşură în jurul capului. Respira mai greu, dar aşa era mai bine.

Încercă să se gîndească la altceva. Cînd închidea ochii, pluteau spre el linii lungi curgînd ea nişte nisipuri. Erau creste mişcă-toare de nisip, de la suprafaţa dunelor. Deoarece le privise neîncetat timp de douăsprezece ore, i se imprimaseră probabil pe retină. Aceiaşi curenţi de nisip înghiţiseră şi distruseseră oraşe înfloritoare, imperii imense. Dacă-şi amintea bine, asta se numea „sabulaţia" Imperiului Roman. Dar satul acela, despre care scria Omar Khayyam, cu toţi croitorii şi măcelarii, bazarele şi şoselele lui, răsucite ca şuviţele

de fringhie ale unui năvod pescăresc! Cîţi ani de luptă au trebuit să treacă pînă la schimbarea unei şuviţe ! Cetăţile din Anti-chitate, de trăinicia cărora nu se

îndoia nimeni... Şi n-au fost nici ele în stare să reziste legii curgerii nisipului de 1/8 mm.

Nisipul...

Lucrurile care aveau formă păreau goale de orice conţinut cînd erau puse alături de nisip. Singurul factor sigur era mişcarea lui. Nisipul era antiteza formei. Totuşi, din-colo de peretele subţire de scînduri, femeia continua să-l ia cu lopata, ca de obicei. Ce credea ea că poate să facă, cu mîinile ei slabe? Era ca şi cum cineva s-ar porni să clădească o casă in mare, dînd la o parte apa. Un vapor pluteşte pe apă ţinînd seama de proprietăţile ei.

Gîndind astfel, se simţi deodată eliberat de senzaţia apăsătoare pe care, într-un fel ciudat, i-o provoca zgomotul făcut de femeie cînd lucra cu lopata. Dacă vaporul pluteşte pe apă, ar putea să plutească şi pe nisip. Dacă s-ar putea libera de concepţia unor case stabile, n-ar trebui să cheltuiască energie luptînd împotriva nisipurilor. Un vapor-casă, curgînd înainte, purtat de nisip... oraşe, capitale fără formă.

Fireşte că nisipul nu e un lichid. Deci nu ne putem aştepta să plutească cineva pe el. Dacă ar zvîrli cineva pe suprafaţa lui

ceva cu o greutate specifică mai mică, să zicem un dop de plută, lăsîndu-l acolo, pînă şi dopul s-ar scufunda. Un vapor care ar pluti pe nisip ar trebui să aibă calităţi mult mai deosebite. O casă ar putea avea, să zicem, forma unui butoi care s-ar mişca rostogolindu-se. Chiar dacă s-ar înfunda puţin, ar scutura nisipul căzut pe el şi s-ar ridica îndată la suprafaţă. Desigur că oame-nii n-ar fi în stare să îndure instabilitatea unei case care s-ar roti neîncetat. Va trebui să se construiască un butoi dublu, pe un ax aşezat în aşa fel încît butoiul interior să aibă întotdeauna acelaşi punct de gravi-taţie. El ar rămîne fix, s-ar roti numai cel exterior. O casă care s-ar mişca la fel ca pendula unui ceasornic uriaş... o casă-leagăn... un vapor al pustiurilor...

Sate şi oraşe în continuă mişcare, alcă-tuiri din grupări de astfel de vapoare...

Adormi fără să-şi dea seama.

ÎL TREZI cîntatul unui cocoş, răguşit ca scîrţîitul unui scrînciob ruginit. Se sculă neliniştit. Avea impresia că abia mijeau zorile, dar ceasul arăta 11.16. Deci culoarea aceasta a razelor indica amiaza. Era destul

de întuneric, pentru că se afla pe fundul văgăunii şi soarele nu ajunsese încă pe acolo.

Sări repede din pat. Nisipul care i se adunase pe faţă, pe cap şi pe piept se risipi cu un fîşîit. În jurul nasului şi al gurii se lipise nisip întărit de sudoare, îl îndepărtă cu dosul mîinii şi clipi cu grijă din ochi. De sub pleoapele încrustate şi congestionate, lacrimile prinseseră sa-i curgă şiroaie, dar nu erau destule ca să spele nisipul ce se îngrămădise în colţurile umede ale ochilor.

Se-ndreptă spre vasul aşezat pe podea, căutînd puţină apă. Deodată auzi respi-raţia regulată a femeii, care dormea de cealaltă parte a sobei îngropate, şi privi într-acolo. I se tăie respiraţia şi uită că-l dureau ochii. Femeia era complet goală.

În faţa ochilor lui înlăcrimaţi părea că pluteşte ca o umbră estompată. Zăcea pe rogojină cu faţa în sus, lăsînd să i se vadă tot trupul, în afară de cap. Mîna stîngă era culcată uşurel pe partea de jos a burţii, netedă şi plinuţă. Tot ce se ascunde de obi-cei era dat în vileag, în timp ce faţa, pe care oricine ar arăta-o, era înfăşurată într-un prosop. Fireşte că prosopul trebuia să-i apere nasul, gura şi ochii de nisip, dar contrastul scotea şi mai mult în evidenţă goliciunea trupului.

Tot corpul era acoperit cu un strat subţire de nisip fin, care ascundea amănuntele şi scotea la iveală liniile feminităţii ei. Părea o statuie poleită cu nisip. Bărbatului i se scurse deodată de sub limbă o salivă vîscoasă, pe care nu reuşea s-o înghită. Dacă ar fi înghiţit-o, nisipul dintre buze şi dinţi s-ar fî împrăştiat în toată gura. Se întoarse spre podeaua de lut şi scuipă. Dar oricît

scuipa, nu putea să scape de gustul nisipului. Oricum şi-ar fi golit gura, tot nu scăpa de nisipul care părea să-i iasă întruna printre dinţi.

Din fericire, cana de apă, umplută de curînd, era plină ochi. După ce-şi clăti gura şi se spălă pe faţă, se simţi mai bine. Nicio-dată nu-şi dăduse seama ca acum cît de minunată este apa. Apa - această substanţă anorganică, la fel ca nisipul, o substanţă simplă, transparentă, care se adaptează corpului mai bine decît orice fiinţă vie. Pe cînd o lăsa să-i curgă încet pe gît, se gîndea cum ar arăta nişte animale care ar mînca pietre.

Se întoarse din nou şi o privi pe femeie. Dar nu simţea dorinţa să se apropie de ea. O femeie acoperită de nisip era, poate, atră-gătoare pentru ochi, dar nu te îndemna s-o atingi.

O dată cu ivirea zilei, disperările şi enervările nopţii trecute păreau simple

închipuiri. Desigur ca toate acestea vor alcătui un material bogat de povestit. Privi din nou împrejur, ca pentru a-şi întipări în minte ceea ce devenea de pe acum o amin-tire, şi se grăbi să se îmbrace. Cămaşa şi pantalonii îi erau plini de nisip, dar n-avea nici un rost sa se frâmînte pentru atîta lucru. Ar fi fost mai uşor să scoată mătreaţa din păr decît să scuture nisipul din haine.

Şi pantofii erau îngropaţi in nisip.

Se întrebă dacă s-ar cădea să-i spună ceva femeii înainte de a pleca. Dar, pe de altă parte, daca ar trezi-o, ea s-ar simţi ruşinată, în orice caz. Cum s-o răsplătească pentru găzduire ? Poate c-ar fi mai bine să se oprească la înapoiere în sat şi să-i dea bani bătrînului de la cooperativă, moşului care-l adusese aici cu o zi mai înainte.

Ieşi pe furiş.

Oprit la marginea stăncii de nisip, soa-rele fierbea ca mercurul. Incetul cu încetul, fundul văgăunii începea să se încălzească. In faţa strălucirii intense a razelor, băr-batul întoarse repede capul în clipa urmă-toare uită totul. Nu putea să-şi ia ochii de la faţada peretelui de nisip.

Era de necrezut! Scara de frînghie dis-păruse din locul unde fusese noaptea trecută.

Sacii pe jumătate îngropaţi în nisip se vedeau clar. Nu se înşela, îşi amintea bine locul. Se miră. Oare numai scara fusese

înghiţită de nisip ? Se repezi la perete şi-şi afundă în el braţele, cautînd-o. Nisipul cedă fără rezistenţă şi începu să curgă. Cu toate acestea, nu era momentul să caute acul în carul cu fin. Dacă nu reuşea de prima dată, n-avea să reuşească niciodată, oricît ar căuta. Inăbuşindu-şi presimţirile negre, privi din nou, consternat, panta abruptă.

Nu exista vreun loc pe unde se putea urca? înconjură casa de două-trei ori, cerce-tător. Dacă s-ar căţăra pe acoperişul casei, cea mai mică distanţă pînă la marginea văgăunii, pe partea de nord, spre mare, ar fi fost totuşi cam de vreo zece metri. Mai mult încă, acolo peretele era mai abrupt ca oriunde. Sprinceana masivă de nisip, care atîrna în jos, era periculoasă.

Peretele dinspre apus părea să aibă o înclinaţie relativ mai blîndă, avînd o supra-faţă curbă, ca interiorul unui con. Judecind optimist, avea probabil o înclinaţie de cinci-zeci sau chiar cincizeci şi cinci de grade. Făcu prudent primul pas, de încercare. La fiecare pas înainte, luneca înapoi o jumă-tate. Chiar aşa, părea că nu va reuşi decît cu preţul unui efort foarte mare.

La primii cinci sau şase paşi, lucrurile merseră după cum se aşteptase, apoi picioarele începură să i se afunde în nisip, înainte de a şti dacă progresase sau nu, fu îngropat pînă la genunchi şi părea că nu se

va mai putea mişca deloc, înnebunit, încercă să se caţere în patru labe. Nisipul încins îi ardea palmele. Sudoarea îi ţîşnea prin toţi porii, nisipul şi transpiraţia îl orbeau. Curînd simţi cîrcei la picioare şi nu mai putu să şi le mişte din loc.

Încetă să mai lupte şi respiră adînc, crezînd că înaintase pe o distanţă destul de mare, dar cînd deschise ochii pe jumătate, fu uluit văzînd că nu făcuse nici cinci metri. Se întrebă ce anume obţinuse cu atîta efort ? Mai mult încă, urcînd, constatase că încli-naţia era mult mai piezişă decît îi păruse cînd privise de jos, iar mai sus de locul pe care se afla, părea şi mai abruptă. Dorise să urce, e drept, dar îşi irosise toată ener-gia scobind pur şi simplu peretele de nisip. Sprinceana de deasupra capului îi bloca drumul. Disperat, reîncepu să urce, dar în clipa cînd întinse mîna să se apuce de perete, picioarele cedară.

Nisipul îl scuipă, zvîrlindu-l în fundul văgăunii. Umărul stîng trosni ca atunci cînd se rupe un beţişor de os, dar nu simţea nici o durere. Cîtva timp un nisip fin curse de pe faţa stîncii, ca pentru a-i alina lovitura primită, apoi se opri. Oricum, nu se lovise rău.

încă nu era momentul să fie îngrijorat.

Îşi înăbuşi dorinţa de a ţipa şi se tîrî înapoi la colibă. Femeia dormea în aceeaşi

poziţie. O strigă la început încet, apoi tot mai tare. în loc să răspundă, ea se întoarse pe cealaltă parte, ca şi cum ar fi fost plictisită.

Nisipul îi curse de pe trup, descoperindu-i braţele şi umerii goi, goliciunea coastelor şi a şalelor. Dar el trebuia să se gîndească la lucruri mult mai importante. Se apropie de ea şi îi smulse prosopul de pe cap. Faţa îi era pătată şi, în comparaţie cu trupul, părea aspră. Sigur că albeaţa stranie a feţei ei din noaptea trecută se datora pudrei. Acum praful alb se ştersese, lăsînd în urmă pete de culoare deschisă, care te făceau să te gîndeşti la un cotlet de proastă calitate. Văzu cu surprindere că praful alb nu era, de fapt, decît făină de grîu.

Femeia deschise, în sfîrşit, ochii, părînd orbită de lumină. Apucînd-o de umeri şi scuturînd-o, îi vorbi repede, pe un ton rugător:

- Ştii că scara a dispărut? Pe unde se poa.te ieşi de aici, pentru Dumnezeu? Dintr-un loc ca ăsta nu poţi ieşi fără scară.

Ea strînse de jos prosopul cu un gest nervos si, cu o energie surprinzătoare, se lovi cu el de două-trei ori peste faţă, apoi întorcîndu-se cu spatele la el, se ghemui cu genunchii sub ea şi cu faţa la podea. Era oare asta o mişcare care trăda ruşinea ? Nu

era momentul. Bărbatul strigă de parcă nu se mai putea stăpîni:

- Asta nu-i lucru de glumă! Nu ştiu ce-am să fac dacă nu-mi dai scara. Mă gră-besc să plec! Unde ai ascuns-o, pentru numele lui Dumnezeu ? M-am săturat de glumele dumitale. Dă-o-ncoace ! Repede !

Dar ea nu răspunse. Rămase în aceeaşi poziţie, legănîndu-şi capul la dreapta şi la stînga.

Omul încremeni. Ochii i se tulburară, respiraţia i se tăie şi i se opri aproape; îşi dădu seama brusc de zădărnicia întrebă-rilor lui. Scara era de frînghie şi nu putea sta dreaptă de la sine. Chiar dacă punea mîna pe ea, n-avea cum s-o fixeze de jos, ceea ce însemna că nu femeia o desfăcuse, ci o luase cineva de sus, de pe drum. Faţa lui nerasă şi mînjită de nisip păru deodată nenorocită.

Faptele şi tăcerea femeii căpătau o semni-ficaţie neaşteptată, înfricoşătoare. Refuza să creadă, dar în inima lui ştia că i se adeveriseră presimţirile cele mai rele. Scara fusese îndepărtată cu ştiinţa ei şi, fără îndo-ială, cu deplinul ei consimţămînt. Sigur că femeia era o complice. Desigur că poziţia ei nu trăda sfială; era poziţia victimei gata de sacrificiu, a criminalului dispus să pri-mească orice pedeapsă. Fusese ademenit de o gîză într-un deşert din care nu mai era

scăpare, intocmai ca un şoarece flămînd prins în cursă.

Ţîşni in sus şi, repezindu-se la uşă, privi din nou afară. Se pornise vîntul. Soarele se găsea chiar deasupra văgăunii. Valuri de fierbinţea-

la strălucitoare se ridicau din nisipul încins, mişcîndu-se de parcă erau vii. Stînca de nisip părea tot mai înaltă deasupra lui, iar faţa ei atotştiutoare părea să spună muşchilor şi oaselor lui că orice împotrivire era fără rost. Aerul fierbinte îi pătrundea prin piele; temperatura creştea tot rnai tare.

Începu să ţipe ca un nebun, fără să ştie ce, vorbe lipsite de înţeles. Striga pur şi simplu din toate puterile, vrînd parcă să alunge visul cel rău, cerînd iertare pentru tot ce greşise şi rugîndu-se să fie scos repede din groapa. Dar vocea lui, neobişnuită să strige, suna slab, ştearsă. Mai mult încă, vorbele-i erau înghiţite de nisip şi spulbe-rate în toate vînturile. Nu se putea şti unde ajungeau.

Deodată îl întrerupse un zgomot îngro-zitor. Aşa cum îl vestise femeia, sprînceana de nisip din partea de nord a văgăunii îşi pierduse umiditatea şi se prăbuşea. Casa toată păru că scoate un ţipăt cumplit, ca înaintea morţii, şi din crăpătura nouă dintre streaşină şi perete prinse deodată să curgă, fîşîind, un sînge cenuşiu. Bărbatul începu

să tremure, cu gura plină de salivă. I se părea că tot trupui îi fusese zdrobit.

Acest coşmar nu putea sa se intîmple cu adevărat. Era prea sinistru. Era oare posi-bil să întinzi o cursă unui om care avea asigurare medicala, işi plătise impozitele, avea un serviciu, un trecut onorabil, aşa cum ai face cu un şoarece sau cu o insectă ? Nu-i venea sa creadă. Poate că era o gre-şeală; trebuia să fie o greşeală. N-aveai ce face, trebuia sa presupui c-a fost o greşeală.

Mai întîi, ceea ce îi făcuseră n-avea nici un rost. El nu era nici vacă. nici cal. Nu-l puteau sili să muncească împotriva voinţei lui. De vreme ce ora nefolositor ca forţă de muncă, n-avea nici un sens să-l

închidă între pereţii aceştia de nisip. Fusese impus femeii, pur şi simplu.

Dar parcă, pe undeva nu era sigur. Pri-vind peretele de nisip ce-l înconjura pentru a-l sugruma, îşi aminti cu ciudă cum nu reuşise să

escaladeze. Se scăldase numai în nisip şi asta îi paraliza simţământul unei neputinţe totale. Satul era cu totul ros de nisip, orînduielile obişnuite nu se mai respectau. Poate că era o lume deo-sebită, iar el avea motive să fie bănuitor. Dacă era adevărat, de pildă, că bidoanele de gaz şi lopata fuseseră pregătite special pentru el, atunci era sigur că şi scara de

frînghie fusese ridicată fără ştirea lui. Apoi faptul că femeia nu-i dăduse nici o explicaţie, că accepta tăcută totul, cu o stranie supunere, dovedea că îl pîndea un pericol. Vorbele ei din noaptea trecută, lăsînd să se înţeleagă că va trebui să stea mult la ea, nu fuseseră poate numai cuvinte fără şir.

Se porni apoi o mică avalanşă de nisip.

Se întoarse în colibă apăsat de presim-ţiri rele. Se duse ţintă la femeia care rămă-sese ghemuită. Ridică ameninţător mîna stîngă. Ii sticleau ochii de suferinţă, însă, la mijlocul gestului, braţul ridicat să lovească îi căzu dintr-o dată. Poate că s-ar simţi mai bine dacă ar pălmui-o pe pielea goală. Dar oare nu era acesta tocmai rolul pe care sătenii îl sileau să-l joace? Femeia aştepta bătaia, căci pedeapsa primită înseamnă, într-un fel, crimă răscumpărată.

Se întoarse cu spatele la ea, se prăbuşi pe bordura podelei ridicate şi-şi prinse capul în mîini. Începu să geamă fără să ridice glasul, încercă să înghită saliva ce se aduna, dar îi stătea în gît, sufocîndu-l. Mucoasa laringelui devenise şi ea foarte sensibilă la nisip; cu asta n-o să se obişnuiască oricît va avea de stat aici. Saliva devenise un fel de spumă ruginie care zemuia pe la colţu-rile gurii. După ce scuipă, simţi şi mai tare

asprimea nisipului, încercă să scape de ea trecîndu-şi vîrful limbii pe pereţii interiori ai obrajilor şi scuipînd de mai multe ori, dar era ceva fără sfirşit. Gura îi era fier-binte şi uscată de parcă s-ar fi inflamat.

N-avea rost. Oricum, va sta de vorbă cu femeia şi-o va convinge să-i explice mai clar ce se întîmplă. Dacă s-ar lămuri situaţia, poate că ar şti şi el ce să facă. Nu putea rămîne fără un plan de luptă. Dar ce va face dacă ea va refuza să-i răspundă? Acesta ar fi, într-adevăr, răspunsul cel mai trist şi, mai mult ca sigur, aşa va fi. Tăce-rea ei îndărătnică! Felul în care stătea ca o victimă lipsită de apărare, ghemuită acolo, cu picioarele sub ea!

Înfăţişarea spatelui ei gol era necuviin-cioasă şi animalică, îi veni s-o lovească peste şale şi s-o trîntească la pămînt, dar de îndată ce îi trecu prin minte gîndul acesta, îşi ţinu răsuflarea, ruşinat. Simţea că în curînd se va vedea în chip de călău, torturînd femeia, călare pe fesele ei mînjite de nisip. Da, una ca asta s-ar putea lesne întîmpla, şi atunci el şi-ar pierde şi dreptul de a mai protesta.

Deodată pîntecele îi fu străbătut de o durere vie. Băşica udului, umplută proba-bil pînă la crăpare, ţipa să fie uşurată.

SE UŞURASE şi rămase stînd aşa, inspirând de disperare în aerul greu. Deşi nu exista nici o speranţă ca lucrurile să se aranjeze cu timpul, nu se putea hotărî să se întoarcă in casă Acum, după ce plecase de lîngă femeie, îşi dădea seama cît de primej-dios era să fie cu ea. Nu, problema nu era de fapt femeia, ci poziţia ei ghemuită. Nu mai văzuse niciodată ceva atît de neruşinat. Nu putea să reîntoarcă. Oricum o luai, pozi-ţia aceea a ei era extrem de primejdioasă.

Unele specii de insecte şi de păianjeni cad, cînd sînt atacate pe neaşteptate, într-o stare de paralizie, un fel de acces epilep-tic... asemenea unui aeroport cu turnul de control invadat de nebuni... o imagine frag-mentată. Dori ca să creadă că propria lui lipsă de mişcare oprise orice mişcare în lume, aşa cum broasca în hibernare desfiin-ţează iarna.

Pe cînd i se depănau astfel gîndurile, razele soarelui începură să dogorească tot mai intens Se aplecă brusc, vrînd parcă să se apere de săgeţile de lumină. Plecîndu-şi deodată capul, îşi apucă gulerul cămăşii şi trase cu toata puterea. Cei trei nasturi de sus se descheiară. Curăţîndu-şi palmele de nisipul lipit, îşi aminti vorbele femeii din

noaptea trecută, că nisiul nu este uscat niciodată, că întotdeauna e destul de umed ca să degradeze tot ce atinge. După ce-şi scoase cămaşa, îşi desfăcu puţin cureaua, lăsînd aerul să circule liber prin pantaloni. Dar n-avea rost să se agite,

îngrijorarea îl părăsi aşa cum venise. Umezeala nisipului îşi pierdea puterea magică de îndată ce venea în contact cu aerul.

În clipa aceea îşi dădu seama că poate se înşelase. Interpretase greşit goliciunea femeii. Deşi tot mai credea în intenţia ei secretă de a-l ademeni, poate că la ea goli-ciunea era o obişnuinţă, devenită necesara datorită felului de viaţă pe care-i ducea. De fapt, se dusese să se culce cînd se crăpa de ziuă. Toată lumea transpiră în somn. Goli-ciunea ei era perfect normală, căci era nevoită să doarmă în timpul zilei ca într-o oală de nisip dogoritor. Dacă ar fi în situa-ţia ei, ar prefera, desigur, şi el să fie pe cît posibil gol. Înţelegerea acestui fapt îl linişti brusc şi-i topi încordarea, ca şi cum o briză uşoară ar fi despărţit sudoarea de nisipul prins de piele. N-avea rost să se frămînte zadarnic. Evadaseră oameni prin tot felul de pereţi solizi, şi chiar de după gratii. De ce să bocească în faţa unui lacăt, înainte de a cerceta dacă este închis sau nu? Merse încet înapoi la colibă, tîrîndu-şi picioarele prin nisip. De data aceasta va fi calm şi va

scoate de la femeie toate informaţiile de care avea nevoie. Dacă se va înfuria şi va ţipa la ea, o va face doar să amuţească.

Pe de altă parte, tăcerea ei trăda proba-bil doar ruşinea că, din cauza unei negli-jenţe, a fost văzută dormind goală.

OCHILOR săi, supuşi de curînd strălu-cirii nisipului dogoritor, li se părea că în colibă domnea un semiîntuneric umed şi răcoros. Aerul mirosea a mucegai mocnit, altfel decît afară. Dar deodată îşi dădu seama de ceva care nu putea să fie decît închipuire.

Femeia dispăruse. Pentru o clipă lucrul acesta îl surprinse, căci se săturase să-i tot ghicească jocurile. Dar aici nu era vorba să dezlege o ghicitoare. Ea era totuşi acolo. Stătea privind în jos, cu spatele la el, în faţa căniide apă de lîngă spălător.

Se îmbrăcase. Nu-i găsea nici un cusur. Culoarea chimonoului verde-albăstrui, asor-tat cu pantalonii de lucru, îi dădea impre-sia unei prospeţimi de mentă. Zău că-şi făcea prea multe griji. Cu lipsa de somn şi mediul straniu în care se afla, era limpede că nu putea să aibă decît vedenii delirante.

Femeia puse o mînă pe buza căniişi privi într-însa. Cu vîrful degetului făcu inele pe suprafaţa apei. Bărbatul îşi lepădă cămaşa grea de transpiraţie şi nisip şi şi-o răsuci strîns în jurul pumnului.

Ea privi speriată înapoi, iar trăsăturile i se încordară. Felul ei grijuliu de a fi era atît de firesc, încît ai fi zis că toată viaţa avusese expresia asta pe faţă. Dar el hotărî să pară cît mai indiferent.

- Fierbinte, nu? Cerule, nici nu poţi purta cămaşă cînd e atît de cald.

Dar ea era tot bănuitoare şi-l privea cu amărăciune. Rîse sfios, cu un aer silit, şi-i vorbi ezitînd:

- Da, aşa e. Ai să faci arsură de nisip dacă te dezbraci cînd transpiri.

- Arsură de nisip?

- Da. Pielea asudă ca după arsuri, apoi se jupoaie.

- Hm. Mă întreb dacă e adevărat că asudă. Eu aş zice că se macerează de la umezeală.

- Da... De aceea...

Poate că începea să se simtă în largul ei, căci, în sfîrşit, limba i se dezlegă.

- De aceea, cînd ştim că asudăm, umblăm dezbrăcaţi cît putem mai mult. La urma urmei, trăim în gropile astea, aşa că nu trebuie să ne temem că ne vede cineva.

66

- Fireşte. Uite, n-aş vrea să te deranjez, dar cămaşa asta trebuie spălată.

- Sigur. Ţi-o voi spăla cu plăcere. Mîine au să ne aducă bidonul cu apă.

- Mîine? Mîine va fi o problemă, rîse el.

Intr-adevăr, condusese abil discuţia şi ajunsese la ceea ce îl interesa.

- Că tot veni vorba, cînd, în numele cerului, au să-mi dea drumul de-aici? Sînt foarte încurcat. Cînd un salariat ca mine îşi întrerupe chiar numai o jumătate de zi lucrările de plan, riscă să piardă enorm. Nu vreau să mai pierd nici un minut. Pe de altă parte, se află prin pămîntul nisipos, ca acela de aici, o mulţime de coleoptere. Mă întreb dacă ştii vreuna. Doream să găsesc o specie nouă în vacanţa asta...

Ea mişcă uşor din buze, dar nu rosti nici un cuvînt. Probabil că repeta numele neobiş-nuit de coleopteră. Bărbatul înţelese că min-tea i se închide din nou. Continuă repede.

- Ia spune, n-ar fi posibil să intrăm în legătură cu sătenii, lovind în bidonul de gaz sau într-alt fel?

Dar nu primi nici un răspuns. Femeia recăzuse în tăcerea ei pasivă, aşa cum cade o piatră în apă.

- Ce-i cu dumneata ? Drace! De ce nu spui ceva?

Era din nou nervos la culme, dar îşi înăbuşi oarecum dorinţa de a ţipa.

- Nu pricep. Dacă e vreo confuzie, în ordine ! Ce-a fost, a fost. Ceea ce mă supără cel mai mult este tăcerea dumitale. Elevii mei fac la fel, însă eu le spun că lucrul cel mai laş pe care-l pot face este să amuţească, prefăcîndu-se că iau totul asupra lor. Dacă există vreo explicaţie, spune-mi-o!

- Dar... ochii ei şovăiră privindu-şi cotul, dar... spuse ea cu o voce surprinzător de sigură, credeam că ai înţeles.

- Înţeles?... oftă el, incapabil să-şi ascundă spaima.

- Da, trebuia să fi înţeles pînă acum.

- Dar nu înţeleg! strigă el în cele din urmă. Cum să înţeleg? Nu-mi poţi cere să înţeleg, dacă nu-mi spui nici o vorbă.

- Uite, viaţa de aici e mult prea grea pentru o femeie singură.

- Şi ce mă priveşte pe mine ?

- Te priveşte. Şi mă tem că m-am pur-tat rău cu dumneata.

- Ce vrei să spui ? se bîlbîi el de emoţie. Cu alte cuvinte, ce-nseamnă conspiraţia asta? Dumneata ai fost momeala? Credeai că am să cad numaidecît în cursă ca un cîine sau ca o pisică fiindcă eşti femeie?

- Se apropie anotimpul cînd vin vînturile din nord şi ne e teamă de furtunile de

nisip, zise ea uitîndu-se la uşa de lemn deschisă.

In vocea ei calmă şi monotonă, se simţea o încredere absurdă.

- Bine, dar ăsta nu-i un lucru de glumă! Toate nebuniile au o limită. Asta se cheamă detenţie ilegală, pur şi simplu. Curată crimă! N-ar trebui să faceţi astfel de lucruri. Există atîţia oameni fără serviciu, care ar fi bucuroşi dacă li s-ar da prilejul să cîştige un ban.

- Poate. Dar dacă oamenii din afară ar şti ce se petrece aici, am avea neplăceri.

- Şi sînteţi convinşi că vă merge cu mine ? Uite că nu-i aşa! Dac-aţi crezut asta, v-aţi înşelat amarnic. Spre ghinionul vostru, nu sînt un vagabond, îmi plătesc impozitele şi am buletin de identitate, în curînd se vor porni cercetări în legătură cu dispariţia rnea şi atunci o să vedeţi voi! Nici atîta nu pricepeţi ? Cum credeţi oare c-o să ieşiţi din încurcătură? Du-te acuma şi cheamă-l pe cel care-i mai mare în sat. Lui am să-i spun exact ce cred despre situa-ţia asta stupidă.

Plecînd capul, femeia oftă încetişor. Ume-rii îi căzură, dar nu încercă în nici un fel să se mişte; era ca un căţel părăsit, certat pe nedrept. Totuşi atitudinea ei îl înfurie şi mai tare.

69

- De ce şovăi? Haide, asta nu mă priveşte numai pe mine. Şi dumneata eşti o victimă, nu ? Eşti sau nu o victimă ? Sin-gură ai spus că dacă s-ar afla în afară ce viaţă duceţi aici, aţi avea neplăceri. Asta arată cît de lipsită de raţiune vă este viaţa, încetează să le faci pe plac. Nu-i lăsa să te trateze ca pe o sclavă. N-are nimeni dreptul să te ţină închisă. Du-te şi cheamă pe cineva. O să ieşim de-aici... Ah, asta e! Ţi-e teamă, nu ? Dar e o nebunie! De ce să-ţi fie teamă ? Sînt eu aici. Şi am prieteni care scriu la ziare. O să dăm acestei poveşti o întorsă-tură socială. Ce ? Nu e bine ? De ce nu spui ceva? Crede-mă, nu ai nici un motiv să te sperii!

După un timp, femeia spuse deodată, ca şi cum ar fi vrut să-l împace.

- Pot să-ncep să gătesc prînzul ?

10

URMĂRI cu coada ochiului femeia, care începu să cureţe tăcută nişte cartofi. Se gîndea dacă să primească liniştit hrana pe care o prepara sau nu.

Acum era momentul să fie calm şi rece. De vreme ce intenţiile ei ieşiseră la iveală, ar fi mai bine să privească lucrul drept în

faţă, în loc să fie nehotărît; ar trebui să întocmească planuri serioase de evadare. Va putea să le ceară mai tîrziu socoteală că s-au purtat rău cu el. Dar stomacul gol îi slăbea voinţa. Nu se putea concentra. Dacă nu voia să recunoască oficial situaţia peni-bilă în care se afla, ar trebui să refuze orice hrană. Ar fi ridicol să mănînce nefiind de acord cu situaţia. Pe de altă parte, şi unui cîine zbîrlit i se moaie coada, de îndată ce apucă un ciolan. Dar mai bine să nu se grăbească cu concluziile. Nu ştia precis cît de departe va merge femeia, de aceea nu era nevoie să fie atît de pasiv. In nici un caz nu va accepta să fie servit pe degeaba. Ii va plăti pentru mîncare. O dată ce-i va da bani, nu va avea nici un motiv să se simtă dator... deloc. Crainicii de la meciu-rile de box televizate spuneau că atacul e cel mai bun mijloc de apărare.

După ce îi veni această idee, se simţi uşurat că găsise o scuză să nu refuze mîncarea. Deodată, mintea i se lumină şi înţe-lese totul. Duşman era numai nisipul. Da, asta era. Nu trebuia să pună probleme inu-tile, sortite să se frîngă la mijloc ca nişte bare de fier. I-au luat scara de frînghie, ei bine, va face o scară de lemn. Dacă peretele de nisip va fi prea abrupt, îl va domoli înlăturînd nisipul. Dacă ar sta puţin să se gîndească, totul ar merge mai uşor. Planul

părea peste măsură de simplu, dar cu cît era mai simplu, cu atît era mai bun. Soluţia cea mai bună - vezi oul lui Columb - e de cele mai multe ori ridicol de simplă. Dacă nu-i era lene, dacă voia să lupte cu ade-vărat, ei bine, jocul nu se sfîrşise încă.

Femeia terminase de curăţat cartofii; îi tăie bucăţele şi-i puse intr-o oală mare, de tuci, aşezată pe cuptor, împreună cu o ridiche mare tăiată felii, cu frunze cu tot. Scoase cu grijă dintr-o pungă de plastic un chibrit si, după ce-l aprinse, strînse din nou punga şi-o legă cu o bucată de elastic. Intr-o tigaie puse orez, peste care turnă apă, să-l spele probabil de nisip. Oala începu să bolboro-sească şi în aer se răspîndi mirosul înţe-pător de ridiche.

- A mai rămas puţină apă. N-ai vrea să te speli pe faţă?

-- Nu, prefer s-o beau decît să mă spăl cu ea.

- îmi pare rău, dar apa de băut o ţin în altă parte.

Scoase de sub spălător un cazan mare înfăşurat în celofan.

- Nu e prea rece, dar e fiartă, aşa că nu trebuie să-ţi fie teamă.

- Dacă nu laşi puţină apă pe fundul căniі, cu ce-ai să speli mai tîrziu vasele?

- Le spăl frecîndu-le cu nisip.

Vorbind, luă un pumn de nisip de lîngă fereastră şi-l aruncă într-o farfurie pe care o ţinea în mînă. Întinse nisipul pe toată farfuria şi o acoperi, ca să-i arate cum face. Nu era tocmai sigur dacă farfuria era într-adevăr curată, dar simţea că probabil aşa trebuie să fie. Nisipul curăţă - şi asta se potrivea foarte bine cu ideea pe care şi-o făcuse despre el, înainte.

Prînzul îi fu servit din nou sub umbrelă. Peşte la grătar şi legume fierte. Toată mîncarea scrîşnea între dinţi din cauza nisipu-lui. Dacă femeia ar atîrna umbrela de plafon, am putea mînca împreună, se gîndi, dar nu voia să-i facă el propunerea. Ceaiul aspru, de calitate proastă, era destul de închis la culoare, dar avea un gust slab.

După ce mînca, femeia se-ntoarse la spă-lător si, punîndu-şi pe cap o bucată de celo-fan, începu să-şi mănînce liniştită prînzul. Parcă e o insectă, gîndi el. Oare avea de gînd să trăiască aşa toată viaţa ? De afară, locul acesta părea doar o

pată mică pe pămînt, dar cînd erai în fundul văgăunii, nu mai vedeai decît nisip şi cerul nesfîrşit. O existenţă monotonă, închisă într-o pri-vire. Femeia îşi trăise probabil întreaga viaţă aici, jos, fără să-şi amintească măcar dacă i-a spus cineva o vorbă bună. Poate că inima ei pulsa ca inima unei fetiţe, pentru

că oamenii-l prinseseră şi i-l dăruiseră. Era ceva atît de jalnic !

Fu ispitit să-i spună ceva, dar mai întîi se hotărî să fumeze şi-şi pregăti o ţigară. Celofanul părea să aibă aici o importanţă vitală. Luă un chibrit şi-l aprinse, dar ţigara nu mai era bună de nimic. Trase tare, sugînd fumul printre dinţi, dar oricît trăgea, sim-ţea numai gust de fum. Un fum extrem de unsuros, care-i irita limba; zvîrli ţigara. Experienţa aceasta îl înfurie şi-i alungă orice dorinţă de a vorbi cu femeia.

Ea era ocupată să cureţe vasele mur-dare. Le puse pe podeaua de pămînt, acoperindu-le încet cu nisip. Apoi spuse şovăind:

- Va trebui să încep numaidecît să dau jos nisipul de pe acoperiş.

- Să dai jos nisipul ? A, bine, în regulă. Se întreabă, indiferent, în ce măsură îl interesa asta. Nu-i păsa dacă putrezeau grinzile şi cădea acoperişul.

- Dacă te-ncurc, vrei să plec undeva ?

- Îmi pare rău, dar dacă nu te superi...

De ce se prefăcea? De ce nu-şi mărtu-risea măcar în parte adevăratele gînduri ? În sinea ei se simţea probabil ca şi cum ar fi muşcat dintr-o ceapă putredă, dar pe faţă nu i se putea citi nimic pe cînd îşi înfăşură, cu o mişcare sigură, prosopul îndoit în jurul bărbiei şi-l lega la spate. Cu un pămătuf şi cu o bucată de lemn sub braţ, se caţără pe

despărţitura cămăruţei care avea doar o jumătate de uşă. El strigă deodată:

- Drept să-ţi spun, sînt convins că amîndoi ne-am simţi mult mai bine dacă s-ar prăbuşi casa asta, bucată cu bucată!

Singur se mira de izbucnirea aceasta duşmănoasă. Femeia se-ntoarse şi-l privi cu şi mai multă surprindere. Poate că nu s-a prefăcut încă de tot într-o insectă, gîndi el şi continuă:

- Nu, nu sînt supărat pe dumneata, ci pe toată situaţia. Nu-mi plac uneltirile oamenilor de aici, care cred că pot răpi un om. Îţi dai seama? N-are importanţă dacă pricepi sau nu. Am să-ţi povestesc o isto-rioară cu haz. În casa în care stăteam cu chirie, ţineam un căţel. Avea o blană deasă de tot, care nu năpîrlea nici vara. Era atît de caraghios, încît m-am hotărît în cele din urmă să-l tund. Dar tocmai cînd mă pre-găteam să arunc părul tăiat, cîinele - mă întreb de ce - începu deodată să urle cu jale, apucă în gură un smoc de păr şi se năpusti în cuşca lui. Simţea, probabil, că părul făcea parte din fiinţa lui şi nu voia să fie despărţit de el.

Observa pe furiş expresia femeii. Ea însă nici nu încercă să se mişte, rămînînd sus pe despărţitura, aplecată într-o poziţie silită.

- Lasă, nu te mai gîndi la asta. Fiecare îşi are propria lui filozofie, care nu i se potriveşte decît lui. Dă-i înainte, toceste-ţi degetele pînă la os măturînd nisip sau ce vrei tu. Dar eu nu suport asta. M-am sătu-rat ! Aş putea să ies uşor de aici dacă aş vrea. Şi nu mai am ţigări.

- O... aveam de gînd să-ţi spun... despre ţigări... zise ea stingheră şi supusă... cînd ne vor aduce apa... mai tîrziu...

- Ţigări? Aduc şi ţigări? Fără să vrea începu să rîda. Nu e vorba de asta, ci de smocurile de păr. Smocuri de păr. Nu-nţelegi? încerc să-ţi spun că n-are rost să dai zadarnic importanţă unui smoc de păr.

Ea tăcea. Nu erau semne că ar dori să explice ceva. Aşteptă un moment şi, cînd fu sigură că bărbatul sfîrsise de vorbit, se întoarse încet, ca şi cum nimic nu s-ar fi întîmplat, şi-şi reluă munca. Dădu peste cap oblonul cămăruţei şi se caţără cu coatele şi picioarele, mişcîndu-se stîngaci. Ici-colo, nisipul începu să curgă în şuviţe subţiri. El avea impresia că între plafon şi acoperiş se afla poate vreo insectă curioasă. Nisip şi lemn putred. Nu, mulţumesc! Era sătul de lucruri bizare!

Apoi, dintr-un colţ al tavanului, nisipul începu să curgă ameţitor, în mai multe şuvoaie de lăţimea unor panglici. Liniştea din casă contrasta straniu cu violenta

curgerii nisipului. Găurile şi crăpăturile din tavan fură repede reproduse cu exac-titate pe rogojina de paie. Nisipul îi frigea nasul şi-i irita ochii. Fugi ca ars afară din casă.

Odată ajuns afară, simţi că se topeşte într-un peisaj de flăcări. În acelaşi timp, în interiorul trupului stăruia ceva, ca o suliţă de gheaţă. Se simţi oarecum ruşinat. O femeie, ca un animal... care judecă numai în prezent... n-are nici ieri, nici mîine... şi tînjeşte după o inimă. O lume în care oame-nii cred că semeni de-ai

lor pot să dispară aşa cum se şterge creta de pe tablă. Nici în visele sale cele mai nebuneşti ni-şi putuse închipui că undeva în lume mai există o astfel de barbarie. Bine, oricum... dacă acesta era un semn că începea să-şi regă-seascâ echilibrul şi să-şi revină după şocul de la început, procesele de conştiinţă erau binevenite.

Dar să nu piardă vremea. Dorea să ispră-veascâ înainte de a se întuneca, închizînd ochii pe jumătate, măsură înălţimea pere-telui de nisip care tremura în dosul unei perdele de valuri de căldură, ca sticla topită. De cîte ori îl privea, i se părea că crescuse şi mai înalt. Ar fi greu să înfrunţi natura încercînd să prefaci o pantă blîndă într-una abruptă. El voia doar să încerce

să transforme o pantă piezişă într-una mai dulce. Nu avea nici un motiv să şovăie.

Cel mai bine ar fi, desigur, s-o taie trep-tat dinspre vîrf. Cum asta era imposibil, nu avea altă scăpare decît să sape de jos în sus. Mai întîi va scoate o cantitate de nisip de la bază, aşteptînd ca acela de deasupra să umple golul, apoi va scobi mai mult şi iar va lăsa să cadă partea de deasupra. Dacă va repeta mereu această operaţie, baza se va înălţa treptat şi la urmă va atinge vîrful. Fireşte că nisipul în curgere ar putea să-l tragă în jos chiar în timp ce lucra. Dar oricît de mult va curge, el nu mai auzise să se fi înecat cineva în nisip, ca într-o apă.

Lopata stătea lîngă bidoanele de gaz, rezemate de peretele exterior care înconjura podeaua de lut. Marginea dinţată a lopeţii lucea albă, ca o bucată de porţelan spart.

Cîtva timp sapă cu nădejde. Nisipul nu i se împotrivea şi munca părea să înain-teze. Sunetul lopeţii muşcînd din nisip şi propria lui respiraţie făceau să treacă mai uşor timpul. De la o vreme braţele începură să-i obosească. Credea că lucrează de mult, dar văzu că nu făcuse nimic; de sus căzuse doar puţin nisip. Rezultatul era altul, dife-rit de simplul proces geometric pe care şi-l închipuise.

Ca să nu se frămînte în continuare, se hotărî să se odihnească şi să-şi verifice teoria

construind un fel de machetă a văgăunii. Din fericire, materialul nu-i lipsea. Alese un loc în umbra streşinilor şi sapă o groapă lată cam de o jumătate de metru. Dar panta creată nu avea înclinaţia la care se aştep-tase ; avea cel mult patruzeci şi cinci de grade şi totul semăna cu o cupă largă la gură. Cînd încercă să scoată nisip de la bază, se scurse pe margini, dar înclinarea rămase aceeaşi. Se părea că există un unghi fix. Greutatea şi rezistenţa granulelor păreau să fie într-un echilibru perfect. Presupunînd că acesta ar fi adevărul, peretele pe care încerca să-l învingă avea oare acelaşi grad de înclinaţie?

Nu, asta nu. Era poate o iluzie, nu putea să fie adevărat. Cînd priveşti orice pantă de jos în sus, înclinaţia ei pare mai mică decît este în realitate.

Atunci, n-ar fi cazul să considere că totul depinde de cantitate? Presiunea ar varia, fireşte, o dată cu diferitele cantităţi de nisip. Cînd s-ar schimba presiunea, sigur că ar trebui să apară o variaţie în echilibrul dintre greutate şi rezistenţă. Poate că depinde de natura granulelor de nisip. Lutul compri-mat şi lutul din depozitele naturale au rezistenţe cu totul diferite la presiune. In plus, trebuia să ţină seama de umiditate. Pe scurt, probabil că aici se aplica o altă lege, diferită de aceea a machetei imagi-nate de el.

în ciuda insuccesului, încercarea nu i se părea zadarnică, însuşi faptul că acum ştia că panta peretelui era într-o stare de super-stabilitate constituia o descoperire impor-tantă, în general, nu e prea greu să prefaci o stare superstabila într-una normală.

O soluţie suprasaturată produce prin agi-tare un precipitat cristalin şi tinde spre punctul normal de saturare.

Deodată îşi dădu seama că lîngă el era cineva. Se-ntoarse. Nu observase că femeia stătea în prag şi-l privea ţintă. Lucrul acesta îl tulbură, fireşte, şi făcu un pas îndărăt, încurcat, privind în jur de parcă ar fi cerut cuiva ajutorul. Ridică privirea şi iată că, pe creasta de nisip din răsărit, stăteau în şir trei bărbaţi şi

priveau spre el. În jurul capu-lui purtau ştergare. Cum nu li se vedea decît partea de sus a capului, nu putea fi sigur, dar i se păru că erau bătrînii de ieri. Bărbatul se îndreptă pe dată, apoi se răzgîndi şi se hotărî să nu-i ia în seamă, continuîndu-şi munca. Faptul că era supra-vegheat îl stimula.

Sudoarea îi curgea în ochi şi-i picura de pe vîrful nasului. Cum nu avea timp să se şteargă, închise doar ochii şi sapă mai departe. Sub nici un motiv nu trebuia să-şi odihnească braţele. Văzînd cît de neîn-duplecat lucra, ei vor înţelege, dacă nu erau grei de cap, cît de josnic se purtau.

80

Privi la ceas. Îl şterse de pantaloni ca să îndepărteze nisipul de pe sticlă. Era numai 2.10. Tot atît fusese şi cînd se uitase mai înainte. Deodată îşi pierdu încrederea în ritmul muncii sale. Văzut de un melc, pro-babil că soarele înaintează cu viteza unei mingi de baseball. Apucă din nou lopata şi, întorcîndu-se cu spatele la perete, se apucă de lucru cu furie.

Deodată scurgerea nisipului deveni vio-lentă. Auzi întîi o răbufnire scurtă, apoi simţi o greutate pe piept, încercă să pri-vească în sus ca să vadă ce s-a întîmplat, dar îşi pierduse simţul orientării, îşi dădu seama vag că deasupra lui juca o lumină lăptoasă, pe cînd sta chircit într-o băltoacă negricioasă de vomă.

81

Partea a doua

11

Jabu, jabu, jabu, jabu Ce s-aude ? Ce ? Sună clopote.

Jabu, jabu, jabu, jabu, Vocea e a cui ? Vocea dracului...

FEMEIA cînta încet, ca pentru sine, repetînd neobosită aceleaşi versuri în timp ce răzuia noroiul de pe cana de apă.

Cînd sfîrsi, bărbatul auzi un zgomot de orez care se macină. Oftă uşor, se-ntoarse în pat şi aşteptă cu tot trupul încordat. Curînd femeia aduse un lighean cu apă, vrînd probabil să-l spele. Pielea iritată de transpiraţie şi de nisip începea să se infla-meze. Zăcea întins, în aşteptarea pro-sopului rece şi ud.

Stătuse în pat de cînd leşinase în nisip, în primele două zile vărsase întruna şi avusese temperatură de aproape patruzeci de grade, dar în ziua următoare febra

scăzuse şi îi revenise în parte pofta de mîncare. Cauza principală probabil că nu fusese izbitura valului de nisip, ci munca sub razele arzătoare ale soarelui, cu care nu era obişnuit. Oricum, pînă la urmă nu fusese cine ce.

Poate că de aceea se vindecase atît de repede. A patra zi: durerea din picioare şi din sale îi dispăruse aproape de tot. In ziua a cincea, în afara de o greutate în tot trupul, nu mai avea uimic. Rămase totuşi în pat, prefăcindu-se bolnav. Se înţelege că atitudinea aceasta avea un motiv şi fusese dinainte calculat, căci nu renunţase nici o clipă la planul lui de evadare.

- Eşti treaz? Întrebă femeia, sfioasă.

Privea printre gene la rotunjimea genun-chilor ei, aşa cum se străvedeau prin panta-lonii de lucru. I se răspunse cu un geamăt, fără cuvinte.

Storcînd încet prosopul în ligheanul de cupru ciocănit, ea îl întrebă:

- Cum te simţi ?

- De... ceva mai bine..

- Vrei să te şterg pe spate ?

Nu-i displăcea să se lase pe mîna femeii, de vreme ce avea scuza că era bolnav. Îşi amintea vag că citise o poezie despre un copil bolnav, cu temperatură, care visase că era învelit în staniol rece. Pielea lui, pe care nisipul o înăsprise, era din nou

proaspătă şi răcorită. Mirosul femeii îi luneca pe trup, înviorîndu-l într-un mod subtil. Dar nici acum n-o putea ierta cu totul. Ceea ce simţea pentru ea era una, iar ceea ce îi făcuse ea era altceva. Trebuia să facă o deosebire. Vacanţa lui de trei zile se sfîrşise. Nu avea rost să se frămînte. Nereuşita primului plan, de a nivela panta de nisip surpînd stînca, se datorase numai lipsei de pregătire. Ar fi izbutit dacă nu făcea insolaţie. Dar săpatul nisipului fusese mai greu decît îşi închipuise. Trebuia să aplice o metodă mai practică, şi aşa avu-sese ideea să se prefacă bolnav.

Cînd îşi venise în fire, fusese oarecum neplăcut impresionat de faptul că-l culca-seră tot în casa femeii. Părea că sătenii nu voiau să-i arate nici o simpatie, înţelese aceasta, dar îşi păstră totuşi ideile. Nu che-maseră nici un medic pentru că nu-şi dădeau seama cît de gravă era starea lui. O să-i facă el să le pară rău! O să doarmă neîntors toată noaptea, în timp ce femeia va munci, iar ziua, cînd ea

trebuia să se odihnească, îi va tulbura somnul, plîngîndu-se neîncetat că-l doare.

- Te doare?

- Sigur că da. Mă tem că mi-am rupt şira spinării.

- Să-ţi fac un masaj ?

- Doamne fereşte ! Nu. N-aş putea suferi să mă maseze decît cineva care se pricepe. Nervii aceştia ai spatelui sînt foarte nece-sari vieţii. Ce te-ai face dacă aş muri? V-aţi trezi cu toţii în mare încurcătură. Cheamă un medic. Un doctor ! O, cum mă doare ! Nu mai pot suporta durerea. Dacă nu te grăbeşti, va fi prea tîrziu!

Incapabilă să mai rabde încordarea, femeia va fi în curînd sleită, puterea de muncă îi va scădea şi casa însăşi va fi ame-ninţată. Nici pentru sat nu va fi prea plă-cut. Departe de a fi cîstigat pe cineva care să-i ajute la muncă, vor vedea că şi-au creat doar o piedică. Dacă nu-i vor da drumul repede, situaţia o să-i depăşească.

Dar nici planul acesta nu era atît de simplu cum şi-l închipuise. Aici nopţile erau mai active decît zilele... zgomotul lopeţii auzit prin perete... respiraţia femeii... fluie-răturile şi strigătele bărbaţilor care cărau coşurile... zgomotul înăbuşit al cărucio-rului cu trei roţi, domolit de vînt... lătratul îndepărtat al cîinilor... Cu cît încerca să doarmă, cu atîta devenea mai nervos şi se trezea de-a binelea.

Cînd nu putea dormi destul noaptea, nu se putea abţine şi aţipea ziua. O ştia, din păcate. Şi dacă ideea aceasta avea să dea greş, va exista întotdeauna o altă cale de scăpare. Dar era nerăbdător. Trecuse o săptămînă. Probabil că se făcuse o cerere pentru o anchetă asupra cauzelor dispari-ţiei lui. Primele trei zile făcuseră parte din vacanţa obişnuită, dar după aceea avea să fie dat dispărut. Colegii lui, care de obicei erau foarte atenţi cu ceea ce făceau ceilalţi, nu vor lăsa să treacă neobservată absenţa lui. Poate chiar în această seară va apărea vreunul dintre aceia care-şi bagă nasul peste tot, dînd tîrcoale pensiunii unde-şi avea locuinţa. Camera de zi, dogorind sub soarele după-amiezii, va trăda absenţa stăpînului. Poate că vizitatorul va fi gelos, fără să vrea, pe norocosul care a scăpat din gaura aceea. A doua zi, cu acompaniament de sprîncene ridicate şi cu încruntări, se va şopti şi se va bîrfi. Era firesc să se întîmple aşa. Nici măcar el nu se putea aştepta ca vacanţa aceasta excentrică să aibă un alt efect asupra colegilor săi. Rar vei întîlni un om mai invidios decît un profesor. Şiruri de studenţi se perindă ani de-a rîndul, ase-menea apelor unui rîu. Ei curg înainte, iar profesorul rămîne în urmă, ca o stîncă adîncă înfiptă în albia curentului. Deşi poate depăna altora povestea speranţelor lui, el nu le mai visează. Se crede neînsem-nat şi ori lunecă într-un masochism solitar, ori, în lipsa lui, devine bănuitor şi mistic, denunţînd mereu excentricităţile altora, îi este atît de dor de libertate, de activitate,

89

încît nu poate decît să-i urască pe cei din jur. Se vor întreba cu toţii dacă dispariţia lui e întîmplătoare ? Nu. Dacă ar fi fost aşa, ar fî sosit într-un fel sau altul veşti despre el. Oare s-a sinucis? Dar asta ar fi implicat poliţia. Şi sinuciderea ar fi impo-sibilă. Nu-l credeţi în stare de aşa ceva pe nebunul ăsta. A dispărut fiindcă aşa a vrut. Nu mai are rost să intrăm în amănunte. Dar în curînd se va împlini o săptămînă. E un alarmist, zău că nu ştim ce i-a venit.

Nu era sigur dacă vor fi sincer îngri-joraţi, dar, cel puţin, curiozitatea lor va fi coaptă ca o portocală neculeasă la vreme. Prin urmare, pasul următor va fi făcut de directorul şcolii, care se va duce la poliţie interesîndu-se ce formalităţi se îndeplinesc atunci cînd se porneşte o anchetă. Faţa lui serioasă nu va trăda plăcerea care va izbucni într-însul. Numele şi prenumele: Niki Jumpei. Vîrsta : treizeci şi unu de ani. înălţimea: 1,70 m. Greutatea: 70 de kilo-grame. Părul: cam rar, pieptănat pe spate ; nu foloseşte briantină. Vederea: O.D. 207 30; O.S. 20/20. Culoarea pielii: măslinie. Trăsături: faţa prelungă, uşor strabism, nasul cîrn, pometi proeminenţi; alte semne distinctive nu are, în afară de o aluniţă vizibilă sub urechea stîngă. Grupa sanguină . A.B. Vorbeşte puţin împleticit şi se bîlbîie

90

Introvertit, încăpăţînat, dar nu deosebit de nesociabil. Îmbrăcămintea : probabil îmbră-cat ca pentru ocupaţia lui de entomolog. Prezenta fotografie, anexată mai sus, a fost făcută acum o lună."

Fireşte ca ţăranii aveau un plan ascuns, de vreme ce îndrăzniseră să se vîre într-o aventură atît de nebunească. Şi nu le va fi greu să-şi bată joc de cîţiva poliţişti de provincie. Probabil că luaseră măsuri, oprindu-i să vină la ei pentru orice fleac. Dar această viclenie era necesară şi avea rost atîta timp cît el era sănătos şi capabil să sape la nisip. Nu merita să ascunzi pe cineva care zăcea de o săptămînă grav bol-nav, cum era el. Dacă hotărau că le era nefolositor, înţelept ar fi fost să-i dea drumul numaidecît, înainte ca situaţia să se complice. În momentul acesta mai puteau să spună că omul aiura de pe urma şocului pricinuit de căderea întîmplătoare în văgă-ună, iar această explicaţie ar fi mult mai demnă de crezare decît propriile lui decla-raţii că a fost prins şi sechestrat.

Undeva chită un cocoş şi mugi strident un taur, dar în văgăuna de nisip nu existau nici distanţe, nici direcţii. Lumea normală, obişnuită, era afară, unde se jucau copii aruncînd cu pietre de-a lungul drumului şi unde la timpul potrivit cocoşii vesteau

sfîrşitul nopţii. Culorile zorilor începeau să se amestece cu aroma orezului fiert.

Femeia îl frecă zdravăn. După ce-l şterse tare cu un şervet ud, îl lustrui de parcă ar fi fost un geam, învîrtind strîns şervetul pînă se făcu dur ca o bucată de lemn. Sen-zaţia ritmată a frecţiei, împreună cu zgomo-tele dimineţii, îl predispuneau la moţăiala.

- Fiindcă veni vorba... îşi stăpîni un căscat care părea smuls cu de-a sila, a tre-cut atîta timp... mi-ar plăcea să citesc un ziar. Ce crezi... ? Există vreo posibilitate să capăt vreunul?

- Am să întreb... mai tîrziu...

Îşi dădea seama că femeia încerca să-i arate cît era de sinceră. După tonul sfios al vocii ei, simţea că se ferea să-l jignească. Dar tocmai asta îl irita cel mai mult. Oare avea să-l ceară într-adevăr? N-avea el drep-tul să citească, dacă voia, un ziar? Îi dădu la o parte mîinile ocărînd-o, mînat de dorinţa de a răsturna şi ligheanul cu tot ce era în el.

Dar în momentul acesta furia n-ar fi fost la locul ei. Un om grav bolnav nu s-ar agita atîta pentru un ziar. Fireşte că dorea să citească. Dacă în văgăună nu vedeai decît nisip şi iar nisip, era natural să doreşti să vezi, în fine, reproduse nişte peisaje. Citise în diferite cărţi că pictura peisagistă se dezvoltă în ţinuturi sărace în frumuseţi naturale şi că ziarele se născuseră în

regiuni industriale, unde legăturile dintre oameni erau anonime. Mai mult încă, poate avea noroc şi găsea anunţuri cu persoane dispărute sau, mai bine, poate că rubrica de ştiri diverse relata, într-un colţ, propria lui dispariţie. Fireşte, nu se putea aştepta ca sătenii să-i dea de bunăvoie un ziar care conţinea un astfel de articol, în orice caz, răbdarea era acum lucrul cel mai important. Desigur că nu era deloc distractiv să te prefaci bolnav. Era ca şi cum ai ţine în mînă un arc strîns înfăşurat. Nu suportai la infinit. Nici el nu putea să lase lucrurile să meargă înainte ca pînă acum. Trebuia să-i facă să înţeleagă că aveau o răspundere faţă de el. Va avea grijă, chiar de astăzi, ca într-un fel sau altul femeia să nu apuce să adoarmă.

(Nu adormi!... Nu trebuie să adormi!) Se-ntinse şi scoase un geamăt prelung.

12

SORBEA o supă fierbinte cu bucăţi de alge prin ea, sub umbrela pe care femeia o deschisese lîngă el. Pe fundul ceştii rămase un strat de nisip.

Memoria încetase să-i mai funcţioneze. La un moment dat totul se confundase cu un vis lung, apăsător. Se făcea că era călare

93

pe un beţişor chinezesc uzat, pe care plutea în jos pe o stradă necunoscută. Nu era rău pe beţişor, era ca pe trotinetă, dar cînd îşi slăbi atenţia, veselia îi pieri. Strada din apropiere era de un roşu spălăcit, iar de la distanţă, de un verde ceţos. Ceva din com-binaţia culorilor îl tulbura. La urmă ajunse la o clădire lungă de lemn, care părea o baracă. In aer plutea miros de săpun ieftin. Urcă scările, suflecîndu-şi pantalonii gata să-i cadă, şi ajunse într-o cameră goală în care era doar o masă lungă, îngustă. In jurul ei şedeau vreo zece bărbaţi şi femei, jucînd cu aprindere cărţi. Jucătorul din mij-loc împărţea cărţi dintr-un pachet. La sfîrşit îi dădu lui ultima carte şi făcu strigarea. El o luă fără să vrea şi o privi. Nu era o carte de joc, ci o scrisoare moale, stranie la pipăit. Cînd o apăsă, ţîşni sînge. Strigă tare şi se trezi.

Vederea îi era întunecată de o ceaţă fumurie. Cînd se mişcă, auzi un foşnet de hîrtie uscată. Faţa îi era acoperită cu un ziar deschis. Drace ! Iar adormise. De pe suprafaţa ziarului căzu, în momentul cînd îl dădu la o parte, un strat de nisip. Jude-cind după cantitatea care se strînsese, se părea că trecuse destul de mult timp. Încli-naţia razelor care pătrundeau prin crăpătu-rile peretelui îi spunea că era pe la amiază. Dar ce miros era acesta? se miră el. De

cerneală proaspătă? Era imposibil, totuşi se uită la dată: miercuri 16. Era într-ade-văr ziarul din ziua aceea! De necrezut, dar adevărat, înseamnă că femeia îi transmi-sese cererea.

Se ridică, sprijinindu-se într-un cot, pe salteaua umedă şi lipicioasă de transpi-raţie. Prin cap începură să-i alerge tot felul de gînduri şi cu greu izbutea să urmărească literele de pe ziarul mult aşteptat.

Platforma-program a Comitetului unit japonezo-american.

Cum Dumnezeu făcuse femeia de pusese mîna pe ziarul ăsta? Poate că ţăranii începeau să simtă că-i datorau ceva? Chiar şi aşa, judecind după cum merseseră pînă acum lucrurile, orice contact cu exteriorul înceta după dejun. Avea oare femeia vreun mod special de a comunica cu exteriorul, pe care el nu-l cunoştea încă? Sau, în lipsa lui, se dusese chiar să cumpere ziarul? Ori-cum, într-un fel sau în altul, îl obţinuse.

Măsuri drastice împotriva ambuteiajelor.

Dar stai. Presupunînd că femeia ieşise, era de neconceput că o făcuse fără scara de frînghie. Nu ştia cum izbutise, dar un lucru era sigur: se folosise de o scară de frînghie. Un prizonier visînd să scape, era una - dar cum se împăca femeia, care era din satul acela, cu pierderea oricărei libertăţi de mişcare? îndepărtarea scării de frînghie

94

95

trebuia să fie o măsură provizorie, ca să-l poată ţine pe el în închisoare. Dacă lucru-rile stăteau aşa, putea să-i înşele şi el. Poate se va mai ivi vreodată un prilej ca ăsta.

S-a descoperit că anumite substanţe conţinute în ceapă au efect în tratamentul îmbolnăvirilor produse de iradiaţii.

Strategia lui de a se preface bolnav părea să fi produs o reacţie neaşteptată. Totul vine la timp pentru cel ce ştie să aştepte -ce bine ziceau bătrînii! Dar, oarecum, nu-i convenea. Rămînea într-însul o nemulţu-mire. Poate că de vină era acel vis ciudat care îl tulburase profund. Se simţea neli-niştit cînd se gîndea la scrisoarea aceea primejdioasă. Dar era oare primejdioasă? Şi ce semnificaţie avea?

De altfel, nu avea nici un rost să se frămînte ori de cîte ori visa ceva. Oricum, trebuia să isprăvească ceea ce începuse să facă.

Femeia dormea lîngă pragul ridicat în jurul sobei. Respira regulat şi zăcea încolă-cită, cu genunchii în poziţia lor obişnuită, îşi pusese un chimonou de vară, necălcat. Din prima zi nu mai apăruse niciodată dez-brăcată în faţa lui, dar sub chimonou pro-babil că era tot goală.

Cercetă în grabă rubrica faptelor diverse şi anunţurile locale. Fireşte, nici un articol

nu se ocupa de dispariţia lui. Nu exista nici un anunţ în acest sens. Dar cum nu se aşteptase la altceva, nu se simţi descurajat. Se sculă liniştit şi coborî pe podeaua de lut. Purta nişte pantaloni scurţi largi, de mătase vegetală, iar torsul îi era gol. Hotărît, în situaţia aceasta era îmbrăcămintea cea mai potrivită. In jurul mijlocului, acolo unde îşi legase mai strîns şiretul, se adunase nisip, iar pielea inflamată îl durea.

Se opri în pragul uşii ca să privească pereţii de nisip. Lumina care îi bătea în ochi făcea ca totul în jur să ardă în flăcări galbene. Nici urmă de oameni sau de vreo scară de frînghie. Şi asta i se părea firesc. Cercetă totuşi, ca să fie sigur. Nu se zărea nici măcar un semn că scara de frînghie fusese coborîtă; dar cu vîntul care bătea, orice urmă dispărea în cinci minute. Chiar în faţa pragului, suprafaţa nisipului era răscolită întruna, de parcă ar fi mişcat-o un curent pe dedesubt.

Se întoarse în casă şi se culcă. Prin odaie zbura o muscă. Era mică şi roză, o muscă de oţet. Probabil că undeva se altera vreun aliment. După ce luă o gură de apă din ceainicul acoperit cu celofan de lîngă perna lui, îi striga femeii:

- Scoală-te, te rog. Vreau să-ţi spun ceva.

Ea sări ca arsă, tremurînd. Chimonoul de vară se deschise pînă la brîu, descoperindu-i

sînii căzuţi, dar încă plini, pe care apărea desluşit o reţea de vinişoare. Zăpăcită, îşi potrivi chimonoul. Părea că nu s-a trezit de-a binelea, iar în ochi îi plutea o privire rătăcită. El ezită. S-o întrebe de scară chiar acum? Să ţipe la ea mînios? Sau să-i vor-bească pe un ton blînd, întrebător, mulţumindu-i totodată pentru ziar? Dacă scopul lui fusese să-i tulbure somnul, era mai bine să-i vorbească aspru. Dăduse greş cînd încercase să se prefacă bolnav, căci nu se purtase ca un om care-şi rupsese şira spi-nării. Acum trebuia să-i convingă pe săteni că nu mai putea să muncească şi, în orice caz, să-i determine să slăbească suprave-gherea. Se înduplecaseră pînă la a-i aduce un ziar. Trebuia să le frîngă şi mai mult rezistenţa.

Dar aşteptările îi fură numaidecît înşelate.

- Fireşte că nu ies de-aici. S-a întîmplat că oamenii de la cooperativa fermei mi-au adus nişte proptele de lemn, pe care le ceru-sem mai demult, aşa că am putut să-i rog. La noi în sat doar vreo patru-cinci familii cumpără ziare şi oamenii s-au dus departe, pînă la chioşcul din oraş, ca să-ţi facă rost de el.

Probabil că aşa se întîmplase. Era ca şi cum s-ar fi aflat încuiat într-o carceră, cu un lacăt fără cheie. Dacă populaţia locului

trebuie să se împace cu traiul acesta de puşcăriaşi, pentru el peretele de nisip nu era un fleac. Simţi că îl cuprinde dispera-rea şi stărui:

- Dar e nemaipomenit! Casa asta e a dumitale, nu ? Şi doar nu eşti cîine. Firesc ar fi să te poţi mişca liber, nu? Sau poate ai săvîrşit o faptă atît de urîtă, încît nu mai îndrăzneşti să apari în faţa sătenilor?

Ochii femeii se deschiseră mari de uimire. Se uită la el fix, şi atunci văzu că erau roşii şi injectaţi.

- Nu! E o prostie să-ţi închipui că nu îndrăznesc să mă arăt în faţa lor.

- Bine, dar n-ai nici un motiv să fii atît de fricoasă.

- Dar n-am nici un motiv nici să ies de-aici.

- Ai putea măcar să te plimbi din cînd în cînd.

- Să mă plimb?

- Da. Ar fi destul să faci o plimbare prin împrejurimi. Cred că înainte de veni-rea mea mai hoinăreai cînd aveai poftă, nu?

- Da, dar dacă mă plimb fără rost, obosesc.

- Să ştii că nu glumesc. Gîndeşte-te bine. Ar trebui să înţelegi. Chiar şi un cîine ar înnebuni dacă l-ai închide într-o cuşcă.

- M-am plimbat, spuse ea scurt cu vocea-i monotonă, reţinută, într-adevăr, mă trimiteau să umblu destul de mult. Înainte de a veni aici. Multă vreme am purtat în braţe un copil. M-am săturat de atîta umblat. Bărbatul fu luat prin surprindere. Ce fel curios de a vorbi! Cînd îi vorbea aşa, îi era cu neputinţă să-i răspundă.

Da, îşi amintea că acum vreo zece ani, cînd pretutindeni erau numai ruine, toată lumea dorea cu disperare să nu aibă motive să meargă undeva. Iar acum se săturase de libertatea de a se putea mişca? Se mira el. Doar pînă şi un copil care doreşte atît de mult să plece într-o excursie plînge cînd se rătăceşte.

Deodată femeia întrebă cu glas schimbat: - Te simţi bine?

Se uită la ea ca prostul. Ii era necaz, dorea s-o facă să-şi recunoască vina, chiar dacă trebuia să-i stoarcă mărturisirea. La gîndul acesta, părul i se zbîrlea, iar pielea şi-o simţea aspră ca hîrtia uscată. Cuvîntul „piele" părea să stabilească o asociaţie cu „forţă". Brusc, femeia deveni o siluetă decu-pată pe un fundal. Un bărbat de douăzeci de ani este aţîţat de un simplu gînd. Un bărbat de patruzeci de ani, de suprafaţa pielii. Dar pentru un bărbat de treizeci, cea mai primejdioasă este femeia care e doar o siluetă. O putea îmbrăţişa aşa cum s-ar

îmbrăţişa pe sine, nu? Dar în spatele ei erau milioane de ochi. Ea era doar o păpuşă trasă de sforile imaginaţiei. Dacă ar îmbrăţişa-o, ar fi supus controlului. Minciuna că şi-a rupt coloana vertebrală s-ar descoperi îndată în adevărata ei lumină. Dar nu putea suporta ca viaţa să i se termine, nici măcar într-un loc ca acesta.

Femeia se apropie de el, sfioasă. Genun-chii ei îi apăsară soldurile. Un miros stătut, de apă încălzită la soare, venind din gura ei, din nas, din urechi, de la subsuori, din întregul ei trup, începu să umple camera, încet, şovăitor, porni să-şi plimbe degetele aspre pe spatele lui şi tot trupul bărba-tului se încorda.

Deodată degetele ei făcură un arc şi-i atinseră coastele. Bărbatul ţipă.

- Mă gîdili!

Femeia rîse. Părea că-l provoacă sau că e timidă. Se întîmplase prea brusc. Nu-şi putea da seama numai sub impulsul momentului. Ce voia? O făcuse dinadins, sau îi lunecaseră degetele fără nici o inten-ţie ? Pînă acum cîteva minute, clipise tare din ochi, încercînd să se trezească, îşi aminti că în prima noapte ea rîsese la fel de curios, cînd îl înghiontise trecînd pe lîngă el. Se întrebă dacă prin purtarea aceasta urmărea ceva

101

Poate că nu credea în aşa-zisa lui boală şi-şi ascundea bănuiala. Era posibil. Dar el nu trebuia să-şi slăbească vigilenţa. Far-mecele ei erau ca o plantă carnivoră, înzes-trată în mod special cu dulcele miros al mierii. Intîi va semăna seminţele scandalu-lui îndemnîndu-l la un act pătimaş, iar apoi lanţurile şantajului îl vor ţine legat de mîini şi de picioare.

13

BĂRBATUL se simţea ca o lumînare care se topeşte. Porii îi erau plini cu sudoare. De cînd îi stătuse ceasul, nu mai era sigur ce oră era. În afara acestei văgăuni de douăzeci de metri poate că era încă zi, dar pe fundul ei se lăsase deja amurgul.

Femeia era tot cufundată în somn. Poate că visa, căci braţele şi picioarele îi zvîcneau nervos, încercase să-i tulbure somnul, dar nu reuşise, în ceea ce-l privea, dormise destul.

Se sculă şi lăsă aerul să-i mîngîie pielea. Prosopul îi căzuse probabil de pe faţă cînd se întorsese în somn; În dosul urechilor, în jurul nărilor şi în colţurile buzelor se lipise atîta nisip, încît se apucă să-l înlăture, îşi puse o doctorie în ochi şi şi-i acoperi cu capătul prosopului; repetă această operaţie

de cîteva ori în şir, încît pînă la urmă putu să-i deschidă uşor. Dar doctoria de ochi avea să se isprăvească în două, trei zile. Şi acesta era un motiv pentru care dorea ca totul să se termine repede. Trupul îi era greu, de parcă ar fi fost întins pe un pat magnetic, într-un costum de fier. Făcu un efort să-şi concentreze privirea şi, la lumina difuză care se strecura prin uşă, descifra tulbure literele de tipar ale ziarului, ce păreau picioarele unei muşte moarte.

De fapt, ar fi trebuit s-o silească să-i citească ziarul în timpul zilei. I-ar strica astfel şi somnul - doi iepuri împuşcaţi dintr-un foc. Ce ghinion că adormise înaintea ei! Încercase el ceva, dar uite că încurcase lucrurile.

Iar la noapte îşi va blestema din nou cumplita insomnie, încercă să numere de la o sută de-a-ndoaselea, în ritm cu respi-raţia. Recompuse anevoie drumul pe care mergea de obicei de la pensiunea lui la şcoală, încercă să spună, unele după altele, numele tuturor insectelor pe care le cunoş-tea, grupîndu-le în familii şi în ordine, încurcătura fu şi mai mare cînd descoperi că toate aceste metode n-aveau nici un efect. Auzea vîntul cum mătura marginea văgăunii... zgomotul lopeţii tăind patul de nisip ud... lătratul îndepărtat al cîinilor...

zumzetul confuz de voci, tremurînd ca flacăra unei lumînări. Nisipul care curgea fără-ncetare era ca o pilă care răzuia ter-minaţiile nervilor. Şi totuşi trebuia să rabde, să rabde.

Bine, va îndura într-un fel. Dar îndată ce lumina albastră, răcoritoare, luneca în jos pe marginile văgăunii, totul se întorcea pe dos şi bărbatul se lupta cu somnul, care îl sugea aşa cum buretele suge apa. Atîta vreme cît cercul vicios nu se va rupe undeva, nu numai ceasul, dar şi timpul vor sta în loc oprite de firele de nisip.

Ziarul era la fel ca întotdeauna. Se miră la gîndul că nu-l mai citise de-o săptămînă, căci nu era aproape nimic nou. Dacă şi gazeta era o fereastră deschisă spre lumea din afară, atunci geamul ei era îngheţat.

Printre funcţionari se răspîndeşte mita. Oraşele universitare devin nişte adevărate Mecca industriale. Operaţiuni suspendate, în curînd adunarea Consiliului General al Muncii - propuneri prezentate. O mamă sugrumă doi copii şi apoi se otrăveşte. Este furtul frecvent de maşini un nou mod de viaţă, naşte noi crime ? O tînără necunoscută aduce, timp de trei ani, flori la postul de poliţie. Probleme puse de bugetul pentru Olimpiada de la Tokyo. O fantomă înjun-ghie din nou două fete. Studenţi otrăviţi cu

somnifere la chef. Preţurile mărfurilor simt vîntul de toamnă. Cunoscutul saxofonist Blues Jackson soseşte în Japonia. Din nou tulburări în Africa de Sud - 280 de victime. Scoală mixtă de hoţi fără taxe de şcolarizare - certificat de absolvire pe baza reuşitelor practice.

Nici o ştire interesantă. Totul era un turn de iluzii, din cărămizi iluzorii şi gău-noase. Dacă viaţa ar fi alcătuită numai din lucruri importante, ar fi ca o casă peri-culoasă de sticlă, greu de mînuit. Dar viaţa de toate zilele era întocmai ca titlurile din ziare. Cunoscînd lipsa de însemnătate a existenţei, toată lumea aşază centrul com-pasului în propria-i casă.

Deodată ochii îi căzură pe un articol sur-prinzător.

Pe la ora 8.00 a.m., în ziua de 14, pe şantierul de construcţii Asia Orientală, la nr. 30, în Yokokawa, un căruţaş al compa-niei Hinohara, domnul Yashiro Tsutomu (în vîrstă de 28 de ani) a fost grav rănit, fiind îngropat sub o avalanşă de nisip. A fost dus la un spital din apropiere, dar a decedat la puţin timp după

internare. In urma cerce-tărilor întreprinse de poliţia din Yokokawa, accidentul pare să fi fost provocat de scoa-terea unei cantităţi prea mari de nisip din

104

105

partea de jos a unei movile de 10 metri, care trebuia nivelată.

Aha! Fără îndoială că acesta era articolul pe care doreau ţăranii să-l vadă el. Nu degeaba îi împliniseră cererea. Era de admi-rat că nu încercuiseră articolul cu roşu. Îşi aduse aminte de arma periculoasă numită blackjack. Un blackjack se face umplînd cu nisip un săculeţ de piele. Se spune că loveşte ca o bară de fier sau de plumb. Zadarnic curge nisipul, tot nu e ca apa. În apă poţi să înoţi, dar nisipul te înveleşte şi te zdrobeşte omorîndu-te.

Se părea că nu judecase bine situaţia.

14

Un timp fu nevoit să mediteze ca să se hotărască asupra unei noi strategii. De cînd ieşise femeia să cureţe nisipul, trecuseră vreo patru ore. Al doilea grup de

oameni care cărau coşurile îşi isprăvise munca şi se întorcea spre căruciorul cu trei roţi. După ce se asigură, ascuţindu-şi auzul, că oame-nii nu mai reveneau, se sculă încetişor şi se îmbrăcă. Femeia luase lampa, deci trebuia să facă totul pe dibuite, în pantofi, nisipul se depusese pînă sus. Îşi îndesă manşetele pantalonilor în şosete, îşi scoase jambierele

şi le băgă în buzunar. Se hotărî să-şi pună echipamentul de entomolog lîngă uşă, ca să-l poată găsi mai uşor. Datorită stratului gros de nisip, nu era silit să păşească încet.

Femeia era complet absorbită de muncă. Tăia nisipul cu mişcări line; respira adînc şi regulat. Umbra ei alungită dansa în jurul lămpii de la picioare. Ascuns după colţul casei, bărbatul se căznea să respire uşor, încet, în mîini ţinea cele două capete ale unui prosop, întinzîndu-le. După ce va număra pînă la zece, se va repezi. Atacul trebuia să vină în clipa în care femeia se va apleca înainte să îngrămădească nisipul cu lopata.

Fireşte, nu putea pretinde că nu era nici o primejdie. N-avea de unde să ştie - ati-tudinea sătenilor putea să se schimbe brusc, în răstimp de o jumătate de oră. Era vorba în primul rînd de funcţionarul acela public. Bătrînul din sat îl confundase la început cu acel funcţionar şi păruse foarte îngri-jorat. Probabil că-l aşteptau într-un viitor apropiat în inspecţie. Dacă ar fi aşa, oame-nii din sat ar cîrti poate împotriva sechestră-rii lui şi ar renunţa să-l ţină prizonier. Dar tot aşa, nimic nu garanta că jumătatea de ceas nu se va întinde la o jumătate de an,

la un an şi chiar la mai mult. Exista o şansă de cincizeci la sută că va dura o jumătate de oră şi tot de cincizeci la sută

că va ţine un an, dar în nici un caz el n-ar fi fost dispus să pună rămăşag.

Cînd se gîndea ce bine-ar fi să scape, înţelegea că pentru el n-ar fi preferabil dacă ar continua să facă pe bolnavul. Dar un lucru îl mira peste măsură. Trăia într-un regim constituţional şi, prin urmare, era natural să se aştepte să fie ajutat. Oamenii care dispăreau într-o ceaţă de mister şi rămîneau dispăruţi adesea tocmai asta doreau. Dar cît timp cazul nu părea de natură criminală, el era încredinţat unei autorităţi civile şi nu criminale, astfel că nici chiar poliţia nu putea să se amestece prea mult.

În cazul lui, situaţia era complet dife-rită, iar el dorea cu disperare să fie ajutat. Oricine vedea camera lui goală trebuia să înţeleagă repede ce s-a întîmplat, chiar dacă nu-l ştia nici din vedere, nici din auzite. Cartea deschisă la pagina la care ajunsese cînd o pusese pe masă... banii mărunţi vîrîţi în buzunarul hainei cu care venea la şcoală... carnetul lui de cecuri care nu purta nici o urmă de retrageri recente, deşi suma depusă în contul lui era mică... cutia cu insecte care se uscau, încă incomplet aranjată... plicul timbrat, gata de pus la cutie, în care se găsea comanda pentru un nou borcan de adunat insecte, dezordinea aceasta silită -toate indicau intenţia lui de a trăi mai

departe. Un vizitator nu putea să nu audă în cameră jalnicul lui strigăt.

Ei... şi mai era scrisoarea aceea... stu-pidă. Ce bine era dacă n-ar fi scris-o! Asta era, scrisoarea! În vis spusese adevărul, iar acum umbla cu dedesubturi, înşelîndu-se! De ce? Se scuzase destul. Ce-a fost, a tre-cut, dar şi-o făcuse singur, cu mîna lui.

În preajma vacanţei avusese o compor-tare cu totul fără rost, misterioasă, neîm-părtăşind nici unui coleg unde avea de gînd să plece. Nu numai că-i părăsise fără să le spună un cuvînt, dar căutase ca totul să pară cît mai misterios. Crezuse că era modul cel mai sigur de a-şi necăji colegii, atît de serbezi în munca lor de rutină. La gîndul că printre oamenii trişti şi cenuşii, alţii aveau alte culori - roşie, albastră, verde -se cufunda într-o insuportabilă greaţă de sine.

Numai în romane şi în filme vara era scăldată în razele unui soare orbitor, în realitate, existau duminici umile în orăşele mici... un bărbat făcîndu-şi siesta cu artico-lele politice ale unui ziar răspîndind un iz de praf de puşcă... sucuri de fructe conser-vate şi termosuri cu capace magnetice... bărci de închiriat, cincizeci de centi ora, coada e aici, vă rog - golfuri spumegînde, cu resturile plumburii de peşte mort... iar la urmă un troleibuz supraîncărcat, gemînd

obosit. Toată lumea ştie asta, dar nimeni nu vrea să fie luat în bătaie de joc şi păcălit; astfel, pe pînza cenuşie a realităţii, ei schi-ţează cu vervă numai conturul unui festival iluzoriu. Taţi mizerabili, nebărbieriţi ţipă la nişte copii plîngăcioşi, încercînd să-i con-vingă că a fost o duminică plăcută... scene meschine, pe care le-a văzut oricine în cîte un colţ de autobuz... gelozia patetică a oame-nilor şi nerăbdarea lor în faţa fericirii altora.

Dacă ar fi fost numai atît, n-ar trebui să ia nimic în serios. Dacă acela dintre colegii săi căruia-i ziceau Mobius n-ar fi reacţionat la fel ca şi ceilalţi, poate că n-ar fi fost nici el atît de încăpăţînat.

Încercase să aibă încredere în omul acesta cu ochii bulbucaţi, care arăta întotdeauna ca şi cum tocmai s-ar fi spălat pe faţă şi care era un tip extrem de sociabil.

Încercase o dată, în mod sincer, să-şi dea pe faţă gîndurile cele mai intime, pe care nu le împărtăşise decît rareori.

- Ce crezi ? Mă-ndoiesc de avantajul unei educaţii care atribuie vieţii un sens.

- Ce înţelegi prin sens ?

- Cu alte cuvinte, o educaţie iluzorie ce te face să crezi că există ceva care în reali-tate nu există. De aceea mă interesează foarte mult nisipul, căci deşi e solid, are proprietăţi hidrodinamice bine stabilite.

110

Mirat, celălalt se aplecase, încovoindu-şi spinarea ca o pisică. Dar expresia feţei îi rămăsese cea dintotdeauna, deschisă. Părea să nu-i displacă prea mult ideea. Cineva spusese odată că omul acesta seamănă cu o bandă Mobius. O bandă Mobius este o fîsie de hîrtie, răsucită o dată, cu cele două capete lipite, alcătuind o suprafaţă fără început şi fără sfîrşit. Voiau oare să spună că viaţa socială şi viaţa particulară a acestui om formau un cerc Mobius?

Îşi amintea că simţise pentru acest om o oarecare admiraţie, amestecată cu puţin cinism.

- Cu alte cuvinte, vorbeşti despre o edu-caţie realistă ?

- Nu. Am dat exemplul cu nisipul pentru că, analizînd lucrurile, am ajuns la conclu-zia că lumea este asemenea lui. Natura fundamentală a nisipului se înţelege foarte greu, dacă ne gîndim la el în stare staţio-nară. Nu numai că nisipul curge, dar această curgere este însuşi nisipul, îmi pare rău că nu pot să-ţi explic mai bine.

- Dar înţeleg ce vrei să spui. Pentru că în educaţia practică nu poţi să scapi de relativism.

- Nu e asta. Şi dumneata devii nisip. Vezi cu ochii nisipului. Odată mort, nu vei mai avea griji întrebîndu-te cînd vei muri.

lll

- Trebuie să fii un idealist. Cred că ţi-e frică de elevii dumitale - nu-i aşa?

- Da, pentru că eu cred că elevii mei sînt ca nisipul.

Omul rîsese din toată inima, arătîndu-şi dinţii albi, dar nu păruse nici un moment deranjat de acest schimb de cuvinte în contradictoriu. Ochii lui ieşiţi din orbite dispăruseră complet sub cutele pleoapelor. Jumpei nu se putuse abţine să nu surîdă. Omul era într-adevăr un fel de bandă circulară Mobius, atît în bine, cît şi în rău. În bine, merita laude.

Dar, vorbind de un cerc Mobius, omul îşi manifestase, la fel ca şi ceilalţi colegi, aceeaşi invidie cenuşie faţă de vacanţa lui. Din partea unui cerc Mobius, părea un strigăt venit de departe. Lucrul acesta îl dezamă-gise pe Jumpei, dar în acelaşi timp îi plăcuse. Oricine putea să fie rău şi virtuos totodată. Aşa, ajunsese să-l necăjească cu tot mai multă plăcere.

Şi apoi scrisoarea... ireparabila carte de joc care-i căzuse. Obsesia din visul de noap-tea trecută avusese o cauză bine definită.

Ar fi inexact să pretindă că între el şi femeia aceea nu mai era iubire. Numai că, certîndu-se adesea, relaţiile dintre ei erau cam neclare şi niciodată nu putea să fie sigur de ea. Dacă, de exemplu, el spunea că, la urma urmei, căsătoria seamănă cu

cultivarea unui ogor sterp, ea răspundea furioasă şi repezită că înseamnă a face dintr-o casă strîmtă una mai mare; iar dacă el zicea contrariul, ea spunea tocmai pe dos. Era un joc de-a huţa-huţa, care dura de doi ani şi patru luni. Poate ar fi mai bine să spunem că, decît să-şi piardă pasiunea, o îngheţaseră idealizînd-o prea mult.

Într-o bună zi se hotărîse brusc s-o înştiin-ţeze printr-o scrisoare că a plecat singur, pentru o bucată de vreme, şi că intenţionat nu a spus nimănui unde se duce. Misterul vacanţei lui, care trebuia să-i impresioneze atît de mult pe colegi, n-avea să provoace din partea ei nici un fel de reacţie. Dar la urmă scrisoarea i se păruse proastă, de aceea o aruncase pe birou, timbrată şi cu adresa pusă, şi plecase.

Acest gest nevinovat devenea, prin urmare, un fel de lacăt automat, pe care numai stăpînul putea să-l deschisă. Sigur că scrisoarea avea să sară cuiva în ochi. Era ca şi cum lăsase în mod special o mărturie că plecase din îndemn propriu.

Era asemenea unui criminal idiot care, descoperit la locul crimei, îşi şterge pros-teşte amprentele, dîndu-şi pe faţă intenţiile criminale.

Posibilităţile de a scăpa de acolo erau astfel pierdute şi, deşi se mai agăţa încă de

această posibilitate, speranţele aveau să moară otrăvite de îndoielile lui.

Singurul lucru care mai putea fi făcut era să spargă uşile, nu să aştepte să-i fie deschise. Nu avea nici o scuză dacă mai stătea la îndoială.

Îşi îngropa degetele picioarelor în nisip, pînă simţi că-l dor, se aplecă şi se pregăti să sară cînd va ajunge cu numărătoarea la zece, dar ezita chiar şi cînd ajunsese la treisprezece. In fine, după ce trase aer adînc în piept de patru ori, se repezi.

15

ÎN CIUDA intenţiei lui, mişcările îi erau leneşe, căci nisipul îl storcea de puteri. Femeia se întoarse şî-l privi mirată, cu lopata în mînă.

Dacă ea ar fi avut de gînd să se apere, rezultatul ar fi fost altul decît cel sperat. Dar stratagema de a o lua prin surprindere avu succes. E drept, fusese repezit, dar femeia era ca paralizată. Nici nu-i trecuse prin minte să-l lovească cu lopata pe care o ţinea în mînă.

- Nu ţipa. N-am să te bat. Stai liniştită.

Îi vorbea întruna, îndîrjit, în şoaptă, înfundîndu-i în neştire prosopul în gură. Chiar şi în faţa acestei fapte îndrăzneţe,

făcută de mîntuială, ea rămase liniştită, fără să se împotrivească.

În cele din urmă, cînd înţelese cît era de pasivă, îşi făcu curaj. Scoase o parte din prosopul pe care i-l înfundase în gură, i-l întinse peste buze şi-l legă strîns la ceafă. Apoi, cu jartierele pe care le avea în buzu-nar, îi legă mîinile la spate.

- Aşa. Acum du-te în casă!

Femeia părea cu totul absentă; nu numai că se supunea actelor lui, ci îl şi asculta. Nu trăda nici o rezistenţă, nici o duşmănie. Poate că se afla într-o stare de hipnoză. Bărbatul n-avea senzaţia că se descurcase prea bine, dar se vedea că violenţa lui neaş-teptată avusese efectul de a-i slăbi orice împotrivire. O duse cu forţa pînă la pragul ridicat al podelei. Cu cealaltă jartieră îi legă picioarele, la glezne, în întuneric trebuia să lucreze pe pipăite şi, pentru mai multă siguranţă, mai înfăşură o dată glez-nele femeii.

- Acum, nu te mişca! înţelegi ? Nu ţi se va întîmpla nimic dacă ai să stai cuminte. Ştii, sînt disperat şi...

Se uită cum respiră femeia, în timp ce, cu faţa la ea, se întorcea spre uşă. De acolo se repezi afară, apucă lopata şi lampa şi se-ntoarse repede înapoi. Femeia zăcea într-o rînă şi, pe măsură ce respira, deschidea şi închidea fălcile. Probabil că-şi împingea

falca înainte la fiecare respiraţie, ca să nu înghită nisipul de pe rogojină. Cînd expira, părea că-şi suflă aerul cu forţă prin nas, spulberîndu-şi astfel nisipul de pe faţă.

- Va trebui să te-mpaci cîtva timp cu situaţia asta. Va trebui să ai răbdare pînă se întorc ţăranii cu coşurile. N-ai nici un motiv să te plîngi, dacă te gîndeşti cît am suferit eu. Apoi am să-ţi plătesc întreţi-nerea. Fireşte, numai cheltuielile pe care le voi calcula eu însumi. Asta nu poate să te supere, nu ? De fapt, şederea mea aici ar trebui să nu mă coste nimic, dar nu pot să nu plătesc nimic. Am să te silesc să pri-meşti banii.

O vreme, furios şi agitat, ţinîndu-şi gulerul desfăcut ca să lase să intre aerul, îşi ascuţi auzul să audă de afară vreun semn de viaţă. Da, poate că e mai bine să stingă lampa. Ridică sticla lămpii şi era gata să sufle - dar nu, mai întîi să contro-leze femeia. Nodurile erau destul de strînse pe picioare, nu era loc nici cît să bagi un deget. Articulaţiile se umflaseră şi erau de culoarea cernelii vechi.

Şi căluşul stătea perfect. Buzele ei palide erau atît de strînse, încît aproape că nu mai curgea sînge prin ele, ceea ce-i dădea o înfăţişare de fantomă. Din gură îi picura salivă, făcînd o pată neagră pe rogojină,

sub obrazul ei. O dată cu pîlpîirea lămpii, i se părea că-i aude gemetele mute.

- N-are nici un rost. Dumneata ai înce-put, în orice caz, zise el repede, pe negîndite. Am încercat să ne înţelegem şi sîntem aproape chit, nu? Sînt şi eu om

şi nu poţi să mă legi pur şi simplu, ca pe un cîine. Oricine ar spune că sînt în legitimă apărare.

Deodată femeia îşi suci gîtul şi încercă să-l privească cu coada ochilor pe jumătate închişi.

- Ce este ? Vrei să spui ceva ?

Ea dădu din cap într-un mod stîngaci. Parcă ar fi făcut semn şi că da, şi că nu. Trase lampa mai aproape şi încercă să-i citească în privire. Nu-i veni să creadă ce vedea. Ochii ei erau plini de o nesfîrşită tristeţe, în care nu era nici amărăciune, nici ură, ci numai o rugăminte.

Imposibil. I se păruse. „Expresia ochilor" e, de fapt, o figură de stil. Cum poate să existe expresie într-o pupilă ? Totuşi tresări şi întinse mîna să-i desfacă puţin căluşul. O trase înapoi şi stinse repede lampa. Auzise vocile oamenilor care cărau coşurile. Aşeză lampa stinsă pe marginea pragului, ca s-o poată găsi uşor şi, lipindu-şi buzele de cazanul de sub chiuvetă, trase o gură de apă. Se ascunse după uşă, ţinînd strîns în mînă lopata, începu să transpire. Nu mai

avea mult. Va trebui să aibă răbdare cinci sau zece minute. Cu o singură mînă, trase lîngă el cutia cu insecte.

16

- HEI! Unde sînteţi ? strigă o voce răguşită.

- Ce faceţi acolo jos ?

O altă voce vibrantă şi tînără făcu ecou celei dinţîi.

Bărbatul era ascuns în întunericul văgă-unii. Dar afară răsărise desigur luna, iar umbrele bărbaţilor, pe linia dintre nisip şi cer, formau o pată neclară, care se întindea treptat.

Se apropie strecurîndu-se pe fundul văgă-unii, cu lopata în mîna dreaptă.

In vîrful stîncii răsună un rîs răguşit. Era coborîtă, din mînă în mînă, o funie la un capăt cu un cîrlig pentru bidoane.

- Hai, cucoană, mişcă !

În aceeaşi clipă, bărbatul sări la frînghie, spulberînd nisipul în fuga lui.

- Hei, voi de acolo! Trageţi! strigă el cît putu de tare, agăţîndu-se de frînghia întinsă, cu o forţă care i-ar fi cufundat dege-tele în piatră. Trageţi! Trageţi! N-am să dau drumul pînă nu trageţi! Pe femeie am

legat-o fedeleş în casă. Dacă vreţi s-o ajutaţi, trageţi sfoara în sus, cît mai repede. Pînă nu faceţi asta, nu vă las să ajungeţi la femeie! Şi dacă încercaţi să coborîţi, vă zdrobesc capetele cu lopata. Daţi-mă în jude-cată şi se va vedea cine va cîştiga procesul. Să nu cumva să credeţi că am să vă iert! Ce mai aşteptaţi ? Dacă mă trageţi sus, n-o să mai fac plîngere şi am să trec totul cu vederea. Detenţia ilegală nu e un fleac. Ce mai e ? Trageţi în sus şi scoateţi-mă de aici!

Nisipul care cădea de sus îl lovea peste faţă. O senzaţie de ceva rece, lipicios, i se-ntindea repede prin guler, pe sub cămaşă. Răsuflarea fierbinte îi ardea buzele.

Sus se părea că începuse un fel de discu-ţie. Deodată oamenii se opintiră şi începură să tragă. Greutatea lui inertă, mai mare decît se aşteptase, făcea să-i alunece frîn-ghia printre degete. Se agăţă cu puteri spo-rite. Un spasm violent

ca un rîs îi strînse stomacul. Era ca şi cum coşmarul s-ar fi spart în mii de bucăţi şi s-ar fi risipit. Bine... Bine... Era salvat!

Deodată se simţi uşor de tot, plutind în aer. Îl străbătu o senzaţie de greaţă, ca răul de mare, iar frînghia, care pînă atunci se smucise, atîrna moale în mîinile lui.

Ticăloşii de sus dăduseră drumul frînghiei! Făcu o tumbă înapoi şi căzu în nisip. Sub el, cutia de insecte scoase un sunet

neplăcut şi ceva îl zgîrie pe faţă, probabil cîrligul de la capătul sforii. Nemernicii! Din fericire nu era rănit. Cînd îşi examina partea cu care căzuse şi lovise cutia de insecte, găsi că nu-l durea în nici un loc anume. Sări brusc, căutînd frînghia. Fusese trasă în sus.

- Proştilor! Strigătele sunau stîlcit, răguşit. Proştilor! Vouă o să vă pară rău pînă la urmă!

Nici un răspuns. Numai un murmur stins luneca deasupra lui, ca un fum. Se simţea tot mai furios, căci nu putea deosebi dacă era un sunet duşmănos, ori

dacă îşi înăbu-şeau rîsul. Înlăuntrul lui, mînia şi umilinţa alcătuiau un miez dens de fier. Ţipă, îhfigîndu-şi unghiile în palmele asudate.

- Nu mă-nţelegeţi ? Nu cred că aţi pricepe dacă v-aş spune în cuvinte. Nu v-am spus că am legat-o fedeleş pe femeie? Mai bine trăgeţi-mă sus. Femeia rămîne aşa cum e pînă îmi daţi scara de frînghie. Nu mai are cine să curăţe nisipul. Vă convine? Gîndiţi-vă bine! Voi o să aveţi neplăceri dacă ne va îngropa nisipul. Dacă nisipul învinge aici, îşi va face drum şi treptat, treptat, va cuprinde tot satul. Ce, nu e bine ? De ce nu-mi răspundeţi ?

În loc de răspuns, oamenii plecară pur şi simplu, într-un fel care-l descurajă,

lăsînd în urmă doar zgomotul coşurilor tîrîte pe jos.

- De ce ? De ce plecaţi aşa, fără să-mi spuneţi măcar un cuvînt? strigă el, slab.

Dar vocea şi-o auzea doar el. Se aplecă tremurînd şi strînse conţinutul cutiei de insecte. Bănuia că rezervorul de alcool s-a spart si, în clipa cînd puse mîna pe el, printre degete i se răspîndi o răcoare proaspătă. Plînse pe tăcute. Dar nu era prea trist. I se părea că plînge altcineva.

Nisipul se agăţa de el, ca un animal vînjos. Croindu-şi drum cu greutate, bîjbîi în întuneric pînă ajunse la uşă şi intră în casă. Îşi aşeză uşurel cutia stricată lîngă soba îngropată în pămînt. În aer era vuiet de vînt. Scoase din bidonul gol de la colţul sobei chibriturile învelite în celofan şi aprinse lampa.

Poziţia femeii nu se schimbase, doar că trupul îi lunecase în jos. Îşi întoarse uşor capul înspre uşă, poate pentru a-şi da seama ce se petrecea afară, clipi de cîteva ori în lumină, dar pe dată strînse pleoapele. Se întreba ce va spune ea despre purtarea săte-nilor. Dacă va plînge, să plîngă; dacă va rîde, să rîdă. Nu însemna numaidecît că jocul era pierdut, în orice caz, el era acela care ţinea în mîna focosul bombei.

Îngenunche cu un picior în spatele femeii. Şovăi o clipă, desfăcu apoi căluşul

şi-l rupse. Nu se simţea prea vinovat. Nu simţea nici un fel de milă, de înţelegere.

Era pur şi simplu extenuat. N-ar mai fi putut suporta altă lovitura în plus, dacă stătea să se gîndească bine, căluşul fusese inutil de la bun început. Dacă femeia ar fi strigat după ajutor, ar fi produs panică, ceea ce ar fi grăbit, poate, deznodămîntul.

Ea căscă fălcile gîfîind. Şervetul era ud, ca un şobolan mort, de saliva şi respiraţia ei grea. Îşi muşcase buzele, lăsînd în urmă pete colorate, care păreau că n-or să mai dispară. Obrajii amorţiţi, care arătau ca pielea peştilor uscaţi, începură să prindă iar viaţă, pe măsură ce-şi mişca într-una falca de jos.

- Curînd o să te simţi mai bine, zise el apucînd şervetul şi azvîrlindu-l pe podeaua de lut. E timpul ca oamenii să ia o hotărîre. Sigur că acum vor aduce foarte repede scara de frînghie. Dacă lasă lucrurile aşa, or să aibă neplăceri. Ăsta e adevărul. N-ar fi tre-buit să se deranjeze să mă prindă, dacă nu era absolută nevoie.

Femeia îşi înghiţi saliva şi-şi umezi buzele.

- Dar...

Limba ei părea să nu-şi fi recîştigat func-ţiunea. Vorbea înfundat, ca şi cum ar fi ţinut un ou în gură.

- Au ieşit stelele?

- Stelele ? De ce stelele ?

- Pentru că dacă n-au ieşit...

- Ce vrei să spui cu asta?

Dar femeia obosise de cît vorbise şi se scufundă din nou în tăcere.

- Ce se-ntîmplă ? Nu poţi să te opreşti la mijloc, dacă ai început să-mi spui ceva! Vrei să-mi ghiceşti în stele sau ce? Ori poate că e în legătură cu vreo superstiţie de-a voastră? Vrei să spui că oamenii nu coboară scara de frînghie în nopţi fără lună ? Ei şi ce? Of, nu înţeleg ce vrei, dacă nu spui nimic. Dacă ai chef să aştepţi pînă răsar stelele, n-ai decît. Dar ce te faci dacă, în timp ce aştepţi, se iscă un vînt puternic? Atunci stelele vor fi ultimul lucru la care te vei gîndi.

- Dacă n-au ieşit încă stelele la vremea asta, zise ea cu o voce care părea stoarsă dintr-un tub vechi, n-are să fie un vînt prea puternic.

- De ce ?

- Dacă nu poţi să vezi stelele, înseamnă că e ceaţă.

- Cum poţi să spui aşa ceva, cînd afară bate un vînt atît de puternic?

- Nu e puternic. Urlă cînd iese din văgăună.

Bărbatul stătu să se gîndească - poate că era adevărat. Faptul că stelele erau ascunse dovedea, în cele din urmă, că

vîntul nu avea destulă putere ca să risipească vaporii din atmosferă. Probabil că la noapte n-are să fie prea mult vînt. În cazul acesta sătenii nu se vor grăbi. Cre-zuse că femeia vorbea prostii, iar acum se dovedea că răspunsese surprinzător de logic.

- Desigur. Dar nu sînt neliniştit. Dacă au de gînd să continue, va fi un război al nervilor. Mi-e totuna dacă am să aştept o săptămînă, zece zile sau chiar cincisprezece.

Femeia îşi îndoi degetele de la picioare. Păreau ventuzele unei mrene de mare; îl cuprinse greaţa văzîndu-le şi în acelaşi timp îi veni să rîdă.

De ce, în numele cerului, era atît de nervos? El era cel care cunoştea punctele vulnerabile ale inamicului, nu? De ce nu putea să privească lucrurile cu mai multă stăpînire de sine ? Dacă şi cînd se va întoarce, va merita să scrie ce-a păţit.

- Ei bine, Niki, sînt uluit. Te-ai hotărît, în sfîrşit, să scrii ceva. Intr-adevăr, expe-rienţa te-a silit s-o faci. Se spune că rima nu-şi atinge creşterea completă, decît dacă este stimulată.

- Mulţumesc, în clipa de faţă mă gîndesc să-i dau un titlu.

- Hm. Ce fel de titlu? „Diavolul nisipu-rilor" sau „Grozăviile din iadul furnicilor"?

- Astea trădează prea mult gustul pentru lucruri bizare. Nu ai impresia că par nesincere ?

- Crezi?

- Oricît ar fi de intensă experienţa, n-are rost să te menţii doar la suprafaţa evenimentelor. Eroii acestei tragedii sînt băieţii de aici şi dacă nu induci întrucîtva soluţia, descriindu-i, experienţa dumitale rară va fi zadarnică... Pfui!

- Ce-ai spus?

- Se curăţă undeva canalele ? Sau poate e vorba de o reacţie chimică specială între mirosul de usturoi din gura dumitale şi soluţia antiseptică folosită cînd se spală coridorul.

- Ce?

- Nu te necăji. Chiar dacă aş încerca să scriu, nu sînt născut să fiu scriitor.

- Din nou modestia asta deplasată. Nu trebuie să crezi că scriitorii sînt ceva spe-cial. Dacă scrii, eşti scriitor, nu?

- Da, în general se consideră că toţi profesorii sînt predispuşi să scrie, fără deosebire.

- Dar sînt foarte apropiaţi de scriitori, ca meserie.

- Asta se cheamă educaţie creatoare?... în ciuda faptului că n-au făcut cu mîna lor nici măcar o singură plumieră?

125

- O plumieră !... Ce impresionant! Oare nu e bine să ajungi să te realizezi ?

- Mersi pentru o asemenea educaţie. Eu sînt silit să experimentez o senzaţie nouă ca să pot aprecia o nouă durere.

- Asta-i o speranţă.

- Dar nimeni nu răspunde dacă spe-ranţa se împlineşte sau nu.

- începînd din punctul acesta, trebuie să încercăm să ne încredem în propriile noastre puteri.

- Aşa e. Hai să nu ne mai minţim sin-guri. E un viciu nepermis pentru profesori.

- Viciu ?

- Da, la scriitori. A spune că vrei să fii scriitor nu e decît egoism. Vrei să faci deose-bire între tine şi păpuşi, prefăcîndu-te în păpuşar. Ce deosebire este între judecata asta şi fardul femeilor?

- Eşti prea aspru. Dar dacă foloseşti cuvîntul „scriitor" în sensul acesta, ar trebui să poţi face o deosebire între a scrie şi a fi scriitor.

- A, vezi! Acesta e adevăratul motiv pentru care am dorit să mă fac scriitor. Dacă n-aş putea deveni scriitor, n-ar fi numaidecît nevoie să scriu!

Probabil că avea aerul unui copil care nu şi-a primit banii de buzunar.

17

DINSPRE partea de jos a stîncii veni un sunet frînt, ca o bătaie de aripi. Apucă lampa şi se repezi afară. Pe nisip zăcea un pachet înfăşurat într-o rogojină, împrejur -nimeni. Bărbatul scoase un strigăt prelung. Nu-i răspunse nimeni. Plin de curiozitate, smulse frînghia care ţinea legată rogojina. Singurul lucru la care

se putea gîndi era că în pachet se aflau cele necesare pentru a se căţăra în sus, pe stîncă. Sătenii tot nu-şi arătau feţele; îi zvîrliseră doar lucrurile şi fugiseră. Aşa credea.

Dar pachetul conţinea numai o sticlă de o jumătate de litru şi un pacheţel învelit într-o foaie de ziar. In pacheţel erau trei cutii, fiecare cu cîte douăzeci de ţigări Shinsei. Altceva nimic. Apucă de capetele rogojinii şi o scutură cu putere, dar nu curse din ea decît nisip. Se aştepta cel puţin la un bilet, dar nu găsi nimic. Sticla conţinea sake ieftin, care mirosea a orez mucegăit.

Ce-or fi vrînd? Poate că se tocmesc? Auzise că indienii din America schimbă ţigări în semn de prietenie. Iar în Japonia sake se bea de obicei la sărbători vesele. De aceea se putea presupune că acţiunile lor trădau intenţia de a ajunge la o înţelegere.

La ţară lumea se gîndea mult pînă se exprima în cuvinte. În privinţa asta erau mai cinstiţi.

Deocamdată era de acord: ţigările erau mai importante decît orice. Cum putuse să stea o săptămînă şi ceva fără ţigări ? Cu un gest automat, rupse eticheta şi o trase în jos. La pipăit era netedă ca hîrtia cerată. Prinse între degete fundul cutiei şi trase o ţigară. Degetele cu care o ţinea tremurau. O aprinse la lampă şi-şi umplu plămînii trăgînd încet, adînc, iar aroma îi pătrunse în sînge pînă în

ungherele cele mai înde-părtate ale trupului. Buzele îi amorţiră şi pe ochi i se coborî o perdea grea de catifea. Simţi o ameţeală ca şi cum ar fi fost gîtuit, şi-l trecură fiori.

Strîngînd la piept sticla de jumătate de litru, se întoarse ameţit în casă, pe picioare pe care nu le mai simţea ca ale lui. Capul îi era prins ca într-o menghină, încercă să se uite la femeie, dar orice făcea, nu putea privi drept înainte. Dintr-o parte, văzută cu coada ochiului, faţa ei părea grozav de mică.

- E un dar. Uite.

Ridică în sus sticla şi i-o arătă, în timp ce mîna care ţinea sticla tremura.

- Ce atenţie din partea lor! Ne-au dat o sticlă întreagă, să sărbătorim de pe acum... Nu ţi-am spus? Am ştiut de la început. Ei, ce-a fost, a fost. Ce zici ? îmi ţii companie ?

În loc să răspundă, femeia închise ochii. Era îmbufnată pentru că nu-i slăbise legă-turile ? Femeie proastă! Dacă i-ar spune o singură vorbă bună, probabil că ar dezlega-o numaidecît. Era supărată pentru că nu putea să-l păstreze pe bărbatul pe care pusese mîna cu atîta osteneală şi că acum trebuia să-i dea

drumul ? Şi asta s-ar putea să fie adevărat... la urma urmelor, avea vreo trei-zeci de ani... şi era văduvă.

La călcîi femeia avea o rosătură bătă-toare la ochi şi tare urîtă. Din nou izbucni în el un rîs fără rost. De ce era atît de caraghios piciorul ei?

- Dacă vrei o ţigară, am să ţi-o aprind, vrei?

- Nu. Ţigările îmi usucă gîtul, zise ea cu voce slabă, dînd din cap.

- Să-ţi dau atunci o gură de apă ?

- Deocamdată nu-mi trebuie nimic.

- Nu trebuie să fii politicoasă. Ştii că nu te-am supus la toate astea pentru că mi-ai fi antipatică, înţelegi, nu-i aşa, că din punct de vedere strategic, era inevi-tabil ? Situaţia grea în care te afli pare să-i fi îmblînzit puţin pe săteni.

- Ei împart oricum ţigări şi sake o dată pe săptămînă, acolo unde muncesc bărbaţi.

- Ce vrei să spui ?

Era ca un muscoi mare şi negru care credea că şi-a luat zborul cînd, în realitate,

îşi izbea capul de geam, în efortul de a scăpa. (Numele ştiinţific al gîzei e Muscina stabulans.) Muştele acestea au ochii compuşi şi o vedere foarte slabă. Neîncercînd măcar să-şi ascundă necazul, bărbatul strigă cu o voce stridentă:

- Dar n-au de ce să se deranjeze astfel pentru noi! Nu ne pot lăsa să ne ducem şi să ne cumpărăm singuri ?

- Munca e grea şi n-avem timp. Apoi, muncim pentru sat şi e datoria asociaţiei săteşti să se îngrijească de cheltuieli.

Ei bine, în loc să facă un compromis, îl sfătuiau să renunţe la luptă. Nu, se gîndi el, e mult mai rău. Fără îndoială că l-au şi înregistrat alături de mulţi alţii, ca o rotiţă în munca lor de fiecare zi.

- Aş vrea să-ţi pun totuşi o mică între-bare, aşa, ca să mă lămuresc. Sînt eu primul, pînă în prezent, care a făcut o experienţă ca aceasta?

- Nu... Oricum, nu prea avem ajutoare. Cei care pot să muncească - proprietarii, săracii, toţi - pleacă din sat, unul după altul. E un sat sărac. Nu-i decît nisip.

- Şi ce-o să se întîmple ? întrebă el cu o voce liniştită, care împrumutase culoarea defensivă a nisipului. A mai fost cineva prins, afară de mine, nu-i aşa?

- Da, a fost. S-a întîmplat mai demult, în toamna anului trecut... omul cu cărţile poştale.

- Omul cu cărţile poştale ?

- Da, vînzătorul, sau aşa ceva, al unei societăţi care face cărţi poştale şi alte lucruri pentru turişti. A venit să-l viziteze pe con-ducătorul cooperativei. Spunea că dacă am face reclamă locurilor frumoase de aici şi ar afla cei de prin oraşe...

- Şi l-aţi prins ?

- La vremea aceea, la o casă de pe aceeaşi parte cu mine, era lipsă de ajutoare.

- Ei, şi ce s-a întîmplat apoi ?

- Ei spun c-ar fi murit. Am înţeles că era prea slab pentru munca asta. Şi apoi, s-a întîmplat să fie pe vremea taifunului, iar munca era foarte grea.

- De ce n-a încercat să fugă ? Femeia nu-i răspunse. Probabil că era

atît de limpede, încît nu socotea că e nevoie să-i răspundă. Nu fugise fiindcă nu putuse. Asta era tot.

- Şi alţii?

- Da. Odată, pe la începutul anului... stai să-mi amintesc... Era un student care umbla vînzînd cărţi, sau aşa ceva.

- Un comis voiajor?

- Erau cărţi subţiri, îmi amintesc, costau cam zece yeni şi erau împotriva cuiva...

- A, vreun student dintre aceia care obişnuiesc să cutreiere ţara, adunînd susţi-nători pentru campaniile lor antiamericane. L-aţi prins şi pe el?

131

- Trebuie să fie tot la vecinii mei, trei case mai jos.

- Şi, fireşte, au luat scara şi frînghia ?

- Da. Pentru că tinerii nu rămîn de bunăvoie. Poate pentru că în oraş salariul e mai bun şi apoi mai sînt şi filmele, restau-rantele, magazinele deschise în fiecare zi.

- Dar încă n-a reuşit nici unul să scape de aici?

- Ba da. Era un tînăr care a plecat la oraş şi s-a înhăitat cu nişte oameni răi. Era zdravăn de tot, cînd zvîrlea cuţitul... s-a scris şi în ziare... şi după ce a ieşit din închisoare l-au adus înapoi, iar acum cred că trăieşte liniştit cu părinţii lui.

- Nu te-ntreb de oameni din ăştia. Te-ntreb de cei care nu se-ntorc dacă au scăpat o dată!

- A fost de mult, a fost o familie întreagă care a reuşit să iasă în timpul nopţii. Casa a rămas goală multă vreme. La urmă era primejdioasă şi nu se mai putea locui în ea. E primejdios într-adevăr! Dacă se dărîmă undeva de-a lungul dunelor, e ca un dig găurit.

- Vrei să spui că după asta n-a mai fost nimeni ?

- Nu, nimeni. Aşa cred.

- Absurd.

Vinele de sub ureche i se umflară şi i se puse un nod în gît.

Femeia se-ndoi deodată, ca o viespe cînd se ouă.

- Ce s-a întîmplat? Te doare?

- O, da. Frînghiile îmi fac rău.

El îi pipăi dosul mîinii, care se înălbise de tot. îşi strecură degetele printre frînghiile care o ţineau legată şi-i luă pulsul.

- Simţi, nu? Pulsul e bun. Cred că nu e nimic serios. Regret, dar mi-ar plăcea să le povesteşti sătenilor care sînt vinovaţi de asta.

- N-aş vrea să te obosesc, dar n-ai vrea să mă scarpini, te rog, pe gît, în dosul urechii ?

Luat prin surprindere, nu putu s-o refuze. Intre pielea ei şi stratul de nisip era un strat gros de transpiraţie, ca untul topit. Avea senzaţia că-şi înfipsese unghiile într-o piersică.

- îmi pare rău. Dar ăsta-i adevărul- n-a mai ieşit nimeni de-aici pînă acum.

Deodată, în conturul uşii apăru o dungă palidă incoloră, care plutea mai departe. Era luna... o frîntură de lumină spălăcită, ca aripile unei furnici. Cînd ochii se obişnuiră cu ea, întreaga cupolă a bilei de nisip se prefăcu într-un lichid strălucitor, care avea ţesătura frunzişului proaspăt.

- E-n ordine. Eu o să fiu primul care o să scap!

133

18

GREA era aşteptarea! Timpul părea strîns în nesfîrşite cute adînci, ca nişte foaie. Dacă nu se oprea la fiecare cută, erau tot soiul de bănuieli, fiecare cu arma ei. Îţi trebuia un efort teribil ca să mergi înainte, făcîndu-te că nu le crezi şi dîndu-le la o parte.

În fine, după ce aşteptase toată noaptea, veniră zorile. Dimineaţa rîdea de el, lipindu-şi faţa, ca burta unui melc, de geamul ferestrei.

- Iartă-mă. Poţi să-mi dai puţină apă ? Se vede că bărbatul căzuse într-un somn uşor. Cămaşa şi pantalonii musteau de transpiraţie, pînă jos în dosul genunchilor. Nisipul lipit de sudoare avea structura şi culoarea unei turte umede de grîu. Cum uitase să-şi acopere faţa, nasul şi gura erau uscate ca orezăriile iarna.

- Îmi pare rău, dar te rog, aş putea să...?

Femeia tremura din tot trupul sub o pătură de nisip întărit. Scoase un ţipăt sec, de parcă ar fi avut febră. Suferinţa ei se transmise direct bărbatului, ca şi cum ar fi fost uniţi printr-un fir electric. El ridică acoperitoarea de celofan de pe cazan şi-şi îndesă robinetul în gură. încercă să şi-o clătească, dar era imposibil cu apă atît de puţină. Scuipa numai nisip. Fără să-i mai pese, lăsă să-i curgă în jos, pe gît, nisipul o dată cu apa. Era ca şi cum ar fi băut pietricele.

Apa băută ţîşni imediat din el sub formă de sudoare. Pielea de pe spate, din jurul pieptului, pînă la şale, îl durea ca şi cum i-ar fi fost smulsă în fîşii subţiri. Aproape scuzîndu-se, împinse robinetul între buzele femeii. Ea îl apucă între dinţi şi fără să-şi clătească gura, înghiţi lacom apă, gîngurind ca un porumbel. Trei înghiţituri bune şi cazanul se goli. Pentru prima oară apăru în ochii ei o privire neiertătoare, plină de reproş, pe cînd îl fixa de după ploapele-i umflate. Cazanul gol era uşor, de parcă ar fi fost de hîrtie creponată.

Bărbatul coborî pe podeaua de lut, scuturîndu-şi nisipul de pe corp, dorind din toate puterile să scape de senzaţia aceea neplă-cută. Să încerce oare să şteargă faţa femeii cu un prosop ud? Ar fi mai bine, în tot cazul, decît s-o lase cu sudoarea pe ea. Se zice că nivelul de civilizaţie este proporţio-nal cu gradul de curăţenie a pielii. Presu-punînd că omul are suflet, acesta trebuie să sălăşluiască, după toate probabilităţile, în piele. Gîndurile astea în legătură cu apa îl făcură să-nţeleagă că pielea murdară avea mii şi mii de ventuze. Pielea era

transparentă şi rece, ca gheaţa... învelitoarea moale, de fulgi, a sufletului. Dacă mai aştepta încă o clipă, pielea de pe tot trupul lui avea să se ofilească şi să se cojească.

Privi în vadra de apă şi scoase un ţipăt de mînie.

- Doamne ! Iţi dai seama că e goală ? E complet goală!

Îşi vîrî braţul în vadră şi-l roti. Nisipul negru, lipit de fund, aproape că nici nu-i murdărea vîrfurile degetelor. Sub pielea lui dezamăgită începură să se zbată mii de miriapode rănite.

- Derbedeii au uitat să ne aducă apă. Ma-ntreb dacă mai au de gînd să ne aducă !

Ştia prea bine că spusese asta ca să se consoleze. Căruţul cu trei roţi îşi termina întotdeauna treaba şi se-ntorcea acasă puţin înaintea zorilor, înţelegea ce intenţionau pungaşii, încercau probabil să-l facă să urle, lăsîndu-l fără apă, ştiind că nu mai avea rost. Se mai gîndi o dată şi înţelese că ar fi fost în stare chiar să-l lase să taie stînca de la bază, ştiind prea bine ce periculos era. Hotărît, nu-l simpatizau deloc. Desigur că n-au să lase să plece de la ei vie şi

nevătă-mată o persoană care cunoştea atîtea secrete de-ale lor. Dacă era aşa, probabil că vor merge pînă la capăt.

136

Stătea în prag şi privea în sus, spre cer. în cele din urmă recunoscu nuanţele roşietice ale soarelui din zori. Nişte norişori scămoşi... dar nu dintre aceia care aduceau ploaie. Părea că prin fiecare expiraţie corpul lui pierdea tot mai multă umezeală.

- Ce Dumnezeu îşi închipuie ei că fac? Vor să mă omoare?

Femeia tremura. Poate pentru că ştia foarte bine ce se petrecea. La urma urmei, era o complice care făcea pe victima. Las-o să sufere. Era drept să sufere.

Dar scopul lui era ca sătenii să afle că ea suferă. Şi nu era deloc sigur că vor afla. Ştia că, departe de a le fi milă de ea, la nevoie o vor sacrifica. Poate de asta îi era ei frică. Se simţi ca un animal care vede, în cele din urmă, că deschiderea din gard prin care avea de gînd să scape este, de fapt, chiar intrarea în cuşca lui - tot aşa cum un peşte înţelege pînă la urmă, după ce şi-a lovit nasul de nenumărate ori, că geamul acvariului este de fapt un perete. Pentru a doua oară era doborît, fără apărare. Acum armele erau în mîna duşmanului.

Dar nu trebuia să se sperie. Cînd un naufragiat piere de foame şi de sete, o face de frica lipsurilor fizice, nu atît din cauza lor. Aşa se spune, înfrîngerea începe cu teama de a fi înfrînt. De pe nas îi picura sudoarea. Dacă începea să se frămînte vrînd

să ştie cîţi centimetri cubi de umezeală pierdea cu fiecare picătură, însemna că a şi căzut în cursa duşmanului. Ar fi interesant să facă socoteala în cît timp se evaporă un pahar cu apă. Timpul n-o să treacă mai repede dacă o să se frămînte inutil.

- Ei, ce zici ? Să-ţi scot legăturile ? Bănuitoare, femeia îşi ţinu respiraţia.

- Dacă nu vrei, nu-mi pasă. Dacă vrei, ţi le scot. Dar cu o condiţie: să nu apuci în nici un caz lopata fără încuviinţarea mea. Ce zici ? Îmi făgăduieşti ?

- Te rog! Femeia, care se purtase ca un cîine răbdător, se ruga acum cu bruscheţea unei umbrele întoarse pe dos de o pală neaş-teptată de vînt. Făgăduiesc orice. Te rog!

Frînghia lăsase pete negre-vinete, pe suprafaţa cărora mustea un strat albicios, umed. Rămase culcată ca mai înainte, cu faţa-n sus, frecîndu-şi gleznele. Apoi, apucîndu-se de încheietura pumnului, îşi desfăcu, una cîte una, legăturile. Scrîşnea din dinţi, ca să nu plîngă, iar pe faţa ei transpiraţia apărea în pete. Se-ntoarse treptat şi, săltîndu-se, se ridică în patru labe. La urmă, cu multă trudă, ridică şi capul. Cîtva timp se legănă înainte şi înapoi, în aceeaşi poziţie.

Bărbatul stătea liniştit pe pragul mai înalt al podelei. Gura i se umplu de salivă şi o înghiţi. Mai înghiţi o dată şi saliva

deveni vîscoasă ca o pastă, oprindu-i-se în gît. Fireşte că nu-i era somn, dar simţurile-i ostenite erau ca hîrtia udă. In faţa lui, priveliştea plutea sub forma unor pete şi linii murdare. Era ca un peisaj dintr-un rebus: o femeie... nisip... o vadră goală de apă... un lup bălos... soare. Şi undeva, nu ştia unde, trebuia să fie şi centrul unei furtuni şi nişte linii de discontinuitate. De unde, pentru Dumnezeu, să înceapă ecuaţia asta plină de necunoscute?

Femeia se sculă şi merse încet spre uşă.

- Unde te duci ?

Ea mormăi ceva, vrînd parcă să-l evite, încît abia putu pricepe ce spunea. Dar pe urmă înţelese de ce era încurcată - chiar de sub peretele de lemn, se auzi un ţîrîit. într-un fel, totul părea zadarnic.

19

Cît era de adevărat. Timpului nu-i dai pinteni ca unui cal. Totuşi nu e atît de încet ca un cărucior de mînă. Treptat, tempe-ratura dimineţii îşi atinse intensitatea obişnuită; ochii şi chiar creierul începură să-i fiarbă; arşiţa îi străpungea mărun-taiele ; plămînii îi ardeau.

Umezeala pe care o absorbise nisipul noaptea se prefăcea în aburi şi era trimisă

139

înapoi în atmosferă Nisipul iradia o lumină care, datorită razelor de soare refractate, îl făcea să apară ca asfaltul ud. Dar rămînea, de fapt, tot neschimbatul l/ 8 mm, doar mai uscat, ca făina încinsă într-o tigaie.

Curînd se produse cea dintîi avalanşă de nisip. Era un sunet cu care se obişnuise, care devenise o parte a traiului zilnic şi totuşi, fără sa vrea, bărbatul şi femeia se uitară unul la altul. Ce urmări va avea faptul că au lăsat nisipul să curgă o zi întreagă? Gîndindu-se că nu puteau fi grave, bărbatul era totuşi

neliniştit. Dar femeia îşi feri ochii în tăcere. Privirea ei îmbufnată părea să spună că n-avea decît să se frămînte singur, ei nu-i păsa. Să-l ia naiba dacă o s-o mai întrebe ceva! Avalanşa ba se subţia de tot, devenind cît un fir, ba se lăţea iar, de grosimea unei curele; proce-sul se repetă, cu accese şi pauze, încetînd la urmă de tot.

Cu siguranţă că situaţia nu era atît de serioasă încît să-l nelinişteascâ. Oftă. Simţi cum sîngele îi pulsa în vinele de pe faţă şi cum îl ardea parcă ceva. Sticla de sake ieftin, la care încercase pînă atunci să nu se gîndească, începu să-l atragă, ca o fla-cără plutind în întuneric. Dorea să-şi ume-zească gîtlejul cu orice, numai băutură să fie. Dacă ceda acestei ispite, sîngele avea

să-i mai ceară. Ştia prea bine că semăna seminţele unei suferinţe şi că mai tîrziu o să regrete, dar nu mai putea rezista. Scoase dopul, duse sticla la gură şi bău. Dar limba lui protestă, aşa cum un cîine de pază sur-prins de un hoţ începe să urle. Se înecă. Era ca atunci cînd stropeşti o rană cu alcool. Nu putu totuşi să-şi înfrîngă dorinţa de a mai trage a doua şi a treia înghiţitură. Ce sake oribil!

Fiindcă femeia era acolo, îi oferi şi ei sticla. Ea refuză, fireşte. Refuzul era exa-gerat, de parcă ar fi silit-o să bea otravă.

După cum se temuse, din stomac alcoolul sări la cap ca o minge de ping-pong, bîzîindu-i în urechi ca o albină. Pielea i se încrîncenă, ca şoricul de porc. Sîngele i se strica... i se prăpădea!

- Nu poţi să faci ceva ? Şi pentru dum-neata trebuie să fie greu. Ţi-am scos legă-turile, fă ceva!

- Bine. Dacă aş putea să-l fac pe vreun om din sat să ne aducă apă...

- Şi atunci, de ce nu încerci?

- Aş putea... dacă am începe iar să muncim...

- Nu fi caraghioasă! Cine le dă dreptul să încheie un tîrg atît de absurd ? Cum poţi să spui aşa ceva? N-au dreptul, iar dum-neata ştii asta!

Femeia îşi plecă ochii şi tăcu. Ce situaţie! Cerul care se zărea deasupra uşii îşi schimbase culoarea de la azuriu, la un alb strălucitor, ca albul scoicii de mare... Dacă munca este paşaportul omului între semeni, de ce trebuia el să ia un permis special de la săteni ? Viaţa omului n-ar tre-bui să fie scrisă pe atîtea

petice de hîrtie risipite. Viaţa e un jurnal legat, iar uneori înţelegi o carte de la prima pagină. Nu poţi fi silit să-ţi faci datoria pentru o pagină care n-are legătură cu cele dinainte. Nu poţi fi implicat ori de cîte ori cineva e gata să moară de foame. Drace! Îi era sete. Dar oricît de sete îi era, tot nu avea destule trupuri ca să ia parte la toate înmormîntările tuturor oamenilor care-i erau străini.

Avalanşa de nisip începu din nou să curgă.

Femeia se sculă şi coborî o mătură de pe perete.

- Nu te las să munceşti! Ai promis, nu ?

- Nu, nu - doar pentru saltele.

- Saltele?

- Dacă nu apuci să dormi puţin...

- Dacă o să-mi fie somn, o să am eu grijă de ele.

O zguduire, ca de cutremur, îl ţintui locu-lui. O clipă totul fu acoperit ca de ceaţă din cauza nisipului care cădea din tavan. Acum se vedeau, în sfîrşit, urmările faptului că nu mai curăţaseră nisipul cu lopata.

142

Negăsind altă cale, nisipul apăsa în jos. Încheieturile stîlpilor şi grinzilor gemeau. Dar femeia privea ţintă la un uşor şi nu părea prea îngrijorată. Apăsarea părea să se mărginească şi acum la baza casei.

- Să-i ia dracu'! Au de gînd s-o ţină aşa în vecii vecilor?

Inima o luase razna! Sălta ca un iepure speriat, ca şi cum n-ar fi putut să stea în culcuşul ei. Părea gata să se furişeze ori-unde - în gură, în urechi sau chiar în intes-tine. Saliva era acum mult mai vîscoasă, iar gîtul îi era uscat. Poate pentru că sake-ul acela prost nu-i potolise destul setea. De-ndată ce alcoolul se risipea, pofta se aprindea din nou, şi pînă la urmă flăcările poftei îl vor consuma.

- Probabil că ei se simt bine... cînd fac astfel de lucruri. N-au minte nici cît un şoarece. Ce s-ar face dacă aş muri?

Femeia îşi ridică faţa, ca şi cum ar fi vrut să spună ceva, dar se răzgîndi şi rămase cufundată în tăcere. Credea probabil că nu merita să-i răspundă.

Foarte bine. Dar dacă nu exista, oricum, decît acest sfîrşit inevitabil, de ce nu încerca orice ca să scape?

înghiţi încă o gură din sticla de sake şi, făcîndu-şi curaj, se repezi afară. Se trase înapoi, ca şi cum ochii i s-ar fi fixat pe plumb topit. Nisipul care curgea în gropile

lăsate de paşii lui făcea vîrtejuri. Acolo trebuia să fie locul unde o atacase pe femeie şi o legase noaptea trecută. Lopata probabil că fusese îngropată de nisip.

Avalanşa se oprise aproape de tot, dar chiar aşa stînd lucrurile, nisipul continua să curgă în rafale neîntrerupte de pe stînca dinspre mare. Din cînd în cînd, bătut de vînt, se prăvălea mai mult nisip de pe suprafaţa stîncii, fluturînd ca o pînză. Cu grijă, ca să nu provoace o avalanşă, începu să caute prin nisip cu degetele de la picioare.

Deşi sondă adînc, piciorul nu întîlni nici un obiect. Razele soarelui deveniră în curînd insuportabile. Pupilele i se contractau ca gămăliile de ac, iar intestinele îi tremurau ca o meduză. O durere vie îi străpunse fruntea. Nu trebuia să mai piardă atîta transpiraţie. Era destul. Se întrebă ce făcuse cu lopata. O luase afară, avînd de gînd s-o folosească în chip de armă; asta era sigur. Deci trebuia

să fie prin apropiere. Privind atent suprafaţa nisipului, văzu că într-o parte se înălţa ca o creastă, de forma unei lopeţi.

Scuipă, dar se opri pe dată. Trebuia să păstreze în corp chiar şi cantitatea cea mai mică de umezeală. Despărţi saliva de nisipul dintre dinţi şi buze, iar cu vîrful degetului rase numai ceea ce rămăsese lipit de dinţi.

144

Prin deschizătura uşii văzu că femeia, cu faţa întoarsă, moşmondea ceva la partea dinainte a chimonoului ei. Poate că-şi desfă-cea şiretul de la chiloţi, sau peria nisipul care se strînsese acolo. Apucă lopata de la mijlocul cozii şi o ridică pînă la umăr. Ţintind spre peretele care înconjura podeaua de lut, de lîngă uşă, izbi cu tăişul.

In spatele lui, femeia scoase un ţipăt. Se repezi iar cu lopata, apăsind cu toată greu-tatea. Decepţia îi fu mare cînd lopata trecu prin bîrnele peretelui, care parcă aveau con-sistenţa unui biscuit ud. Spălate de nisip, scîndurile păreau noi pe dinafară, dar în realitate erau mîncate.

- Ce faci ?

- Vreau să-mi fac o scară.

încercă din nou, în alt loc. Acelaşi rezul-tat. Probabil că femeia avusese dreptate spunînd că nisipul face să putrezească lem-nul. Dacă partea cea mai expusă soarelui era aşa, îşi putea lesne închipui cum va fi restul. Era de mirare că o casă atît de şubredă mai putea dăinui. Se uită la ea, cum stătea aplecată şi încovoiată, strîmbată într-o parte. Se gîndi că astfel de lucruri fragile erau posibile, de vreme ce acum se făceau case din plastic şi din hîrtie, dar...

Dacă asta era situaţia cu scîndurile, va-ncerca cu bîrnele de la căpriori.

- Să nu faci asta. Opreşte-te !

- Tot o să ne zdrobească nisipul! Fără să-i dea atenţie, se pregăti să lovească, dar, ţipînd, femeia se repezi la el. Întinse cotul şi-şi roti corpul în efortul de a o ţine la distanţă, dar nu calculase bine şi, în loc de femeie, se roti el. Încercă numaidecît să pareze, dar femeia rezista ca şi cum ar fi fost legată cu lanţuri de lopată. Nu înţelegea cum ar putea să-l învingă cu forţa. Se rostogoliră unul peste altul de două-trei ori, izbindu-se de podeaua de lut şi o clipă crezu că a învins-o, dar ea îl răsturnă abil, folosind drept scut coada lopeţii. Ceva din el nu funcţiona ca de obicei - poate că de vină era sake-ul pe care-l băuse. Oricum, nu mai ţinea seama că adversarul era femeie, îi înfipse un genunchi îndoit în stomac.

Femeia ţipă şi rămase fără vlagă. Ime-diat se rostogoli peste ea şi o ţinu la pămînt. Sînii îi erau dezgoliţi, iar mîinile lui lunecau pe o piele umedă de transpiraţie.

Deodată amîndoi îngheţară, ca la cinema-tograf, cînd se stinge aparatul de proiecţie. Era un moment încremenit, care putea să dureze la infinit dacă unul din ei nu făcea ceva. Îi simţea sînii pe stomac, iar sexul lui părea o fiinţă vie complet independentă, îşi ţinu respiraţia. Cu o mică ajustare a

poziţiei corpului, bătălia pentru lopată avea să se schimbe în ceva cu totul diferit. Gîtlejul femeii se înălţă, în timp ce încerca să-şi înghită saliva. Sexul lui primi aceasta ca pe un semn de intrare în acţiune, dar ea îl întrerupse cu o voce răguşită:

- Femeile de la oraş sînt drăguţe ?

- Femeile de la oraş ?

Deodată îi fu ruşine. Fierbinţeala membrului începea să se potolească. Păreau să fi reuşit să evite primejdia. Nu-şi dăduse seama că serialele de la radio puteau să supravieţuiască şi în mijlocul nisipului.

Totuşi femeile obişnuite păreau convinse că nu puteau să-l facă pe un bărbat să le cunoască valoarea decît dacă, ori de cîte ori îşi desfăceau picioarele, o făceau ca şi cum ar fi fost eroinele unui serial. Dar această iluzie, foarte patetică şi de fapt nevinovată, făcea din femei victimele unui viol spiri-tual, unilateral.

Cu cealaltă femeie hotărîse că va folosi totdeauna un prezervativ. Nu era convins nici acum că se vindecase complet de boala venerică de care suferise pe vremuri. Rezul-tatele analizelor erau întotdeauna negative, dar după ce urina, uretra începea brusc să-l doară, iar cînd controla urina într-o eprubetă, găsea, aşa cum se temea, că plu-tea în ea ceva ce semăna cu un filament. Medicul spusese că era o tulburare nervoasă,

dar el nu putea scăpa de îndoiala că era vorba de vechea boală.

- Acum ne-ar prinde bine un prezer-vativ, nu?

Obrajii şi buzele femeii erau acoperite de o piele fină, sub care aproape că se vedea pulsînd sîngele. Şi el urmă, cu un fel de necaz calculat:

- Între noi e ca atunci cînd cumperi ceva de la magazin, nu? Dacă nu-ţi place, poţi să-ţi iei banii înapoi oricînd. Vezi un obiect învelit în celofan - poţi să te uiţi fără să rupi pecetea. Te întrebi ce-o fi înăuntru. Te-ntrebi dacă poţi avea încredere. Te-ntrebi dacă n-are să-ţi pară rău, mai tîrziu, cumpărînd ceva ce nu-ţi trebuie.

Dar în inima ei probabil că nu se mulţu-mea cu relaţii atît de comerciale. El îşi aminti de mirosul de antiseptice din borde-luri, cînd începea să-şi încheie nasturii de la pantaloni, simţindu-se poftit afară în grabă... cu femeia încă goală, întinsă pe pat, cu prosopul între picioare.

- Dar tot e bine să simţi măcar o dată că ai forţat o vînzare, nu?

- Nu. Orice forţare...

- Dar acum eşti vindecat, nu?

- Dacă crezi într-adevăr asta, de ce nu cădem de acord să-i dăm înainte fără pază?

- Văd că încerci să scapi de răspundere.

- Bine, dar n-am spus că nu-mi place să forţez o vînzare ?

- E foarte curios. Ce mă interesează pe mine boala ta venerică ?

- Poate ca totuşi te interesează.

- Nu fi prost!

- Bine, atunci retrag vînzarea forţată.

- Înseamnă că n-ai de gînd să-ţi scoţi pălăria niciodată, cît o să trăieşti?

- Mă mir că nu colaborezi deloc. Dacă ne-am culca împreună, ar fi natural să fii puţin tandră cu mine.

- Cu alte cuvinte, ai o boală venerică psihică? La urma urmei, nu uita că mîine va trebui poate să muncesc.

Hm. O boală venerică psihică, gîndi el căscînd. E o expresie foarte isteaţă!

Dar femeia aceea nu va şti niciodată cît îl rănise cu expresia asta. In primul rînd, o boală venerică era contrariul unei telenovele. Boala venerică era mărturia cea mai disperată că, în realitate, nu există nimic din ce se arată prin seriale. Boala venerică... importată de Columb pe caravelele lui din golfurile cele mai mici... răspîn-dită pe dată de oameni prin toată lumea. Toţi oamenii erau egali în faţa morţii şi a bolii venerice. Boala venerică... responsabi-litatea colectivă a omenirii. Iar ea refuza s-o admită. Se-nchisese în propria ei poveste, gen Alice în ţara minunilor, în care juca

rolul principal. Şi el era lăsat de partea astălaltă a oglinzii - bolnav de o boală vene-rică psihică. Şi astfel, membrul lui gol, fără pălărie, rămase paralizat zadarnic. Oglinda îl făcuse impotent. Inocenţa ei feminină îl preschimbase într-un duşman.

FAŢA lui era întărită ca de scrobeală, respiraţia îi şuiera ca o furtună. Saliva avea gust de zahăr ars... şi atîta risipă de ener-gie ! Pierduse prin transpiraţie cel puţin un pahar de apă. Femeia se sculă, leneşă, indiferentă, cu capul plecat. Faţa mînjită de nisip îi ajunse cam la nivelul ochilor bărbatului. Deodată îşi suflă nasul în degete şi-şi frecă mîinile cu nisip de pe jos. Panta-lonii lunecară peste şoldurile plecate.

Întoarse capul, plictisit. Şi totuşi nu era adevărat că era numai plictisit. Pe vîrful limbii îi stăruia un gust ciudat, nu de uscăciune. Membrul îi pulsase şi vibrase fără prezervativ, deşi nu multă vreme, doar pînă-n clipa cînd fusese doborît de expresia stupidă a femeii, în el rămînea totuşi o căldură întîrziată. Poate că era exagerat să spună că descoperise ceva, dar era un lucru căruia trebuia să-i acorde atenţie o clipă.

Nu se simţea mai degenerat decît alţii, dar nu era dispus să practice doar violul spiritual. Era ca şi cum ai mînca o prăjitură fără zahăr. Viol spiritual ar însemna ca, înainte de-a o răni pe ea, să-şi facă rău sieşi. Şi de ce să se îmbolnăvească de o boală venerică, fie ea şi psihică ? Ar însemna să adauge nedreptăţii insulta. Să fie oare adevărat că glandele femeii sînt atît de slabe, încît sîngerează chiar şi numai dacă o priveşte un bărbat?

Simţea în mod vag că poftele sexuale sînt de două feluri. De exemplu, pe princi-piul cercului Mobius, cînd faci curte unei fete, adică înainte de a vira spre sex, începi întotdeauna cu discursuri despre nutriţie şi gusturi... Pentru cineva

care moare de foame, hrana există numai într-un sens abstract; pentru el nu există gustul de frip-tură şi de stridii de Hiroshima. Dar cînd burta ţi-e plină, începi să distingi nuanţele gusturilor şi aromelor. La fel stau lucrurile şi cu pofta sexuală. Mai întîi vine pofta în general şi abia după aceea evoluează gustu-rile mai deosebite. Iar problema sexuală nu poate fi discutată în general; ea depinde de timp şi de loc... uneori ai nevoie de o doză de vitamine... alteori de o ceaşcă de orez cu tipări. O teorie bine concepută, dar, din nenorocire, nici una dintre prietenele lui nu se oferise de bunăvoie să experimenteze

pofta sexuală în general sau în special. Era firesc. Nici bărbatul, nici femeia nu se mulţumesc numai cu ceva teoretic. Asta o ştia el prea bine, dar urma în mod naiv cercul lui Mobius şi trăgea întruna de cordonul soneriei, într-o casă goală, numai pentru că nu voia să comită un viol spiritual.

Desigur, nici el nu era atît de romantic încît să viseze la nişte relaţii sexuale pure. Asta poţi s-o faci cînd vezi moartea cu ochii... ca iarba de bambus care poartă seminţe tocmai cînd începe să se ofilească... ori ca şoarecii flămînzi care, cînd migrează, copulează des şi frenetic... ca bolnavii de tuberculoză pe care-i cuprinde un fel de nebunie sexuală... ca regele care trăieşte într-un turn şi-şi petrece tot timpul întoc-mind un harem... ca soldatul pentru care fiece moment e preţios pe cînd aşteaptă atacul inamicului şi îşi petrece ultimele clipe masturbîndu-se...

Din fericire însă, omul nu este expus fără deosebire primejdiilor de moarte. El nu trebuie să se mai teamă, nici măcar iarna; a reuşit să se elibereze de imboldul sexual sezonier. Totuşi, cînd lupta se sfîr-şeşte, armele devin o povară. S-a instituit o ordine, iar puterea de a controla sexul şi forţa brută nu mai e în mîna naturii, ci în a omului. De aceea actul sexual e ca un

abonament: se marchează ori de cîte ori e folosit, în orice caz, trebuie să te convingi mai întîi că abonamentul e valabil. Dar acest control e foarte apăsător, fiind con-form complicaţiilor ordinii respective. Tot soiul de certificate intră în acţiune - con-tracte, licenţe, permise, titluri, autorizaţii, înregistrări, permise de transport, adeve-rinţe că aparţii unei asociaţii, scrisori de recomandare, bilete, permise provizorii, înţelegeri, declaraţii de venituri, chitanţe, chiar şi certificate de genealogie... şi orice tip de altă hîrtie imaginabilă.

Datorită acestor piedici, sexul e îngropat sub un strat gros de certificate, ca o omidă într-un cocon. Tot ar fi bine dacă atîta ar fi de-ajuns. Dar chiar aşa, au fost oare epui-zate toate certificatele ? Nu cumva am uitat să declarăm ceva? Atît bărbaţii, cît şi femeile sînt supuşi unei gelozii apăsătoare, suspectînd tot timpul că celălalt a lăsat să-i scape ceva în mod intenţionat. Ca să-şi dove-dească cinstea, sînt siliţi să-şi scoată un alt rînd de acte. Nimeni nu ştie unde se va sfîrşi cu asta. In ultimă analiză, certificatul pare să fie infinit.

(Mă condamnă pentru că discut prea mult. Dar eu nu sînt un tip care vorbeşte de dragul de a vorbi. Ce-am spus e numai adevărul.)

- Dar nu asta e oare dragostea ?

153

- Nu. E ceea ce rămîne după ce ai eliminat restricţiile. Dacă n-ai nici atîta încredere, mai bine să nu mai ai deloc.

Nu sîntem siliţi să continuăm discuţia pînă la noţiunea - de prost gust - a sexului împachetat ca un cadou. Hai să ne înnoim în fiecare dimineaţă, prin sex. Cînd vine vorba de sex, o haină purtată o dată e veche. Îi calci cutele şi, iată, e ca nouă. Şi nouă fiind, se-nvecheşte iar... Ne obligă cineva să ascultăm astfel de lucruri indecente?

Fireşte, dacă te-ai convinge că acest control ar constitui o garanţie pentru toată viaţa, atunci tot nu ar mai fi loc pentru compromisuri. Dar, în realitate, spinul morţii cade din cer, iar miile de înfăţişări pe care le ia nu ne lasă loc să ne mişcăm. Chiar şi în problema sexului avem un fel de pre-simţiri - simţim că ni s-a promis ceva ce nu s-a împlinit. Şi astfel, începem să falsificăm abonamentul, pentru că nu mai sîntem satis-făcuţi sexual. E în ordine; e o treabă bună. Sau admitem atunci că violul spiritual e un rău necesar. Oricum, fără el, practic n-ar exista căsătorii. Cei care preferă liber-tatea sexuală procedează de fapt într-un fel asemănător. Doar că ei raţionalizează plauzibil violul reciproc. Dacă îl accepţi, poate fi plăcut. Libertatea, combinată cu neliniştea constantă - ca o perdea care nu se trage de tot - poate să ducă numai la

crearea de psihopaţi sexuali. Sărmanul lui sex nu va avea prilejul să-şi scoată pălăria şi să se relaxeze.

Femeia părea să-i simtă tulburarea. Se opri în timp ce-şi lega pantalonii, cu capă-tul şnurului desfăcut atîrnîndu-i între mîini. Privi în sus, la el, cu ochi de iepure. Semă-nau cu ochii de iepure nu numai pentru că pleoapele erau roşii. Bărbatul îi răspunse din ochi prin care timpul încetase să mai curgă. O înconjura un miros aspru, de car-tilaj fiert.

Ţinînd întruna de şnur, lunecă pe lîngă el şi trecu în camera ei, unde începu să-şi scoată pantalonii. Se purta atît de firesc, încît părea că nu face decît să continue gesturile de mai înainte. Bărbatul aproape că-şi frecă mîinile de nerăbdare: asta da, femeie adevărată. Dar se răzgîndi numai-decît. Ce stupid ! Cu şovăieli de acest fel va încurca lucrurile. Repede, puse şi el mîna pe cureaua pantalonilor. Dacă asta s-ar fi întîmplat ieri, ar fi zis că purtarea ei este prea vizibil teatrală... la fel ca rîsetele şi gropiţele. Poate că asta era realitatea, dar el nu dorea să gîndească. Stadiul cînd s-ar fi putut tocmi pentru trupul ei trecuse de mult. Acum forţa avea cuvîntul. Existau premise sigure că relaţiile reciproce vor fi plăcute şi putea renunţa la încuviinţarea ei.

Un şuvoi subţire de nisip lunecă peste baza membrului, o dată cu pantalonii, şi curse în jos pe coapse. In aer se răspîndi un miros vag mucegăit, încet, dar sigur, pompînd ca o conducta, membrul începu să se umple din nou. Şi cu sexul arătîndu-i direcţia, bărbatul îşi luă elan şi se apropie de femeie, care-l aştepta goală.

Va fi plăcut oare? Fireşte, totul se potrivi ca într-un pătrat de hîrtie milimetrică de aceleaşi dimensiuni: respiraţia, timpul, încă-perea, femeia. Era oare ceea ce se numea poftă sexuală în general ? Poate, dar ce fese bine legate ! Nu le puteai compara cu neno-rocitele alea de pungi de oase pe care le culegeai de pe stradă.

Şezînd pe un genunchi, femeia începu să-şi şteargă nisipul de pe git, cu un prosop pe care-l făcuse ghem. Deodată se porni o nouă avalanşă, întreaga casă tremura şi gemea. Ce întrerupere provocatoare ! In faţa ochilor lui nisipul acoperea capul femeii, adunîndu-se pe umeri şi pe mîini. Strîngîndu-se în braţe, cei doi nu puteau decît să aştepte să treacă avalanşa.

Sudoarea picura pe nisipul adunat, peste care curgea tot mai mult nisip. Umerii femeii tremurau. El se simţea ca apa clocotindă, gata să dea în foc. Totuşi nu înţelegea de ce îl atrăgeau atît de tare coapsele ei. Îl atrăgeau atît de mult încît... se simţea ca

si cum cineva i-ar fi scos nervii din trup şi i-ar fi înfăşurat, unul cîte unul, în jurul coapselor ei. Aşa trebuie să fie pofta de mîncare a animalelor carnivore - groso-lană, lacomă. Ripostă ca un arc încolăcit. Era o experienţă pe care n-o cunoscuse cu cealaltă femeie. Pe patul acela - cu cea-laltă - fuseseră un bărbat simţitor şi o femeie simţitoare, el observator şi ea obser-vatoare ; fuseseră un bărbat care se observa pe cînd experimenta şi o femeie care se observa pe cînd experimenta; fuseseră o femeie care observa cum un bărbat se auto-observă şi un bărbat care observa cum o femeie se autoobservă... totul reflectat în oglinzi... conştiinţa nelimitată a actului sexual. Din fericire, pofta sexuală cu un trecut de cîteva sute de milioane de ani, de la amibă încoace, nu se uzează prea uşor. Dar lui îi trebuia acum o pasiune devo-rantă, ceva care să-i stimuleze şi să-i izbească nervii de şalele femeii.

Avalanşa de nisip se opri şi, ca şi cum atît ar fi aşteptat, el se alătură femeii, ajutînd-o să-şi îndepărteze nisipul de pe trup. Ea rîdea cu o voce răguşită. Mîinile lui deveniră tot mai insistente, trecînd de la piept pe sub braţe şi de acolo în jurul şalelor.

Degetele femeii se înfipseră în gîtul lui si, din cînd în cînd, ea ţipa uşor, surprinsă.

Cînd isprăvi, fu rîndul ei să-i şteargă trupul, închise ochii şi aşteptă, trecîndu-şi mîna peste părul ei, tare şi aspru la pipăit.

O contracţie spasmodică şi, din nou, ace-laşi lucru... aceeaşi repetiţie neschimbată, căreia i se devota, visînd la alte lucruri: să mănînce, să umble, să doarmă, să sughiţă, să vocifereze, să se acupleze.

21

CONVULSIILE omului continuă să clădească nesfîrşite straturi de fosile. Dinţii de dinozauri şi gheţarii n-au putut să răpună acest impuls de procreare, cu gemetele şi extazele lui. La sfîrşit, o revărsare albă îi stoarse trupul crispat, secîndu-l. Un roi meteoric ţîşni străpungînd întunericul nesfîrşit... stele ruginii, portocalii... un cor alcalin.

Licărirea mai întîrzie puţin şi apoi dis-păru. Mîinile femeii, bătîndu-l uşor pe fese, nu mai aveau nici un efect. Nervii i se scurseseră, se veştejiseră ca o ridiche dege-rată. Femeia, care-şi proiectase şoldurile, încercînd să-l mai reţină, se prăvăli şi ea pe spate, într-o mulţumire sleită.

O cîrpă veche, mirosind acru, din dosul unui scrin... un bulevard în faţa unei piste

de biciclete, de pe care obişnuia să se întoarcă purtînd umbra unui regret.

La urma urmei, nimic nu folosise, nimic nu se isprăvise. Nu el îşi satisfăcuse poftele, ci altcineva care-i împrumutase trupul. Sexul, conform naturii lui, nu era definit de un singur organism individual, ci de acela al speciei. Individul, după terminarea actului, nu poate decît să se întoarcă la propriul său eu. Numai oamenii fericiţi se întorc la mulţumire. Cei care au fost trişti se-ntorc la disperare. Cei care erau pe moarte, se-ntorc la patul lor de moarte. Cum se putea oare convinge că şiretlicul acesta era dragoste pasională? Era ceva mai bun în această dragoste pasională decît în sexualitatea substituită? Dacă aşa era, ar fi fost mai bine să fie ascet, făcut din sticlă. Probabil că aţipise o clipă, rostogolindu-se în sudoare şi secreţii cu miros de ulei de peşte rînced. Visase. Era un vis cu un lavabou pe care nu-l putea găsi, deşi auzea cum curge apa, cu o baie comună în care closetul era plin pînă sus cu fecale, cu o galerie lungă ale cărei podele începeau să se îndoaie, cu un pahar spart. Un om fugea cu un bidon. Cînd îl rugă să-i dea şi lui doar o înghiţitură de apă, omul ţipă la el, privindu-l ca o lăcustă, şi o luă înainte.

Se trezi. Pe dosul limbii i se topea un clei lipicios. Setea devenise cumplită. Voia

apă. Apă strălucitoare, cristalină, cu bule de aer argintii urcînd din fundul paharului. Se simţea ca o conductă goală intr-o casă părăsită, acoperită cu pînze de păianjeni şi mînjită de praf, respirînd convulsiv după apă, ca un peste.

Cînd se ridică, mîinile şi picioarele îi erau ca nişte saci grei de cauciuc umpluţi cu apă. Ridică de jos cazanul gol, care fusese zvirlit pe podeaua de lut, şi şi-l lipi de gură. După mai mult de treizeci de secunde, două-trei picături îi udară în sfîrsit vîrful limbii, dar el rămase uscat ca sugativa. In aşteptarea apei, gîtlejul i se contractă şi mai mult, ca şi cum ar fi luat-o razna.

Dorind cu frenezie apa, cotrobăi în jurul chiuvetei prin lucrurile care-i erau la îndemînă. Apa era cea mai simplă combinaţie chimică. Ar trebui să nu fie imposibil să găseşti undeva măcar puţină apă, aşa cum dai peste un bănuţ uitat într-un sertar. Iată! Mirosea a apă. Fără îndoială, era mirosul apei. Scormoni repede prin nisipul ud de pe fundul căniı şi-l înfundă în gură. Îl cuprinse o senzaţie de greaţă. Se aplecă; stomacul i se strînse, iar lacrimile începură să-i curgă în timp ce vărsa un lichid gastric galben.

Ca un cozoroc de plumb, durerea de cap îi lunecă peste ochi. Probabil ca pasiunea era cea mai scurtă cale spre prăbuşire. Se

ridică deodată în mîini şi în picioare şi începu să sape în nisipul podelei de lut. Cînd ajunse pînâ la coate, văzu că nisipul devine ud, de culoare mai închisă, îşi băgă faţa în ol, îşi apăsă fruntea arsă, inhalînd adînc. Spera că oxigenul şi hidrogenul se vor combina intre ele.

- Fir-ar să fie de mîini murdare ! zise el sec, înfigîndu-şi unghiile în palme şi întorcîndu-se la femeie. De ce nu faci nimic, pentru numele lui Dumnezeu? Nu e nici un pic de apă nicăieri?

Femeia şopti, răsucindu-şi umerii şi trăgîndu-şi chimonoul peste coapsele goale.

- Nu, nu e deloc.

- Deloc ? Crezi că lucrurile pot să meargă aşa tot înainte? E vorba de viaţă şi de moarte. Căţea! Fă ceva! Şi repede! Te rog! Uite, mă rog de tine!

- Dacă ne-am apuca de lucru... ne-ar aduce repede...

- Bine. Aţi cîştigat. Nu mă mai pot împotrivi. Cedez...

în inima lui nu cedase însă nici un moment. Dar nu se moare aşa... la urma urmei, nu era o sardea uscată. Şi totuşi era gata să se facă de rîs în faţa lumii, numai ca să capete puţină apă.

- Mă dau bătut. Dar e destul de rău că ne lasă să aşteptăm pînă la împărţeala obiş-nuită. Nu prea putem lucra dacă sîntem

atît de storşi, nu? Ia chiar acum legătura cu... Te rog. Nu ţi-e sete şi ţie?

- Oamenii or să ştie cînd începem să muncim. Cineva ne supraveghează tot timpul cu ocheanul, de pe foişorul de foc.

- Foişorul de foc... ce fel de foişor? Mai mult decît gratiile, mai mult decît

pereţii, pe prizonier îl face să se simtă înlănţuit micul vizor de la uşă. Necăjit, bărbatului îi trecură repede prin minte ima-gini văzute în sat.

Îşi amintea de orizontul de nisip şi cer. Nicăieri un loc unde să se înalţe un foişor. Mai mult, era de necrezut că el şi femeia pot fi văzuţi din afară, în timp ce ei nu reuşeau să vadă pe nimeni de unde erau.

- O să înţelegi dacă te uiţi pe după capă-tul din dos al stîncii.

El se aplecă supus şi ridică lopata. Să-ţi pese de demnitate, după toate cîte se întîm-plaseră, ar fi ca şi cum ai călca o cămaşă murdară. Ieşi, mînat de un gînd.

Soarele ardea ca o oală goală aşezată pe foc. Strălucirea lui îi tăie respiraţia. Aerul care-i umplea nările mirosea a săpun, dar cu fiecare pas se apropia mai mult de apă. Stînd sub stîncă, de partea mării, şi privind în sus, putu să desluşească vîrful unui turn negru, mare cît vîrful degetului mic. Vîrful în formă de spin era fără îndoială un post de observaţie. Oare îl şi văzuseră? Desigur

că observatorii aşteptaseră momentul acesta cu o bucurie ascunsă.

Se-ntoarse spre vîrful negru, ca un spin, al foişorului şi, ţinînd lopata deasupra capului, o agită furios înainte şi înapoi. Aşeză în aşa fel unghiul tăişului, ca să se reflecte în ochii observatorului. Privirea îi fu voalată ca de o ceaţă de argint viu încins. Ce Dumnezeu făcea femeia? Mai bine să vină să-l ajute chiar acum.

Deodată îl acoperi o umbră răcoroasă, ca o batistă udă: un nor trecuse pe sus, ca o frunză purtată de vînt într-un colţ de cer. Drace... dacă ar ploua o dată, n-ar mai fi nevoit să facă asta. Şi-ar întinde mîinile amîndouă şi ele s-ar umple cu apă. Şiroaie de apă pe pervazul ferestrei... stîlpi de apă izbucnind din jgheabul streşinilor... ploaie plescăind pe asfalt, învăluindu-l.

Nu ştia dacă visa sau dacă meditaţiile lui se realizaseră, dar deodată îşi dădu seama că în jurul lui se zguduia ceva.Venindu-şi în fire, descoperi că se afla în

mijlocul unei avalanşe de nisip. Se adăposti sub streaşină casei şi se rezemă de perete. Oasele păreau că i s-au topit ca oasele de peşte conservat. Setea îi ardea tîmplele, lăsînd la suprafaţa conştiinţei, ca nişte puncte de relief, crîmpeie de gînduri. Scrîşni din dinţi şi-şi apăsă mîinile pe stomac, învingîndu-şi în fine greaţa care i se urca în gît.

Vocea femeii pătrunse pînă la el. Stătea cu faţa spre stîncă şi vorbea tare cu cineva. Pe sub pleoapele-i grele, privi şi el în sus, pe furiş. Bătrînul care-l adusese aici cobora o găleată cu apă, agăţată la capătul unei frînghii. Apă! în sfîrşit apă! Găleata se clătină şi puţină apă curse pe panta de nisip. Era apă, fără îndoială, apă adevă-rată! Cu un strigăt, sări într-acolo, ca să ajungă mai repede la apă.

Cînd ajunse, dădu la o parte femeia, călcînd-o pe picior, şi apucă găleata cu amîndouă mîinile. Nici nu scoase frînghia şi, nerăbdător, îşi vîrî faţa în apă, fremătînd ca o pompă. Scoase capul şi respiră. Cînd îşi ridică pentru a treia oară capul, din nas şi dintre buze îi ţîsneau stropi de apă şi sughiţa dureros. Genunchii se îndoiau moi sub el; închise ochii. Acum era rîndul femeii. Şi femeia era într-adevăr neîntrecută. Ca şi cum întregul trup i s-ar fi prefăcut într-un flotor de cauciuc, bău cît ai clipi jumătate din conţinut. Apoi dădu drumul găleţii şi se întoarse la podeaua de lut. Bătrînul începu să tragă în sus frîn-ghia. Deodată, bărbatul sări şi o apucă.

- Aşteaptă! se rugă el. Aşteaptă doar o clipă! Vreau să mă asculţi. Te rog! Vreau să mă asculţi!

Bătrînul se înduplecă şi se opri din tras. Clipea din ochi surprins, dar faţa lui rămase fără expresie.

- De vreme ce mi-aţi dat apă, voi face tot ce trebuie, vă promit. Mi-ar plăcea totuşi să mă asculţi. N-aţi judecat bine lucrurile. Sînt profesor într-o şcoală. Mă aşteaptă cole-gii şi ştiu toţi de mine, şi sindicatul, şi ministerul... Crezi că lumea va primi dispari-ţia mea în tăcere?

Moşul îşi trecu limba peste buza supe-rioară şi rînji, mai degrabă indiferent. De fapt nu era un rînjet, ci părea aşa din cauza cutelor din colţul ochilor, care se iveau cînd încerca să evite nisipul adus de vînt. Dar bărbatului disperat nu-i scăpa nici o tră-sătură a feţei lui.

- Ce ? Cum vine asta ? Vă daţi seama, nu, că sînteţi gata să săvîrşiţi o faptă cri-minală?

- De ce ? Au trecut zece zile şi nu e nici o înştiinţare de la poliţie. Bătrînul pro-nunţa meticulos cuvintele, unul cîte unul. Să zicem că n-o să fie nici după zece zile... atunci ?

- N-au fost zece zile. Doar o săptămînă. Moşul închise gura şi tăcu. Schimbul de cuvinte nu folosise la nimic, îşi stăpîni nerăb-darea şi spuse cu glas tare:

- Bine, asta n-are importanţă. Vrei să vii jos, să stăm de vorbă pe-ndelete? N-am să fac nimic rău. Chiar dacă aş vrea, împotriva superiorităţii voastre n-aş putea face nimic. Promit.

Moşul tăcu mai departe. Bărbatul începu să sufle mai greu.

- Să nu crezi că nu înţeleg cît de impor-tantă este pentru satul vostru munca de curăţare a nisipului. Ştiu bine că e o chestiune de viaţă şi de moarte. Ceva foarte serios, înţeleg. Dacă nu m-aţi sili s-o fac, poate nu mi-ar veni greu să colaborez cu voi de bunăvoie. Zău că-i aşa. N-ar fi decît omeneşte dacă aş colabora, văzînd cum stau lucrurile. Crezi într-adevăr că asta e sin-gura posibilitate să mă faceţi să lucrez cu voi? Mă-ndoiesc. N-aţi fost în stare să găsiţi una mai bună ? Omul potrivit la locul potrivit. Dacă nu-l pui pe om la locul potri-vit, distrugi în el dorinţa de colaborare. Asta-i adevărat, nu ? N-a existat o cale mai bună să mă folosiţi fără a lua asupra voastră un risc atît de mare?

Oare moşul auzea? Sau nu? întoarse indiferent capul şi făcu o mişcare ca şi cum ar fi scuturat de pe el o pisicuţă jucăuşă. Poate că era nervos din cauza observato-rului din turn ? Ar fi rău dacă ar fi văzuţi vorbind împreună?

- Eşti de acord, nu ? E într-adevăr impor-tant să curăţăm nisipul. Dar acesta e un mijloc, nu un scop. Scopul vostru e să vă apăraţi de nisip, nu ? Din fericire, am făcut nişte cercetări asupra nisipului. Mă intere-sează în mod deosebit. De aceea am ţinut

neapărat să vin într-un loc ca acesta. In ziua de azi nisipul îi fascinează în mod cu totul special pe oameni. Putem să profităm de asta. Localitatea poate fi dezvoltată ca o nouă staţiune turistică, de exemplu. Te foloseşti de nisip, nu i te împotriveşti. Pe scurt, trebuie să încercaţi să vă schimbaţi mentalitatea.

Bătrînul deschise ochii.

- în orice localitate turistică, răspunse el cu nepăsare, trebuie să existe pe undeva izvoare fierbinţi. Şi apoi, ştie oricine că singurii care cîştigă ceva de pe urma turiş-tilor sînt negustorii sau străinii.

Poate că era o închipuire, dar simţea că celălalt îşi bătea joc de el; îşi reaminti deo-dată povestirea femeii cu vînzătorul de cărţi poştale care, după ce păţise ca el, se îmbolnăvise şi murise.

- Bine, acesta e doar un singur exemplu de ce-aţi putea să faceţi. Dar ar putea exista cereale special adaptate la proprietăţile nisipului, nu? Pe scurt, nu trebuie să vă legaţi atît de absurd de vechiul vostru mod de viaţă.

- Am făcut tot soiul de cercetări. Am încercat să cultivăm arahide şi bulbi şi alte plante dintr-astea. Aş vrea să-ţi arăt cum cresc aici lalelele.

- Dar ce-ai zice de nişte perdele vegetale care să vă apere de nisip?... O adevărată

perdea împotriva nisipului ? Am un prieten ziarist. Ştii, se prea poate să folosim ziarul ca să trezim interesul opiniei publice în favoarea voastră.

- Nu ne pasă că le va fi milă de noi, decît dacă vom primi şi fondurile necesare.

- Bine, dar atunci trebuie să porniţi o mişcare, ca să le obţineţi.

- Poate, dar după legile pe care le avem, pagubele de pe urma vîntului şi a nisipului nu se prea recunosc şi nu se plătesc despă-gubiri.

- Ar trebui să luptaţi ca să vi se recu-noască.

- Ce treabă poţi să faci într-o prefectură săracă cum e a noastră? Noi ne-am săturat. Pe scurt, aşa cum trăim acum ne costă cel mai ieftin. Dacă ne-am lua după stăpînire, ne-am pierde în nisip, în timp ce ei ar bate cîmpii cu socotelile lor.

- Dar eu trebuie să mă gîndesc la situaţia mea, strigă bărbatul cît putu de tare. Sînteţi părinţi, aveţi copii, nu? Înţe-legeţi desigur ce obligaţii are un învăţător!

Chiar în clipa aceea, bătrînul smuci frînghia şi o ridică în sus. Luat prin surprin-dere, bărbatul îi dădu drumul. Ce obrăznicie ! Te pomeneşti că bătrînul se prefăcuse că ascultă ce spunea, numai ca să poată trage de frînghie. Rămase înmărmurit, simţind că nu mai ţine frînghia în mînă.

- Vă purtaţi ca nişte nebuni. V-aţi pierdut minţile. Nisip ar putea căra cu lopata şi o maimuţă, dacă ar avea puţină experienţă. Eu aş putea să fac mult mai mult. Un bărbat e obligat să-şi folosească toate calităţile.

- O fi cum zici, dar... bătrînul vorbea indiferent, ca pentru a pune capăt acestei pălăvrăgeli. Oricum, fă ce poţi. Noi o să facem tot ce-om putea să te ajutăm.

- Aşteaptă. Nu-i o glumă! Hei! Aşteaptă o clipă! O să-ţi pară rău. Nu înţelegi deloc. Dac-ai aştepta doar o clipă! Te rog!

Dar bătrînul nu mai privi înapoi. Se sculă, cu umerii aplecaţi, ca şi cum ar fi cărat o povară grea, şi plecă. După trei paşi umerii lui nu se mai vedeau, la al patrulea pieri cu totul. Bărbatul îşi cufundă braţele şi capul în nisipul care-i intra prin guler, strîngîndu-se într-o pernă uşoară în locul unde cămaşa întîlnea pantalonii. Deodată transpiraţia începu să-i curgă furios pe piept, pe gît şi pe frunte şi de-a lungul coapselor. Era apa pe care o băuse adineauri. Nisipul amestecat cu transpiraţia forma o cataplasmă de muştar, care-i frigea pielea şi-i provoca mîncărimi, umflînd-o ca pe un fulgarin de cauciuc.

Femeia începuse să muncească. Deodată îl cuprinse bănuiala că ea băuse pînă la fund ce mai rămăsese din apă. Intră repede

în casă. Mai era apă. Bău din nou cu nesaţ trei-patru guri şi se miră iar de gustu-i limpede, mineral.

Nu izbutea să-şi ascundă neliniştea. Nu mai putea aştepta pînă seara. Desigur că dacă bea acum toată apa, nu se mai putea prepara cina. Sătenii se bazaseră tocmai pe asta. Încercau să-l înlănţuie prin frica de însetare.

Îşi împinse mult pe faţă pălăria de pai şi se grăbi să iasă. Judecata şi puterea de gîndire nu erau decît un fulg de zăpadă pe fruntea-i înfierbîntată, de cînd avea în faţă ameninţarea setei. Zece găleţi de apă ar fi fost o bucurie, dar una singură mai mult îl întărîtă.

- Unde e lopata?

Femeia zîmbi obosită, arătînd un loc sub streaşină, în timp ce-şi ştergea cu mîneca sudoarea de pe frunte. Deşi fusese înfrîntă, nu părea să fi uitat nici o clipă unde se aflau uneltele. Trebuie să fie o atitudine cu care oamenii din ţinuturi nisipoase se deprindeau în mod firesc.

De-ndată ce avu în mînă lopata, picioa-rele lui trudite se îndoiră ca un trepied pliant. De fapt nu dormise de noaptea tre-cută, în orice caz, va fi probabil nevoie să aranjeze dinainte cu femeia porţia minimă de muncă pe care trebuia s-o execute. Dar era prea obosit ca să vorbească acum cu ea.

Poate pentru că se obosise prea mult vorbind cu bătrînul, îşi simţea coardele vocale frînte, ca nişte fileuri de peşte uscat. Mecanic, îşi reluă locul lîngă femeie şi începu să dea cu lopata.

Ca legaţi împreună, cei doi săpau între stîncă şi casă. Peretele de lemn al casei era moale ca o turtă de orez încă umedă. Parcă era un răzor pregătit pentru semănatul ciu-percilor. La urmă adunară nisipul într-un singur loc. Îl puseră în bidoanele de gaz şi-l mutară în locul de unde urma să fie ridicat. După aceea, începură din nou să sape.

Mişcările bărbatului erau aproape auto-mate, involuntare. Gura îi era plină de o salivă spumoasă, cu gust de albuş de ou. Îi curgea pe barbă şi-i picura pe piept, dar el nu băga de seamă.

- Ştii, ai face mai bine dacă ai ţine lopata cu stînga, mai jos... aşa... vorbi liniştit femeia. Dacă stînga stă aşa şi-ţi foloseşti dreapta ca pe o pîrghie, nu oboseşti nici pe jumătate.

Deodată croncăni o cioară. Lumina se schimbă, din galbenă în albastră, iar sufe-rinţa lui care se înteţise se topi, moale, în peisajul înconjurător. Patru ciori lunecară în jos, paralel cu ţărmul. Vîrfurile aripilor lor întinse luceau verde închis, iar bărbatul îşi aminti de cianura de potasiu din

borcanul lui de insecte. O, da, să nu uite: trebuia să mute exemplarele în alt vas şi să le învelească în celofan. Umezeala le-ar distruge repede.

- Să zicem că-i destul pentru azi! spuse femeia privind în sus.

Văzu că şi faţa ei era uscată şi palidă sub stratul de nisip lipit de ea. Deodată, totul în juru-i se cufundă într-o lumină rugi-nie şi îşi dădu seama că sîngele lui îşi pier-duse puterea de viaţă. Bîjbîind prin tunelul conştiinţei lui întunecate, abia putu să ajungă pînă la patul murdar şi soios. Nu-şi dădu seama cînd intră şi femeia.

22

SE SIMŢEA ca şi cum cineva i-ar fi turnat ghips între muşchi. Ochii îi erau larg deschişi, dar se mira de ce era atît de întuneric. Undeva, un şoarece tîra ceva pe podea. Gîtul îl ustura dureros, ca şi cum ar fi înghiţit o pilă. Din intestine îi urcau în gît, ca dintr-o hazna, rîgîieli urît mirosi-toare. Ce poftă avea de o ţigară. Nu, mai întîi voia un pahar cu apă. Apă ! Într-o clipă fu readus la realitate. Nu fusese un şoarece, fusese femeia care începuse să lucreze. Doamne, cît dormise oare ? încercă să se

ridice, dar o greutate teribilă îi apăsa spinarea pe saltea. Aducîndu-şi aminte, îşi trase prosopul de pe faţă. Din pragul uşii se revărsa în casă, ca prin gelatină, o lumină vagă şi rece de lună. Apoi deodată fu iar noapte.

Cazanul, lampa şi sticla de sake ieftin stăteau lîngă pernă. Se ridică brusc într-un cot şi-şi clăti gura, scuipînd apa spre vatra îngropată, îşi umezi încet gîtul, savurînd plăcerea. Pipăi în jurul lămpii, pînă mîna îi atinse un pachet moale - ţigări şi chi-brituri. Aprinse lampa şi apropie apoi chibritul de ţigară; încercă pe urmă, cu grijă, să ia o gură de sake. Puterile risipite începură să se adune.

În pachet era hrană rece: trei grămă-joare de orez amestecat cu grîu, calde încă, două beţişoare cu sardele uscate, nişte ridichi murate scofilcite şi nişte legume fierte, amare la gust, care păreau să fie frunze uscate de ridichi. Nu putu să mănînce decît un singur beţişor cu sardele şi o grămăjoară de orez. îşi simţea stomacul ca o mănuşă rece de cauciuc.

Cînd se sculă, articulaţiile îi scîrţîiră ca vîntul cînd geme trecînd peste un acoperiş de zinc. Privi nervos în cana de apă. Fusese reumplută şi acum era plină ochi. Udă pro-sopul şi se lovi peste faţă. Î

Îl trecu un fior, ca un curent electric, îşi spălă gîtul şi

pieptul şi-şi scutură nisipul dintre degete. Poate c-ar trebui să se mulţumească doar cu satisfacerea nevoilor elementare, lăsînd restul pe seama întîmplării.

- Să-ţi fac puţin ceai ? Femeia stătea în prag.

- Nu, mulţumesc. Mi-e greaţă.

- Ai dormit bine?

- Trebuia să mă trezeşti cînd te-ai sculat. Femeia coborî privirea şi chicoti.

- Azi-noapte m-am sculat de trei ori şi ţi-am aşezat prosopul pe faţă.

Avea cochetăria unei fetiţe de trei ani care învăţase să rîdă ca oamenii mari. Era clar că nu ştia cum să-şi arate mai bine bucuria sau stingherеala. Deprimat, el privi în altă parte.

- Să-ţi ajut la săpat? Sau ar fi mai bine dacă aş căra eu?

- Păi e vremea să vină coşul următor. Cînd bărbatul se apucă serios de lucru, nu i se mai păru atît de neplăcut cum cre-zuse. Care era oare cauza acestei schim-bări? se întreba el. Teama că n-o să le mai aducă apă ? Sau faptul că se-ndatorase faţă de femeie, sau poate felul muncii în sine? Pentru un bărbat munca pare să fie ceva esenţial, care-l ajută să-ndure scurgerea fără ţintă a timpului.

Odată - oare cînd se-ntîmplase asta ? -fusese luat de colegul lui, căruia-i ziceau

Mobius, la o adunare. Locul unde se ţinea mitingul era înconjurat din toate părţile cu un gard scund, ruginit, iar înăuntrul lui suprafaţa terenului nici nu se mai vedea, ascunsă cum era sub resturi de hîrtii, cutii goale şi tot felul de zdrenţe. Ce rost mai avea gardul în jurul unui asemenea loc? Apoi, ca şi cum gîndurile i-ar fi prins viaţă, văzuse un bărbat într-un costum ponosit, stînd aplecat peste îngrăditura de fier, încercînd s-o zgîrie cu vîrfurile degetelor. Prietenul său îl informase că era un poliţist în civil. Deodată pe tavanul sălii apăru o pată mare, de culoare cafenie, cu totul neobişnuită. In mijlocul acestor lucruri, vorbitorul zicea:

- Singura cale să eviţi munca este să munceşti. Nu munca în sine este preţioasă ; ci faptul că învingem munca prin muncă. Adevărata valoare a muncii sălăşluieşte în puterea renunţării la sine.

Auzi semnalul ascuţit al cuiva care fluieră printre degete; apoi se iscară strigăte vesele şi zgomot de oameni care alergau, tîrînd coşurile. Ca de obicei, pe măsură ce se apropiau, deveniră tot mai tăcuţi şi coşul fu coborît în tăcere. Se simţea observat îndeaproape, dar acum n-avea rost să strige. După ce ridicară o cantitate precisă de nisip, încordarea se risipi, chiar şi aerul păru că se schimbă. Nimeni nu spuse

nimic, dar se simţea că deocamdată ajunseseră la o înţelegere.

Vedea că şi femeia îşi schimbase în mod hotărît purtarea.

- Hai să mai stăm. Am să aduc puţin ceai.

Vocea şi purtarea îi erau mai voioase; părea să aibă chef de vorbă. Bărbatul se simţi sătul, de parcă ar fi mîncat prea mult zahăr. Cînd femeia trecu pe lîngă el, o izbi uşor peste şale. La un voltaj prea mare, filamentul se arde. Nu

intenţionase nici o clipă s-o dezamăgească. Odată şi odată îi va povesti despre paznicul care păzea un castel imaginar.

A fost odată un castel. Nu numaidecît un castel, putea să fie orice: o fabrică, o bancă, un tripou, încît paznicul putea să fie un paznic ori o gardă personală. Aşteptîndu-se întruna la un atac duşmănos, paznicul nu slăbea niciodată straja, într-o zi veni, în sfîrşit, mult-aşteptatul duşman. Clipa cea mare sosise, iar el dădu alarma. Dar, lucru destul de curios, nu primi nici un ajutor din partea celorlalţi. Ce mai încoace şi încolo, duşmanul îl învinse uşor, într-un iureş necruţător. Pe cînd pierea, văzu cum duşmanul mătura ca vîntul por-ţile, zidurile şi pătrundea în clădiri, neoprit de nimeni. Nu, ca vîntul era însuşi castelul, iar nu duşmanul. Paznicul solitar, ca un

copac vestent în mijlocul unui pustiu, apărase o iluzie.

Se aşeză pe lopata să-şi aprindă o ţigară. Ţigara se aprinse, în sfîrşit, la al treilea chibrit Oboseala i se răspîndi într-un cerc leneş, precum cerneala picurată în apă -era un peşte gelatinos, un sac parfumat, diagrama nucleului atomic. O pasăre de noapte găsise un şoarece de cîmp şi-şi striga tovarăşul cu un ţipăt straniu. Un cîine stingher latră gros. Sus, pe cerul nopţii, stăruia un sunet neîntrerupt, discordant, de vînt suflînd cu viteze diferite. Iar jos, pe pămînt, vîntul era un cuţit care râdea întruna creste subţiri de nisip.

Îşi şterse sudoarea, îşi suflă nasul şi-şi perie cu degetele nisipul de pe cap. Crestele de nisip de la picioarele lui i se părură deodată nişte valuri încremenite.

Ce sunet ar emite dacă ar fi unde sonore? se întrebă el. Poate că şi o fiinţă omenească ar putea sa cînte un astfel de cîntec... dacă i s-ar vîrî în nas un cleşte şi dacă urechile i-ar fi astupate cu sînge lipicios... dacă dinţii i-ar fi zdrobiţi unul cîte unul cu lovituri de ciocan, iar în uretră i s-ar introduce aşchii, în aparenţă, ar fi o cruzime, dar, pe de altă parte, s-ar putea să fie puţin altfel.

Deodată ochii i se avîntară în sus, ca o pasăre, şi i se păru că se privea pe sine. Cu

siguranţă, cel mai ciudat dintre toţi era chiar el... el care se gîndea la ciudăţenia lucrurilor de aici.

Am un bilet de tren spre tristeţe-e-e-e...

Dacă vrei s-o cînţi - cînt-o. în ziua de azi cei care sînt prinşi în ghearele biletului de tren n-o cîntă aşa niciodată. Tălpile lor sînt atît de subţiri, încît ţipă cînd calcă pe cîte o pietricică. S-au plimbat destul. Acum ar vrea să cînte „Romanţa biletului dus-întors". Un bilet „de dus" e o viaţă demontată, căreia îi lipsesc verigile dintre ieri şi astăzi, dintre astăzi şi mîine. Numai un om care se agaţă de un bilet dus şi întors poate să fredoneze cu o tristeţe adevărată cîntecul unui bilet de dus. Tocmai de aceea e disperat ca nu cumva jumătatea „de întors" a biletului să se piardă sau să fie furată: cumpără măr-furi, face asigurări pe viaţă şi turuie întruna cu tovarăşii săi din sindicat şi cu superiorii. Fredonează „Romanţa biletului dus" cu toată puterea şi, alegîndu-şi la întîmplare un canal, dă drumul televizorului la maxi-mum, încercînd să înece vocile morocănoase ale acelora care n-au decît un bilet „dus" şi care strigă neîncetat după ajutor, voci care

urcă prin ţevile de la baie sau prin gaura closetului. N-ar fi deloc curios dacă „Romanţa biletului dus-întors" ar fi cîntecul omenirii încarcerate.

Ori de cîte ori putea, lucra pe ascuns la confecţionarea unei frînghii. îşi rupse în fîşii cămaşa de rezervă, le răsuci împreună şi le legă de eşarfa chimonoului rămas de la soţul răposat al femeii. Frînghia avea cam cinci metri lungime. La timpul potri-vit, va lega un capăt de nişte foarfece rugi-nite, pe care le va sprijini, pe jumătate deschise, cu o bucată de lemn. Fireşte că frînghia nu era încă destul de lungă. Va avea lungimea necesară după ce va adăuga frînghia de rufe din cînepă şi funia aspră de pai, întinsă deasupra podelei de lut, pe care femeia atîrnase la uscat cîţiva peşti şi nişte porumb.

Ideea îi venise destul de brusc. Dar nu este adevărat că numai un plan bine încer-cat e sortit să reuşească. O astfel de inspi-raţie subită are o bază destul de serioasă în ea însăşi, chiar dacă procesul formării a rămas în subconştient. Şansele de succes sînt mai mari cînd e vorba de planuri spon-tane decît de cele dezbătute.

Acum, întrebarea era cînd să-şi pună în acţiune planul ? Se gîndi că timpul cel mai bun pentru evadare ar fi ziua, în timp ce

femeia dormea. Dar ar fi fost riscant să treacă prin sat pe lumină, îşi va începe acţiunea sistematic, plecînd cu mult timp înainte de a se trezi femeia, ascunzîndu-se apoi într-un loc potrivit şi aşteptînd să apună soarele. Trebuia să profite de întunericul dinainte de răsăritul lunii şi probabil că n-o să fie prea greu să ajungă la o şosea principală, pe unde circulau autobuze.

Intre timp va pune în joc toată isteţimea de care era în stare ca s-o facă pe femeie să-i vorbească de topografia şi organizarea satului. Ce mijloace avea un sat ca acesta, care nu dispunea de nici o barcă de pescari, deşi avea marea în faţă? De cît timp era aşa ? Ce populaţie avea ? Cine cultiva, şi unde, lalelele? Ce făceau copiii? Frecven-tau vreo şcoală? Dacă ar aduna amintirile vagi ale primei zile cînd sosise, ar putea să întocmească o hartă provizorie, chiar dacă ar fi bazată pe informaţii indirecte.

Ideal ar fi să evadeze înconjurînd satul, ferindu-se să treacă prin el, dar peretele dinspre apus era blocat de un promontoriu destul de pieziş care, deşi nu prea înalt, apărea ca un fel de stîncă înaltă, roasă din timpuri îndepărtate de valuri. Deşi pe ici, pe colo erau puncte de sprijin pentru picior, pe unde se cocoţau sătenii cînd se duceau să strîngă lemne de foc, era greu să le găseşti, fiind ascunse printre hăţişuri; şi

apoi ar fi rău dacă ar trezi bănuiala femeii, întrebînd-o prea multe. Pe partea opusă, spre răsărit, era un golf foarte îngust, înconjurat complet de dune de nisip pustii, care se-nălţau şi coborau pe o distanţă de peste şapte kilometri şi care, la urmă, te duceau înapoi la intrarea în sat. Cu alte cuvinte, satul era ca un sac de nisip, rete-zat de golf şi de stîncă cea înaltă. Ar fi mai bine să atace mai degrabă centrul, decît să-l inconjoare, pierzînd minute preţioase şi dînd astfel ţăranilor timp să se adune şi să-l prindă.

Dar asta nu însemna că problema era rezolvată. Mai erau foişorul de foc şi postul de observaţie. Bâgînd de seamă dispariţia lui, femeia ar putea stîrni vîlvă şi porţile satului s-ar închide înainte ca el să poată fugi. Poate că ar putea uni cele două probleme într-una singură. Prima echipă de purtători de coşuri venea cu apa şi cu celelalte lucruri la o bună bucată de vreme după apusul soarelui. Dacă femeia ar încerca să anunţe dispariţia lui înainte de acest moment, ştirea va putea să parvină numai pînă la foişorul de foc. Se punea problema ce putea să facă el ca să scape de paznic.

Din fericire, datorită schimbării bruşte de temperatură în această regiune, cu o jumătate de oră sau cu o oră înainte de

apusul soarelui ţinutul era învăluit în ceaţă. Cauza probabilă era acidul silicic din nisip, care avea o oarecare capacitate de a reţine fierbinţeala şi a elibera subit căldura pe care o absorbise în timpul zilei. De la postul de observaţie de pe foişorul de foc, întreaga regiune se afla exact în unghiul de reflecţie a luminii; chiar şi cînd era o ceaţă slabă, o perdea groasă, albă ca laptele, ascundea complet vederea. De asta se convinsese cu o zi înainte, voind să fie sigur. Stînd la picioarele stîncii, încercase să trimită dinspre mare un semnal agitîndu-şi prosopul de cîteva ori, dar, întocmai cum se aşteptase, nu primise nici un răspuns.

A patra zi după ce-l concepuse, planul fu pus în aplicare. Se hotărîse să fugă sîmbătă seara, cînd li se aducea de obicei apă pentru baie. Cu o zi mai înainte obţinuse o noapte de somn, pretextînd o răceală. Ca să înde-părteze orice bănuieli, stăruise să i se aducă nişte aspirină. Tabletele erau decolorate, păreau că stătuseră prea mult timp la magazinul universal din localitate. Luă două, cu o gură de sake ieftin : rezultatele fură imediate. Pînă să se-ntoarcă femeia de la munca ei, nu auzise decît zgomotele coşului urcat şi coborît.

Femeia, care de mult nu mai fusese nevoită să muncească singură, vădea, bine-înţeles, semne de mare oboseală. In timp

ce-şi făcea de lucru pregătind masa, bărbatul pălăvrăgea leneş despre tot felul de lucruri... haznaua, care de mult era într-o stare proastă, trebuia reparată... şi aşa mai departe. Ştia ce credea ea: purtarea lui dovedea că prinde rădăcini. De aceea nu îndrăznea să se arate nervoasă, de frică să nu-l indispună. Acum, după muncă, ori-cine ar trebui să dorească să facă baie. Nisipul care se lipea de piele o dată cu transpiraţia nopţii era foarte neplăcut, dar sosise ziua cînd se aducea apa de baie - iar femeii îi plăcea în mod deosebit să-l spele şi sigur că nu va face nici o obiecţie.

Pe cînd îl săpunea, se prefăcu aţîţat şi o trase de chimonou. O s-o spele şi el pe ea. Prinsă între confuzie şi aşteptare, femeia făcu o mişcare de rezistenţă, dar nu era limpede că se opunea. Cînd îi veni rîndul, el vărsă repede peste trupul ei gol o găleată de apă caldă şi, fără nici un petic de pînză, îşi trecu mîinile săpunite peste pielea ei. începu de la lobii urechilor coborînd spre gît, iar cînd trecu la umeri, o cuprinse mai strîns şi cu o mînă o apucă de un sîn. Ea ţipă şi, lunecîndu-i pe piept, se ghemui lipindu-se de stomacul lui. Fără-ndoială că era o poziţie de aşteptare, dar bărbatul nu se grăbea. Intr-o cadenţă calculată, mîinile continuară masajul dintr-o parte în alta a trupului femeii.

Fireşte că excitaţia i se transmise şi lui. Simţea o tristeţe stranie, neobişnuită. Femeia ardea de parcă ar fi spălat-o un roi de licurici. A o dezamăgi acum ar fi ca şi cum ai împuşca pe la spate un criminal evadat. De aceea răspunse cu o frenezie şi mai mare, dînd pinteni simţurilor stîrnite.

Dar şi pasiunea înfrînată îşi are limitele ei. Femeia, care la început îl implorase, arăta acum o teamă vădită faţă de frenezia lui. Şi deodată se simţi cuprins de slăbi-ciune, de parcă ar fi fost după consumarea actului, îşi făcu din nou curaj, silindu-se printr-un şir de fantezii pripite, libidinoase, stîrnindu-şi patima prin mîngîierea sînilor şi a trupului care, săpunit, transpirat şi acoperit de nisip, îl făcea să se gîndească mai curînd la uleiul de maşină amestecat cu pilitură de fier. Avusese intenţia să o ţină aşa, întruna, cel puţin două ore, dar în cele din urmă femeia scrîşni din dinţi şi, plîngîndu-se că o doare, se făcu ghem, depărtîndu-se de el. Atunci o cuprinse pe după umeri, repede, iepureşte. Cînd totul se sfîrşi, îi turnă apă pe trup s-o spele de săpun; o sili să bea sake dintr-o ceaşcă de ceai şi să ia trei tablete de aspirină.

Ştia că femeia o să doarmă fără să se trezească pînă la noapte... si, dacă lucru-rile aveau să meargă bine, pînă va fi trezită de ţipetele echipelor de purtători de coşuri.

Somnul o cuprinse curînd şi începu să răsufle de parcă i s-ar fi vîrît în nas un dop de hîrtie. Respiraţia îi era profundă, la intervale lungi ; îi atinse uşurel călcîiul cu piciorul, dar ea rămase aproape ca mai înainte. Era ca o ţeava veche, complet secată de sex. Îi aşează prosopul care-i lunecase de pe faţă şi trase în jos chimonoul peste genunchi, văzînd că se răsucise ca o frînghie în jurul mijlocului. Din fericire, era preocupat de aranjamentele finale ale planului şi nu avea timp să fie sentimental. După ce isprăvi de fixat frînghia de foar-fece, sosi timpul hotărît. Aşa cum se aştep-tase, cînd privi femeia pentru ultima dată, simţi un fel de durere sfîşietoare.

La vreun pas de poalele văgăunii juca în cerc o lumină palidă. Ceasul trebuia să fie între şase jumătate şi şapte fără douăzeci. Era tocmai momentul potrivit. Cu toată puterea, îşi zvîrli înapoi braţele şi îşi suci gîtul, întinzîndu-şi muşchii umărului. Intîi trebuia să se urce pe acoperiş. La căţărat, şansele de reuşită sînt cu atît mai mari cu cît unghiul pantei e mai apropiat de patruzeci şi cinci de grade. Ar fi fost mai bine să se urce pe acoperiş folosind frîn-ghia, dar se temea să nu trezească femeia cu zgomotul iscat în clipa cînd foarfecele vor lovi şindrila. Se hotărî să nu mai înconjoare casa şi să se urce pe acoperiş

sprijinindu-şi picioarele pe ce mai rămăsese dintr-un adăpost împotriva ploii, care părea să fi folosit pentru uscat rufele.

Scîndurile subţiri şi pe jumătate putrede îl necăjeau. Dar ce urmă fu şi mai rău. Nisipul zburător poleise panta dreaptă a acoperişului, făcîndu-l să pară ca nou,

însă cînd se caţără pe el, văzu că era moale ca un biscuit ud. Dacă picioarele i-ar trece prin el, ar fi o nenorocire, îşi dispersă greu-tatea, tîrîndu-se încet înainte. Ajunse în sfîrşit la streaşină si, încălecînd peste ea, se înălţa în genunchi. Vîrful acoperişului se afla în întuneric, iar petele vag colorate, ca mierea, din capătul de apus al văgăunii erau semne că începea să se instaleze trep-tat ceaţa. Nu mai trebuia să-i pese de obser-vatorul din foişor.

Legă funia într-un fel de laţ şi, ţinînd-o în mîna dreaptă, cam la un metru sub foarfece, o roti în cerc deasupra capului. Ţinta lui era unul din sacii de nisip pe care oamenii îl foloseau în loc de scripete cînd ridicau şi coborau coşurile. De vreme ce sacii puteau să ţină scara de frînghie, pro-babil că erau bine îngropaţi. Roti frînghia din ce în ce mai repede si, ţintind, lăsă să zboare laţul, care nimeri într-o direcţie cu totul neaşteptată. Ideea lui de a arunca laţul era greşită. Foarfecele trebuia să zboare tangenţial cu circumferinţa văgăunii,

aşa că era mai bine să dea drumul frînghiei în clipa cînd va fi în unghi drept cu ţinta lui, sau poate cu o clipă mai devreme. Da, aşa era ! Dar data următoare foarfecele lovi din nenorocire mijlocul stîncii şi căzu la pămînt. Părea că viteza rotaţiilor şi unghiul de elevaţie la care ţinea frînghia nu erau corecte.

După încercări repetate, reuşi să stabi-lească destul de bine atît distanţa, cît şi unghiul, dar mai era mult pînă la reuşită. Ar fi fost fericit să vadă cel mai mic semn de progres, dar coeficientul de eroare nu scădea - dimpotrivă, ţinta lui se depărta tot mai mult, din cauza oboselii şi a nerăbdării. Poate că simplificase

prea mult calculele. Era peste măsură de înciudat şi îi venea să plîngă, de parcă l-ar fi deza-măgit cineva.

Totuşi exista o lege a probabilităţii, con-form căreia şansa de reuşită este direct proporţională cu numărul repetiţiilor. Cam la a treizecea încercare, cînd, disperat, renunţase să mai creadă că va izbuti, frîn-ghia zbură drept deasupra sacilor. Gura îi era plină de nisip şi, deşi înghiţea întruna, glandele continuau să secrete salivă. Dar era prea devreme să se bucure de isprava lui. Deocamdată pusese doar mîna pe banii cu care să-şi cumpere un bilet de loterie. Acum va vedea dacă va cîştiga sau va

pierde. Toţi nervii i se-ncordau spre fringhie, pe cînd o trăgea încet spre el. Aşa cum ar fi tras de stele cu o şuviţă din pînza unui păianjen, şi iată: rezista !

La-nceput nu-i veni a crede, dar într-adevăr frînghia rămînea întinsă ; încercă să tragă cu mai multă putere. Corpul lui era pregătit, aşteptînd dezamăgirea... oare vine acum... sau acum? Dar nu mai era momentul să se îndoiască. Cîrligul impro-vizat din foarfece muşcase tare în sac. Ce noroc! Ce noroc de necrezut! Din această clipă, lucrurile vor evolua în favoarea lui. Ameţit, coborî de pe acoperiş şi se îndreptă înspre locul unde capătul frînghiei, care atîrna acum perpendicular, mătura uşurel nisipul de pe stîncă. Fundul văgăunii era atît de aproape incit nici nu-i venea să creadă. Faţa-i înţepenise şi doar buzele îi tremurau. Fără îndoială că oul lui Columb fusese un ou tare. Totuşi, dacă-l ţii prea mult fierbinte, se strică.

Apucă de frînghie şi începu să se salte încetişor. Deodată frînghia prinse să se-ntindă, de parc-ar fi fost de gumă. Încre-menit, simţi cum din toţi porii lui izbucneşte transpiraţia. Din fericire, după ce frînghia se lungi cam cu vreo doi coţi, rămase pe loc. Încercă să se lase cu toată greutatea şi, de data aceasta, i se păru ca totul merge bine. Scuipă în palme, îşi potrivi frînghia

între picioare şi începu să urce, punînd mînă peste mînă. Se înălţa ca un maimuţoi de jucărie care se caţără pe un cocotier. De emoţie, sudoarea de pe frunte era rece. În efortul de a evita să-i cadă nisip pe cap, se ţinea cît mai departe de peretele de nisip, bazîndu-se numai pe funie. Dar cînd trupul i se învîrti în aer, se simţi prost. Greutatea inertă a torsului era mai mare decît se aştepta şi urca prea încet. Şi apoi, de ce tremura în halul ăsta? Braţele îi zvîcneau fără voie şi i se părea că se pocnea cu un bici. Poate că era o reacţie firească, după cele patruzeci şi şase de zile înfricoşătoare. După ce urcase un metru, văgăuna i se păru adîncă de o sută de metri... după doi metri, de două sute de metri. Treptat, pe măsură ce adincimea văgăunii creştea, îl cuprinse ameţeala. Era atît de ostenit! Nu trebuie să privească în jos ! Dar uite ! Colo era creasta! Creasta de unde, orice cale va alege, va păşi spre libertate... pînă la capătul pămîntului. Cînd va ajunge sus, această clipă nesfirşită nu va mai fi decît o floricică presată între paginile agendei lui... o iarbă otrăvitoare sau o plantă carni-voră, nu va mai fi decît o bucăţică de hîrtie semitransparentă, şi pe cînd îşi va sorbi ceaiul în salon, o va ţine ridicată în lumină şi-i va face plăcere să-şi depene povestea.

189

Acum parcă nici n-o mai învinuia pe femeie. Putea să garanteze că, dacă nu era chiar o doamnă, apoi nu era nici femeie uşoară. Dacă mai tîrziu va avea nevoie, biata de ea, de un ajutor, i-l va da cu bucurie... atît cît va dori ea. Era o fiinţă stupidă, al cărei unic merit era că ţinea strîns biletul ei dus-întors... ca şi el, de altfel. Dar chiar şi cu bilete dus-întors, dacă punctul de plecare era diferit, desti-naţia era, fireşte, şi ea diferită. Şi n-ar fi deloc straniu dacă biletul lui de întoarcere ar fi de fapt biletul ei de plecare.

Chiar dacă ea a greşit... la urma urmelor, o greşeală e o greşeală.

Nu te uita în jos! Nu trebuia să pri-vească în jos!

Un sportiv care face ascensiuni, un om care curăţă geamurile unui zgîrie-nori, un electrician în vîrful turnului televiziunii, un acrobat pe trapez într-un circ, un coşar pe hornul unei fabrici - toţi ştiu că le sună ceasul cînd privesc în jos.

24

REUŞISE!

Unghiile lui atinseră sacul şi, fără să-i pese că i se jupuia pielea de pe mîini, se caţără sus. Aşa! Era în vîrf! Nu mai trebuia

sa se teamă că va luneca înapoi, chiar dacă slăbea strînsoarea. Dar îi era peste putinţă să întindă braţul şi, timp de un minut, rămase aşa cum era, strîngînd spre el sacul.

în ziua aceasta a evadării lui, a patru-zeci şi şasea de cînd fusese închis în văgăună, sufla un vînt puternic, în timp ce se tîra înainte, faţa şi gîtul îi erau izbite de fire înţepătoare de nisip. Nu se aşteptase la un vînt atît de puternic. Jos, în văgăună, simţise doar mai aproape decît de obicei zgomotul mării. Şi cînd te gîndeşti că chiar acum era clipa de calm a serii. Totuşi vîntul sufla atît de tare, încît nu mai putea spera să se lase ceaţa. Poate că cerul păruse înno-rat numai privit din văgăună. Poate că luase drept ceaţă nisipul spulberat de vînt. Oricum, situaţia era serioasă.

Privi nervos în sus. In lumina care pălea, foişorul de foc părea rezemat într-o parte. Era surprinzător de subţire şi de îndepăr-tat. Dar cum paznicul supraveghea cu ocheanul, nu putea spera că distanţa va fi în folosul lui. Se întrebă dacă nu cumva l-au şi descoperit. Nu, dacă l-ar fi zărit, ar fi sunat îndată clopotul de alarmă. Femeia îi spusese că într-o noapte furtunoasă, cu vreo jumătate de an în urmă, se prăbuşise un parapet într-o văgăună de la marginea din apus a satului, iar casa din fundul ei fusese pe jumătate îngropată. Se pornise

ploaia, iar nisipul ud îşi dublase greutatea, zdrobind casa ca pe o cutie de chibrituri. Din fericire, nimeni nu fusese rănit; dar a doua zi dimineaţa, toată familia încercase să fugă. La mai puţin de cinci minute după ce sunase alarma, s-au auzit vaietele bătrînei, pe care o tîrau înapoi. Convingerea femeii era că familia aceea suferea de tulburări mintale ereditare.

Nu. Nu trebuia să piardă vremea. Ridică hotărît capul şi privi în jur. De-a lungul dunelor cădeau umbre prelungi. Tot peisa-jul era scăldat într-o lumină sîngerie, iar jerbele de nisip minate de vînt, care se scurgeau în întuneric, erau înghiţite unele după altele de alte umbre. Putea oare să scape nedescoperit în dosul paravanului de nisip mînat de vînt? Privind înapoi peste umăr, ca să-şi dea seama de efectul refrac-ţiei luminii, deschise ochii mari, de mirare. Nisipul mînat de vînt nu era singur răs-punzător de vălul de fum lăptos aşternut peste peisaj, care umbrea soarele ce apunea cu linii de culori pastel. De pe suprafaţa pămîntului se ridica o ceaţă zdrenţuită, călă-toare. Dacă vîntul o gonea dintr-o parte, ea apărea în alta; măturată de ici, vălurea dincolo. Din experienţa cîştigată în fundul văgăunii ştia prea bine că nisipul atrage umezeala, dar nu ştia că atît de multă. Era ca pe locul unui incendiu, după plecarea

pompierilor. Era, desigur, o ceaţă subţire, nu prea deasă in lumina reflectată, dar îl ascundea destul de ochii observatorului.

Îşi puse pantofii, pe care şi-i vîrîse după curea, şi bagă în buzunar frînghia încolă-cită, împreuna cu foarfecele fixat de ea, putea să fie o armă preţioasă dacă se va ivi vreo primejdie. Fuga lui spre apus era oare-cum acoperită de lumina refractată. Prima poruncă era să se ascundă pînă la apusul soarelui.

Bine, hai sa pornim. Apleacă-ţi spinarea şi aleargă pe unde e mai lin terenul. Nu-ţi pierde capul chiar acum. Ţine ochii larg deschişi şi mergi înainte. Uite! Dincolo e o adîncitură în care te poţi ascunde! Ce-a fost zgomotul acesta suspect? Un semn rău? Poate că nu... hai, sus... ia-o înainte. Nu prea mult spre dreapta. Stînca din dreapta era atît de joasă, încît puteau să-l zărească.

Echipele de noapte ale purtătorilor de coşuri făcuseră o potecă de la o groapă la alta. Partea dreaptă a potecii avea o pantă netedă, cu cîteva crestături. Vîrfurile acope-rişurilor celui de-al doilea rînd de case abia se zăreau. Erau astupate de conturul case-lor dinspre mare. Pe tot rîndul pereţii gro-pilor erau scunzi, iar gardul de vreascuri, ridicat împotriva nisipului, părea încă în stare bună. Probabil că dinspre peretele din partea satului oamenii intrau şi ieşeau

cum voiau. Ridicînd puţin capul, bărbatul putu să vadă pînă în centrul cătunului. Acoperişuri de ţiglă, tablă şi stuf, adunate în pete întunecate, apăreau în centrul

terenului ondulat, care se deschidea în faţa lui ca un evantai. Mai văzu şi un pîlc rătăcit de pini, şi ceva ce semăna cu un iaz. Numai pentru a apăra acest petic mizerabil de geografie, peste zece familii de pe ţărm erau supuse unei vieţi de sclavie.

Văgăunile în care se găseau casele scla-vilor erau aşezate la rînd, pe stînga drumului, ici-colo se vedeau poteci laterale, făcute de echipele purtătorilor de coşuri, iar dedesubt, sacii de nisip jerpeliţi îngro-paţi în nisip indicau locul gropilor, îi făcea rău numai să le privească, în unele locuri nu erau fixate scări de frînghie în jurul sacilor, dar erau mai multe cu, decît fără. Cei mai mulţi dintre sclavi pierduseră, îşi zise el, orice voinţă de a scăpa.

Acum putea pricepe cum era posibil să trăieşti o astfel de viaţă. Existau bucătării, sobe în care arde focul, lăzi de mere în loc de mese ticsite cu cărţi, bucătării, vetre îngropate, lămpi, sobe în care arde focul, uşi glisante rupte, tavane negre de funin-gine, bucătării, ceasuri care merg şi altele care nu, aparate de radio care urlă şi altele stricate, bucătării şi sobe în care arde focul... Şi în mijlocul tuturor acestor

lucruri, monede de o sută de yeni, animale domestice, copii, obsesia sexului, poliţe, adulter, cădelniţe pentru tămîie, fotografii, amintiri şi... şi tot aşa, întruna. Nu poţi trăi fără repetiţie, fără bătaia inimii, dar era adevărat că bătăile inimii nu însemnau totul în viaţă.

Repede, jos! Nu, n-a fost decît o cioară. Din păcate, nu putea s-o prindă şi s-o împăieze, dar acum lucrurile acestea nu mai aveau nici o importanţă. Setea de deco-raţii, de medalii, de tatuaje apărea numai cînd visai la lucruri nesăbuite.

În fine, i se păru că ajunsese la margi-nea satului şi că drumul ducea pe creasta dunelor; perspectiva se lărgi, iar la stînga văzu marea. Vîntul purta gustul înţepător al mării, iar urechile şi nările îi vîjîiau ca un titirez. Prosopul, pe care şi-l legase în jurul gîtului, fîlfîia în vînt şi-l plesnea peste obraji; după cum se aşteptase, se părea că aici ceaţa nu se putea ridica. Marea plumburie părea acoperită cu un strat de sta-niol, strîns în cute, ca pieliţa de pe laptele fiert. Soarele, strivit de nişte nori ca ouăle de broască, părea încremenit, hotărît să nu mai apună. Orizontul era pătat de siluetele nemişcate ale vapoarelor negre, a căror mărime şi depărtare nu le putea ghici.

Dincolo erau numai dunele netede de nisip, ondulîndu-se în nenumărate creste,

care se-ntindeau pînă la promontoriu. Poate că era periculos să meargă înainte, îngrijorat, se-ntoarse şi privi în urmă; din fericire, foişorul de foc scăpa vederii lui, fiind ascuns după o uşoară ridicătură de nisip. Inălţîndu-se puţin cîte puţin pe vîrful picioarelor, privirea-i căzu pe o colibă aşe-zată mai jos, pe jumătate îngropată în panta de la dreapta lui. Din cauza aşezării ei, nu putuse s-o vadă în

umbră, în partea opusă vîntului, era o adîncitură care părea scobită cu o lingură.

Ce ascunziş ideal. Nisipul era neted, ca partea din interior a scoicilor, şi nu erau semne că fusese cineva pe-acolo. Dar ce să facă cu propriile lui urme? Se-ntoarse şi văzu că mai departe fuseseră şterse cu desăvîrşire de vînt. Chiar acolo unde stătea el, se-nfundau pierind în faţa ochilor. Tot era bun vîntul la ceva.

Cum se pregătea să înconjoare coliba, dinăuntrul ei apăru o pată negricioasă. Era un cîine roşcat, gras ca un purcel, care se furişa spre el. Să nu-l sperie ! Hei, marş de-aici! Dar cîinele nu părea dispus să se retragă şi rămase încremenit, cu ochii aţintiţi asupră-i. O ureche îi atîrna ruptă, iar ochii mici şi urîţi îl făceau să pară şi mai viclean, îl adulmeca. Oare are să latre? se-ntrebă el. Să-ndrăznească numai. Apucă foarfecele din buzunar. Un lătrat de

va scoate, îi va străpunge creierii! Cîinele îl privea ţintă, cu neîncredere, dar tăcea, nici nu mîrîia măcar. Să fi fost un cîine de pripas? Avea o blană ponosită, murdară, iar botul îi era acoperit cu coji. Se spune că un cîine care nu latră e primejdios. Drace! Trebuia să fi luat cu el puţină mîncare. Şi dacă tot venii vorba, uitase să ia cianura de potasiu. Ei, lasă! Femeia tot n-o să desco-pere unde a ascuns-o. Întinse mîna şi fluieră încetişor, să vadă dacă poate atrage atenţia cîinelui. Drept răspuns, cîinele îşi încreţi buzele subţiri, de culoarea scrum-biei afumate, şi-şi dezgoli colţii gălbui, încrustaţi cu nisip. Se gîndea că

bruta nu putea să poftească tocmai la el. Totuşi, avea un grumaz îngrozitor de mare. Poate ar fi mai bine să-l răpună din prima încercare, dar...

Deodată cîinele se întoarse, îşi lăsă gru-mazul în jos şi plecă încet, ca şi cum nu s-ar fi întîmplat nimic. Probabil că se ple-case în faţa voinţei neclintite a omului. Forţa lui spirituală era încă vie, dacă putea să răpună cu privirea un cîine sălbăticit. Bărbatul se lăsă să alunece în groapă şi se-ntinse cît era de lung, rezemat de pantă. Era ferit de vînt şi oftă, uşurat şi mulţumit, împleticindu-se sub palele de vînt, cîinele dispăru prin nisipul spulberat. Faptul că un cîine de pripas îşi făcuse culcuş în locul

acela era o garanţie că nu prea venea nimeni pe acolo. Cît timp cîinele nu se ducea la cooperativa fermei să-l trădeze, era în siguranţă, în ciuda transpiraţiei care începea să mustească încet şi continuu, se simţea bine. Ce linişte! Parc-ar fi fost învelit în gelatină. Deşi purta o maşină infernală fixată să explodeze în minutul X, ea nu-l supăra mai mult decît rotiţa ceasului deşteptător. Prietenul lui, Mobius, ar fi ana-lizat situaţia în felul următor:

- Amice, nu faci decît să te consolezi cu mijloacele evadării şi nu-ţi fixezi ţinta.

Iar el ar fi încuviinţat cu uşurinţă:

- Foarte adevărat. Dar mă întreb dacă trebuie să faci o deosebire atît de netă între mijloace şi ţintă. N-ar fi mai bine să utili-zăm definiţiile aşa cum le dictează nevoia?

- Nu, nu, cîtusi de puţin. Nu-ţi poţi petrece timpul pe verticală. Toată lumea ştie că timpul se scurge orizontal.

- Şi ce se-ntîmplă dacă încerci să-l trăieşti vertical ?

- Atunci eşti o mumie!

Rîse şi-şi scoase pantofii, într-adevăr, timpul părea să se scurgă orizontal. Nu putea suferi nisipul şi sudoarea care i se adunaseră între degetele de la picioare, îşi scoase apoi şi şosetele şi-şi întinse degetele, lăsînd aerul să treacă printre ele. Hmm, oare de ce miroseau atît de urît locurile

unde trăiau animale? N-ar fi plăcut dacă ar exista animale cu miros de flori? A, nu, era mirosul propriilor lui picioare! Cînd îşi dădu seama de asta, îl cuprinse un senti-ment de simpatie, îşi aminti de cineva care spunea că nimic nu era mai gustos decît propria-ţi ceară din urechi, că era mai bună decît brînza. Chiar dacă

nu era aşa, existau tot felul de lucruri fascinante de care nu te saturai niciodată mirosindu-le... ca duhoarea unui dinte cangrenat de pildă.

Intrarea casei era pe jumătate blocată cu nisip, aşa că era aproape cu neputinţă să priveşti înăuntru. Să fi fost rămăşiţele unui puţ? Poate că s-a clădit o colibă de lut deasupra unui puţ, ca să-l apere de nisip. Dar în locuri ca acestea nu prea te aşteptai să găseşti apă.

Încercă să privească înăuntru şi de data aceasta îl învălui adevăratul miros de cîine. Mirosul de animal întrece orice filozofie, îşi aminti de un socialist care spunea că iubea sufletul coreenilor, dar nu putea să sufere mirosul lor. Ei bine, dacă timpul se scurge orizontal, n-avea decît să-i arate cît putea să fugă de repede... Speranţă şi neli-nişte... un sentiment de eliberare şi nerăb-dare. Găsi că era insuportabil să fii chinuit în felul acesta, îşi acoperi faţa cu prosopul şi se culcă pe spate. Poate că el însuşi

miroase aşa, dar în orice caz n-avea de gînd să proslăvească duhoarea asta.

Ceva se căţăra pe piciorul lui. Nu era mersul caracteristic al insectelor din fami-lia coleopterelor. Trebuia să fie vreun gîndac de pămînt, căci se tîra cu greutate pe cele şase picioare firave. Nici nu avea poftă să afle ce era. Deocamdată, să zicem că aparţine familiei coleopterelor. Şovăia, neştiind dacă voia cu adevărat s-o vadă sau nu. Părea incapabil să ia o hotărîre defi-nitivă.

O briză îi flutură prosopul de pe faţă. Cu coada ochiului putu să vadă sclipind auriu creasta unei dune. O curbă care urca domol tăia conturul de aur şi se pierdea brusc în umbră, în complexul acela spaţial exista o tensiune stranie şi îl cuprinse fiorul misterios al singurătăţii. Da, desigur, e un peisaj romantic... în zilele noastre un amurg ca acesta ar fi o atracţie mare pentru turiştii tineri. Afacere preţioasă, căptuşită cu aur... Pot să-i garantez dezvoltarea ulterioară, ca un expert. (Dar dacă vrei s-o dezvolţi, mai întîi fă-i reclamă ! Nici muştele n-or să vină, dacă nu-i faci reclamă. Locul acesta - e ca şi cum nici nu ar exista, dacă nu ştie nimeni de el. E ca şi cum ai avea o piatră preţioasă şi n-ai şti ce să faci cu ea. Ei bine, şi atunci ce-o să facem? Am să încredinţez problema unui fotograf de mîna

întîi, care să facă o serie de cărţi poştale ilustrate, într-adevăr frumoase. Pe vremuri găseai un colţişor frumos, iar apoi îţi comandai cărţile poştale. Dar acum bunul simţ cere să faci mai întîi cărţile poştale... şi pe urmă să inventezi un loc frumos. Am adus cu mine două-trei exemplare, dacă aţi vrea să le priviţi.) Sărmanul vînzător de ilustrate venise cu gîndul să-i păcălească pe săteni, însă cel păcălit fusese el, iar la urmă se îmbolnăvise şi murise. Dar el nu-şi putea închipui că omul cu cărţile poştale fusese prea deştept. Probabil că era sur-prinzător de sincer în speranţele legate de acel loc, şi pentru această afacere pusese totul în joc. Care era, pentru numele lui Dumnezeu, adevărata esenţă a acestei fru-museţi ? Oare precizia naturii, cu legile ei fizice, sau lipsa ei de îndurare, care se opunea mereu înţelegerii omului?

Pînă ieri, chiar şi gîndul la peisajul acesta îi făcea rău. Crezuse într-adevăr, într-un acces de plictiseală şi melancolie, că văgăunile acelea erau tocmai bune pentru nişte şarlatani ca vînzătorii de cărţi poştale ilustrate.

Totuşi nu avea rost să te gîndeşti la viaţa din văgăuni şi la frumuseţea locului ca la două lucruri opuse. Frumuseţea natu-rii nu trebuie să simpatizeze numaidecît cu omul. Punctul lui de vedere că nisipul este

un rebut al stării staţionare nu era nebunie... un fluid de 1/8 mm... o lume a cărei existenţă era o serie de stări succe-sive. Cu alte cuvinte, frumuseţea nisipului aparţinea morţii. Frumuseţea morţii marca măreţia ruinelor lui şi marea-i putere de distrugere. Nu. Aşteaptă puţin. Aşa riscă să-l critice, pentru că ţine morţiş la biletul lui dus-întors şi nu-i dă drumul deloc. Iţi plac filmele cu fiare sălbatice şi cu război, pentru că ştii că de-ndată ce ieşi de la cinematograf, te aşteaptă aceeaşi neschim-bată curgere a zilelor, ba îţi plac chiar filmele care respectă atît de mult realitatea încît aproape că te îmbolnăveşti de inimă. Cine e nebun să se ducă la cinema cu o puşcă adevărată, încărcată cu gloanţe adevărate? Unele soiuri de şoareci, despre care se spune că îşi beau propria urină în loc de apă, sau insectele care mănîncă numai carne împuţită, sau triburile nomade care cunosc numai biletul „dus" - în cel mai bun caz numai ei îşi pot adapta viaţa la pustietăţi. Dacă ai crezut mereu, de la bun început, că un bilet e valabil numai pentru o călătorie într-o singură direcţie, n-ar trebui să încerci atît de zadarnic să te agăţi de nisip, ca stridia de stîncă. Dar nomazii au mers pînă acolo încît şi-au schimbat numele, spunîndu-şi „păstori de turme", aşa că...

202

Da, poate s-ar fi cuvenit să-i vorbească femeii despre peisajul acesta. Poate că ar fi trebuit să-i cînte cîntecul nisipurilor, care n-are nici o legătură cu biletul dus-întors, chiar dacă i-ar fi cîntat fals. în cel mai bun caz, fusese o biată imitaţie de gigolo, care încercase să cucerească o femeie, ispitind-o cu momeala unui alt mod de viaţă. Dar cu faţa apăsată în nisip, fusese mai degrabă un pisoi într-o pungă de hîrtie.

Lumina de pe creastă dispăru brusc. In faţa ochilor lui, întregul peisaj se cufundă în întuneric. Pe nesimţite, vîntul se domo-lise, iar acum ceaţa se lăsa tot mai jos. Poate de aceea apusese soarele atît de repede.

Bine. Hai să plecăm mai departe!

25

VA TREBUI să evadeze trecînd prin sat înainte ca echipa celor ce duceau coşurile să-şi fi început munca. Ştia din experienţă că mai avea o oră sau, şi mai sigur, patru-zeci şi cinci de minute. Părînd că îmbrăţişează satul, limba de pămînt a promontoriului se curba treptat înăuntru spre uscat, ajungînd pînă la braţul de mare din răsărit şi împletind drumurile satului

într-o potecă unică. Acolo stîncile abrupte, golaşe, ale promontoriulu se terminau într-un şir de dune joase, spălate de ape. Dacă mergea înainte, avînd mereu în dreapta luminile învăluite în ceaţă ale satului, putea să iasă chiar deasupra locului unde începetau stîncile. Pînă acolo erau aproape doi kilometri, iar dincolo se sfîrşea satul. Nu-şi putea aminti de nici o casă - doar ici-colo tufe de arahide. Dac-ar reuşi să străbată de-a curmezişul dunele, poate că ar fi mai sigur mergînd în josul drumului. Era, cel puţin, un drum de lut roşu şi, dacă ar fugi din toate puterile, i-ar trebui cam un sfert de oră ca să ajungă la şosea. Dacă reuşea să ajungă pînă acolo, însemna ca a cîştigat partida. Acolo circulă maşini, iar oamenii sînt în toate minţile.

Astfel, după socotelile lui, îi trebuia o jumătate de oră ca să treacă prin sat. Dar mersul pe nisip te face să-ţi pierzi puterile nu pentru că te scufunzi în el, ci pentru că nu-ţi opune rezistenţă. Cel mai obositor era să fugi. Va fi poate mai bine să meargă cu grijă, cu paşi mari.Totuşi exista o com-pensaţie pentru forţa pe care ţi-o sugea -nisipul înăbuşea zgomotul paşilor. Era bine, căci nu trebuia să se teamă că paşii îi vor fi auziţi.

Uită-te unde calci! Ce importanţă are dacă se împiedică şi cade? Se împiedica

des pe micile creste şi gropi şi se cufunda pînă la genunchi. Dar dacă ar cădea din întîmplare într-o altă groapă, ce s-ar face?

Era întuneric, iar nisipul se-ntindea fără sfîrsit în ondulări neregulate. Erau valuri în alte valuri, iar în interiorul celor mai mici erau alte creste şi gropi mai mici. Luminile satului, după care se orienta, apăreau rar, căci erau ascunse de crestele nesfîrşitelor ondulaţii. Cînd nu putea zări luminile, se lăsa dus de instinct. Greşelile pe care le făcea erau întotdeauna surprin-zător de mari, poate pentru că picioarele lui se-ntorceau irezistibil spre locurile mai înalte, căutînd involuntar luminile.

Ah ! Greşise din nou ! Trebuia să meargă mai la stînga. Dacă mergea aşa înainte, va sfîrşi prin a ajunge direct în sat. Deşi tăiase trei dune ca trei coline mici, luminile nu se apropiau cine ştie ce. S-ar fi părut că mergea în jurul aceluiaşi punct. Sudoarea i se prelinse în ochi. Se opri să răsufle adînc.

Se-ntrebă dacă femeia se deşteptase. Apoi se gîndi ce va face cînd se va trezi şi-şi va da seama că plecase. Nu, probabil că nu va înţelege dintr-o dată. Va presupune fără îndoială că ieşise să se uşureze în dosul casei. Era tare ostenită. Va fi surprinsă că a dormit pînă se întunecase şi probabil că abia va fi în stare să se scoale, în cele din

urmă îşi va aminti ce se-ntîmplase între ei dimineaţa. Va zîmbi sfios, căutînd lampa pe întuneric.

Dar, oricum, nu avea nici un motiv să simtă vreo obligaţie sau răspundere faţă de zîmbetul ei. Prin dispariţia lui, ea nu va pierde decît un crîmpei de viaţă, crîmpei uşor de înlocuit cu un aparat de radio sau cu o oglindă.

- Îmi eşti într-adevăr de mare ajutor, îi spusese o dată, şi acum e cu totul altfel decît atunci cînd eram singură. Dimineaţa pot să stau liniştită, iar munca e terminată cel puţin cu două ore mai devreme. Cred că am să mă rog de asociaţia sătească să-mi dea un fel de muncă suplimentară, de făcut acasă. Banii cîştigaţi am să-i pun deoparte. Şi poate că într-o bună zi voi putea să-mi cumpăr un aparat de radio sau o oglindă sau altceva.

(Radio şi oglindă... radio şi oglindă...) Ca şi cum totul în viaţa omului ar putea fi exprimat numai prin aceste două lucruri. Un aparat de radio şi o oglindă au un punct comun: amîndouă pot să facă legătura între o persoană şi alta. Poate că ele reflectă dorinţe arzătoare, care ating miezul exis-tenţei noastre, în ordine - o dată ajuns acasă va cumpăra un aparat de radio şi îl va expedia femeii. Va da toţi banii pe care-i are pe cel mai bun tranzistor de pe piaţă.

Dar o oglindă nu putea să promită atît de uşor. O oglindă, aici, nu merge. Stratul de mercur de pe dosul ei s-ar coji în răstimp de o jumătate de an, chiar şi

suprafaţa geamului se va păta prin frecarea continuă cu nisipul din aer. La fel ca oglinda pe care o avea acum: te priveai în ea cu un singur ochi şi nu reuşeai să-ţi vezi vîrful nasului... Iar cînd îţi vedeai nasul, nu-ţi vedeai gura. Nu, nu-l interesa cît va dura oglinda. O oglindă nu era un radio; ca să fie şi ea un mijloc de legătură, trebuia să mai fie cineva care s-o vadă privindu-se în oglindă. La ce ar folosi o oglindă cuiva care nu putea fi văzut?

La vremea asta probabil că ea începea să fie neliniştită, îşi va ciuli urechile. Nu întîrzia el prea mult? Desigur că... pun-gaşul fusese destul de isteţ şi fugise! Oare va începe să strige ? Va leşina ? Sau i se vor umezi ochii ? Orice ar fi făcut, el nu mai e răspunzător. Pentru că el refuzase să recu-noască necesitatea unei oglinzi.

- E o poveste... pe care am citit-o undeva... Acum e la modă să-ţi părăseşti casa. Credeam că se-ntîmplă din cauza con-diţiilor rele de trai, dar nu pare să fie asta singura cauză. Se vorbea despre o familie de ţărani înstăriţi, care adăugaseră de curînd pămînt la averea lor, cumpăraseră maşini şi prosperau, cînd, deodată, băiatul

cel mai mare fugi de-acasă. Fiind un tînăr liniştit, foarte muncitor, părinţii au fost uluiţi; nu bănuiau de ce plecase. La ţară, în sate, ai obligaţii sociale şi trebuie să ţii seama de bunul renume, incit moştenitorul familiei avusese desigur un motiv dacă ple-case de-acasă...

- Da, desigur. O obligaţie e o obligaţie.

- Apoi se pare că o rudă s-a ostenit să-l găsească pe tînăr şi i-a aflat povestea. Nu trăia cu nici o femeie, nu părea să fi fost mînat de datorii sau de plăceri, nu exista nici un motiv concret. Care era atunci cauza ? Căci ceea ce spunea tînărul era complet lipsit de sens. Părea incapabil să explice cum trebuie, dar spunea că pur şi simplu nu mai putuse îndura.

- Există într-adevăr în lume oameni nebuni, nu?

- Dacă te gândeşti la asta, poţi să-i înţe-legi sentimentele. Ca să-şi cultive ogoarele, ţăranii trebuie să muncească foarte mult.

A

În ultimă instanţă, munca lor e fără de sfîrşit, şi cînd se-mbogăţesc, au încă şi mai mult de lucru. Totuşi ţăranul se răscum-pără cu cartofii şi cu orezul. In comparaţie cu munca unui ţăran, a muta nisip cu lopata e ca şi cum ai îngrămădi stînci în Hades, de unde dracii le scot tot atît de repede pe cum le arunci tu în rîu.

- Ei, şi ce se-ntîmplă pînă la urmă cu rîul Hades ?

- Nimic. E o pedeapsă infernală, tocmai pentru că nu se întîmplă nimic.

- Bine, dar ce s-a întîmplat cu băiatul acela care fugise?

- Plănuise totul dinainte şi probabil că vorbise şi pentru o slujbă.

- Şi ce-a mai făcut?

- S-a dus şi s-a angajat la slujbă.

- Şi după aceea ?

- Ei bine, după aceea probabil că-şi lua leafa la ziua sorocită, iar duminica probabil că-şi punea o cămaşă curată şi se ducea la cinema.

- Şi-apoi?

- N-o să ştim niciodată, decît întrebîndu-l pe el, nu crezi ?

- Iar cînd a economisit nişte bani, pro-babil că şi-a cumpărat un aparat de radio, nu ?...

Convins că sfîrşise cu urcatul, se uită, dar văzu că nu făcuse decît jumătate de drum. Nu, nu era bine aşa. Aici terenul era neted. Unde erau luminile după care se orienta? Continuă să meargă, cu neîncre-dere. Locul pe care stătea era, se pare, creasta unei dune destul de înalte. De ce, atunci, nu putea să vadă de acolo luminile? O presimţire îi paraliza genunchii. Probabil

că tot lenea lui îl dusese la acest eşec. Lunecă în jos pe versantul pieziş, fără să-i mai pese de direcţie. Era un şanţ neaş-teptat de lung, nu numai adînc, dar şi lat. Pe fundul lui se-mpleteau şi se-ncurcau rînduri-rînduri de nisip ondulat. Ele îi zăpăceau judecata. Chiar aşa, nu putea să priceapă de ce nu se mai vedeau luminile satului. Coeficientul de eroare pe care-l acceptase nu întrecea ceva mai mult de jumătate de kilometru, de fiecare parte a liniei pe care mergea înainte. Se rătăcise, poate, dar nu prea mult. Se gîndi s-o ia la stînga, dar de frica satului, simţea că ar fi mai bine s-o ia cu curaj spre dreapta, ca să se apropie de lumini. Curînd ceaţa se va ridica şi vor apărea stelele. Drumul cel mai scurt ar fi într-adevăr să urce pînă la un loc mai înalt, indiferent unde, ca să aibă cît mai multă perspectivă.

Totuşi nu putea să priceapă. Nu-nţelegea de ce se legase femeia atît de mult de rîul Hades... Dragostea de cămin şi obligaţia au rost numai atîta timp cît cineva pierde ceva, aruncîndu-le cît colo. Ce pierdea ea, pe această lume şi pe acest pămînt? (Radio şi oglindă... radio şi oglindă...) Fireşte că-i va trimite un aparat de radio. Dar pînă la urmă nu va fi aşa, căci ea va pierde mai mult decît va cîştiga. De exemplu, nu va mai fi ceremonialul îmbăierii lui,

care-i făcea atîta plăcere. Obişnuia să strîngă apă pentru baia lui, lăsînd mai puţină pentru spălatul rufelor. Îi turna apă caldă pe picioare şi se scutura de rîs, ca şi cum şi-ar fi făcut-o ei înseşi. Nu va mai exista un prilej ca ăsta şi nu va mai avea de ce să rîdă. Nu, ea va trebui să înţeleagă. Dintru început n-a existat între ei nici un contract, şi, de vreme ce nu existase contract, nu putea fi vorba de ruperea lui. Şi-apoi, avu-sese şi el de suferit.

Să luăm, de exemplu, mirosul neplăcut de sake ieftin, care sosea o dată pe săptămînă şi părea că fusese stors dintr-o grămadă de bălegar... carnea fleaşcă din partea dinăuntru a coapselor ei, unde putea să vadă relieful muşchilor... senzaţia de ruşine, cînd cu un deget muiat în gură trebuia să îndepărteze nisipul, ba de pe o parte, ba de pe alta a trupului ei... şi zîmbetul sfios al femeii care făcea ca lucrurile acestea să pară şi mai indecente. Dacă le aduna pe toate, erau multe. Chiar dacă participarea lui părea de necrezut, era totuşi un fapt. Un bărbat tinde să se piardă în mărun-ţişuri mai mult decît o femeie.

Cînd se gîndea ce-i făcuseră sătenii, îşi dădu seama că ar fi aproape imposibil să socotească tot răul pe care-l suferise. Legă-tura dintre el şi femeie nu avea o impor-tanţă prea mare. Ceea ce voia era să se

răzbune crunt pe ei, odată şi odată, încă nu hotărîse ce-ar fi mai rău. Intîi se gîndise să dea foc satului, sau să otrăvească izvoa-rele, sau să-i momească, unul cîte unul, pe toţi într-o groapă din nisip, îşi biciuise ima-ginaţia, născocind fel de fel de răzbunări. Dar acum, cînd ar fi avut ocazia să le pună în aplicare, nu putea să mai gîndească aşa, copilăreşte. La urma urmelor, violenţa unei singure persoane n-ar face mare lucru. Sin-gura cale era să se plîngă autorităţilor. Chiar dac-o făcea, îl preocupa să ştie cît vor înţelege ei din cruda semnificaţie a experienţei lui. Bine, deocamdată va tri-mite un raport către prefectura de poliţie.

A, da, şi-apoi mai era ceva...

Stai! Un zgomot! Nu-l mai auzea. Poate că fusese o închipuire. Şi unde dispăruseră luminile satului ? Chiar dacă terenul e neregulat, era de-a dreptul absurd că nu se mai vedeau deloc. Probabil că o luase prea mult spre stînga şi că, înaintînd prea departe în direcţia promontoriului, între sat şi el se interpuseseră creste înalte. Nu mai putea să piardă vremea. Va porni vitejeşte spre dreapta.

...La urmă, mai era un lucru pe care dorea ca ea să nu-l uite... niciodată nu-i răspunsese la întrebare. Plouase două zile în şir. Cînd ploua, forţa avalanşelor de nisip creştea, dar era mult mai puţin nisip

zburător. Cum lucraseră mai mult în prima zi de ploaie, au putut s-o lase mai moale a doua zi. Folosindu-se de primul timp liber pe care-l aveau de o bună bucată de vreme încoace, se hotărîse să dea viaţă unui proiect. Era hotărît să afle ce-o determina să rămînă în văgăună şi se ţinu scai de ea, cu răbdarea cu care zdreleşte cineva coji-ţele rămase după o boală de piele. Perse-verenţa sa l-a uimit chiar şi pe el. La-nceput ea lăsase, veselă, ca ploaia să-i lovească trupul gol, dar pină la urmă aproape se pornise să plîngă. La sfîrşit a-ncercat să spună ceva, explicîndu-i că nu putea să plece pentru că acolo erau rămăşiţele copi-lului şi ale soţului ei, îngropate împreună cu coteţul găinilor în ziua taifunului. Asta era de înţeles. Era raţional din partea ei, şi el putea înţelege că s-a ruşinat şi nu i-a vorbit despre asta pînă în clipa aceea. Dar, oricum, voia s-o creadă, şi a doua zi hotă-rîse să jertfească o parte din somn pentru a le căuta rămăşiţele.

Două zile săpase într-una în locul indi-cat de ca. Dar nu găsise nici urmă de coteţe - de oseminte, nici atîta. Apoi ea îi arătase alt loc. Dar nici acolo nu găsise nimic; şi-atunci îi mai arătase unul. Săpase astfel zadarnic timp de nouă zile în cinci locuri diferite, iar ea începuse să se scuze, părînd că iar îi venea să se pună pe plîns.

Spusese că, desigur, poziţia casei se schimbase, că fusese mişcată din loc de apăsarea nisipului. Sau poate că s-a mişcat din loc însăşi văgăuna. Mai spusese că rămăşiţele soţului şi copilului ar putea fi îngropate împreună cu coteţele sub stratul gros de nisip care despărţea casa de cea a vecinului şi că, poate, acum sînt în curtea vecinului. Teoretic, era posibil. Expresia ei nenorocită, de cîine bătut, arăta lămurit că nu avusese intenţia să mintă, dar că n-a vrut să-i spună toate astea chiar de la început. Rămăşiţele erau, ca să zicem aşa, doar o scuză. El nu mai avusese forţa să se înfurie. Aşa că se hotărîse să nu mai încerce să vadă cine cui îi era dator. Credea că ea va înţelege, dar...

Ce-i asta? Se trînti la pămînt cît era de lung. Totul se-ntîmplase prea repede şi nu pricepea cum. Deodată satul apăru în faţa lui. Probabil că mersese drept spre promon-toriul alăturat, în clipa cînd perspectiva se deschise, el se găsea chiar în mijlocul lui. Înainte de a-şi putea aduna gîndurile, dinspre gardul de nuiele din apropiere răsună un lătrat duşmănos, preluat de alt cîine, apoi de încă unul. În întuneric se-ndesa în el un cerc de colţi albi. Scoase din buzunar frînghia cu foarfecele fixat de ea, sări în sus şi începu să alerge. Nu avea

de ales. Singurul lucru de făcut era să fugă drept spre marginea satului.

FUGEA din toate puterile.

Casele, plutind în lumina vagă a lămpilor aprinse, alcătuiau un labirint de piedici şi de poteci, întretăiate de-a lungul unicei piste a fugii lui. Simţea vîntul prin gîtlejul lui strîmtat, cu un gust de rugină călduţă. Parcă se afla pe un geam subţire, îndoit, gata să crape. Cu siguranţă că echipele de purtători de coşuri îşi părăsiseră casele, dar era încă prea devreme să fi parcurs toată distanţa pînă la plajă. De fapt, nu-şi amintea să fi auzit zgomotul căruciorului cu trei roţi. Nu putea să nu audă păcănitul motorului cu doi cilindri, de la o distanţă de cel puţin o jumătate de milă. Situaţia era foarte serioasă.

Deodată, din umbră, sări o matahală neagră. Era un cîine destul de mare, judecînd după cum sufla. Totuşi, cîinele nu era antrenat, nu ştia să atace şi făcuse greşeala să latre înainte de a-şi înfige dinţii în el. Bărbatul îl plesni cu frînghia şi îl lovi cu foarfecele ; cîinele scoase un urlet de durere şi se topi din nou în umbră. Din fericire, îl

apucase doar de manşeta pantalonilor. Cînd se dădu înapoi, picioarele lunecară sub el şi, căzînd, făcu o tumbă. Numaidecît se ridică iar în picioare şi o rupse la fugă.

Dar nu era numai unul - erau, se părea, cinci sau şase cîini. Descurajaţi, poate, de insuccesul celui dintîi, ceilalţi îşi aşteptau rindul în jurul lui, lătrînd. Poate că-i zorea din spate cîinele bondoc şi roşcat din colibă. Sări peste o grămadă de scoici, undeva pe un maidan, şi se repezi spre un gard de vreascuri, străbătînd o grădină în care fusese întins nişte fîn, la uscat. La urmă ieşi la drum lat. Încă puţin şi era afară din sat.

Chiar lîngă drum era un şanţ din care apărură doi copii, care păreau să fie frate şi soră. Îi observă prea tîrziu. Făcu tot posi-bilul să tragă spre el frînghia, dar ea îi lovi şi căzură toţi trei în şanţ. La fund era ceva asemănător unei conducte de lemn, iar zgo-motul surd al lemnului lovit le însoţi căde-rea. Copiii începură să zbiere. Drace ! De ce ţipau aşa de tare ? Îi împinse cu toată pute-rea şi se căţără afară. În aceeaşi clipă îl izbiră în faţă razele a trei lanterne care-i tăiau drumul.

Începu să sune şi clopotul de alarmă. Copiii plîngeau... cîinii lătrau... şi la fie-care dangăt de clopot, simţea cum îi sare inima din piept. Porii i se deschiseră şi sloboziră sudoarea ca tot atîtea mii de

insecte înţepătoare, mici ca bobul de orez. Una dintre lanterne părea să fie de tipul celor cu focar ajustabil şi chiar cînd lumina se împuţina, ea îl străpungea iar, ca un ac incandescent.

Să încerce un atac frontal, repezindu-se la ei cît putea de tare? Dacă ar trece din-colo de ei, ar fi afară din sat. Poate că mai tîrziu va regreta, sau nu va regreta, dar totul depindea de clipa aceea. Hai! Nu şovăi! Dacă nu profita de ocazie acum, va fi prea tîrziu. Nu putea să conteze pe un alt prilej.

În timp ce gîndea aşa, febril, lanternele, aşezate în semicerc în jurul lui, se răspîndiră în dreapta şi în stînga şi se apropiară încet. Bărbatul apucă frînghia cu putere, ştiind că trebuia să se mişte - dar sta locului, cu degetele de la picioare împlîntate în nisip, incapabil să ia o hotărîre. Spaţiile dintre lanterne erau umplute cu umbrele negre ale oamenilor, iar silueta întunecată de lîngă drum, care părea să fie o groapă, era desigur căruciorul cu trei roţi. Chiar dacă va reuşi să treacă, îl vor apuca pe la spate, în dosul lui auzea paşii copiilor, care nu mai plîngeau, însă o luaseră la fugă. Deodată îi veni o idee: va prinde copiii şi-i va folosi ca scut. Luîndu-i osta-tici, îi va împiedica pe săteni să se apropie. Dar cînd se-ntoarse să-i prindă, văzu şi în

spate alte lumini. Drumul îi fusese închis şi într-acolo!

Se-ntoarse si, adunîndu-şi puterile, fugi înapoi de-a lungul drumului pe care abia venise. Nu era o hotărîre, ci un fel de reflex, sperînd să găsească un loc pe unde să poată traversa duna de lîngă promontoriu. Băr-baţii din sat se luară după el, răcnind. I se muiară genunchii, ca şi cum i s-ar fi des-făcut articulaţiile; poate că fugea prea tare. Dar deocamdată, cel puţin, părea să-i fi luat prin

surprindere şi era în stare să păstreze distanţa ca să se-ntoarcă înapoi şi să vadă unde erau.

Se-ntreba unde o fi ajuns. Trecuse în goană peste cîteva dune. Cu cît se silea mai mult, cu atît i se părea că aleargă în zadar, ca-ntr-un coşmar, cînd fugi, dar nu înaintezi deloc. În fine, nu era momentul să se gîndească la asta. În fundul gurii avea un gust de miere amestecată cu sînge. Încercă să scuipe, dar saliva era prea vîscoasă.

Tot mai suna alarma, însă departe şi intermitent. Lătratul cîinilor devenise şi el doar un zgomot îndepărtat, ostil. Ceea ce-l tulbura acum era propria-i răsuflare, ca o pilă pe metal. Cele trei lumini care-l urmă-reau se aflau tot în şir, pîlpîind în sus şi-n jos, şi, deşi nu se apropiau, nu păreau nici să se depărteze, îi era la fel de greu să fugă

cum le era şi lor să-l urmărească. De acum înainte era o chestiune de rezistenţă - dar asupra acestui punct el nu putea să fie prea optimist. Poate că tensiunea durase prea mult. Deodată i se păru că mintea lui înce-tase să mai funcţioneze; avu o clipă de slăbiciune cînd speră din tot sufletul că puterile îl vor părăsi şi va sfîrşi cu toate. Simptomul era primejdios, dar tot era bine că-şi dădea seama de asta.

Pantofii îi erau plini cu nisip şi degetele de la picioare îl dureau. Privind în jur, observă că urmăritorii rămăseseră departe, la vreo şapte, opt metri în spate, în dreapta. Oare de ce se abătuseră ? Poate că încercau să ocolească crestele dunelor şi de fapt con-tinuau să-l urmărească doar aşa, ca să se afle în treabă. Erau şi ei obosiţi. Se spune adesea că urmăritorul oboseşte mai repede decît urmăritul. Se opri şi-şi scoase repede pantofii, ca să alerge desculţ, îi vîrî sub cureaua pantalonilor, căci în buzunar l-ar fi încurcat. Recîştigînd puţin curaj, luă cu asalt într-o ultimă izbucnire de viteză o coastă destul de piezişă. Dacă lucrurile mer-geau aşa şi dacă ar avea puţin noroc, ar putea să scape.

Deşi nu ieşise încă luna, din cauza ste-lelor, peisajul era presărat cu pete difuze, luminoase sau mai întunecate. Din depăr-tare, deosebea lămurit crestele. Părea că

se-ndreptau spre capătul promontoriului. Din nou se simţi îndemnat s-o ia la stînga. Tocmai cînd era gata să schimbe direcţia, se opri brusc. Dacă o lua înspre stînga, va scurta distanţa dintre el şi urmăritori. Rămase trăsnit, dîndu-şi pentru prima dată seama de planul lor.

Urmărirea, care la început nu păruse organizată, era de fapt foarte bine gîndită; încercau să-l împingă înspre mare. Fără să ştie, fusese condus, înţelese deodată că şi lanternele fuseseră aprinse cu scopul de a-l face să ştie unde erau ei. Şi dacă păstrau distanţa fără a se apropia, o făceau anume.

Dar era încă prea devreme să se dea bătut. Auzise că promontoriul putea fi esca-ladat; la nevoie, va încerca să treacă înot, spre partea dinapoi a promontoriului. La gîndul că-l vor prinde, îşi zise că nu era timp de şovăit. După cîteva pante blînde şi lungi, urmă o coastă abruptă, apoi iar una mai blîndă. Un picior după altul, un pas în faţa celuilalt, ca nişte mărgele înşirate... cu răbdare... răbdare. Pe nesimţite, alarma încetase. Nu mai putea deosebi vîntul de zgomotul mării şi de ţiuitul din urechile lui. Urcă în grabă pe o colină şi privi împre-jur. Luminile urmăritorilor dispăruseră. Aşteptă un moment, dar nu reapărură.

Oare scăpase cu adevărat?

220

Speranţa care se năştea în el făcea să-i bată mai repede inima. Dac-ar fi adevărat, ar fi un motiv în plus să nu micşoreze efor-turile... hai, şi mai sus... sus, pe panta următoare!

Deodată nu mai putu să fugă. Îşi simţea picioarele ca de plumb. Şi nu era numai senzaţia de greutate: picioarele lui înce-peau parcă să se cufunde. Ca şi cum ar fi mers prin zăpadă şi, gîndind aşa, se cufundă pînă la călcîie. Surprins, ridică un picior şi celălalt se scufundă repede pînă la genunchi. Ce se-ntîmpla ? Auzise de nisipuri care înghit oameni. Se luptă încercînd să-şi elibereze picioarele, dar cu

cît se zbătea mai tare, cu atît se cufunda mai adînc. Amîndouă picioarele îi erau îngropate pînă la coapse.

A! Deci asta era capcana! Ţinta lor nu fusese marea, ci locul ăsta! Voiseră pur şi simplu să-l omoare fără să se ostenească să-l prindă. Să-l lichideze! Nici un scama-tor n-ar fi putut s-o facă mai bine. Încă o pală de vînt şi - gata - va dispărea complet. Nu-l va găsi nici un cîine poliţist. Nemer-nicii nu trebuiau să-şi arate măcar feţele. Nu văzuseră, nu auziseră nimic. Un străin, un prost, se rătăcise de unul singur şi dis-păruse. Aranjaseră totul fără să-şi păteze măcar mîinile.

Se cufunda... se cufunda întruna... curînd va ajunge pînă la brîu... Ce Dumnezeu să

facă? Dac-ar putea mări suprafaţa de contact cu nisipul, greutatea corpului pe centimetru pătrat ar fi mai mică şi poate că ar fi în stare să oprească într-ucîtva cufundarea. Se culcă cu braţele întinse. Dar oricum, era prea tîrziu. Vrusese să se culce pe burtă, dar partea de jos a trupului era fixată vertical în nisip. Era cu neputinţă să-şi ţină şoldurile obosite în unghi drept -oricît de puţin ar fi durat. Dacă nu erai un artist la trapez, mai devreme sau mai tîrziu poziţia asta trebuia să te dea gata.

Ce întuneric era. Lumea întreagă închi-sese ochii şi-şi astupase urechile. Nimeni nu se va întoarce măcar să privească la spasmele morţii lui. Teama îi sugrumă gîtlejul şi deodată izbucni. Fălcile se descleştară şi el scoase un ţipăt de animal.

- Ajutor!

Expresia tipică. Bine, las-o să fie tipică. Ce rost mai avea individualitatea, cînd erai în primejdie de moarte? Voia să trăiască, oricum, chiar dacă viaţa lui n-ar fi avut mai multă individualitate decît bobul de mazăre în teaca lui. Curînd va fi îngropat pînă la piept, la bărbie, la nas... Gata. Destul !

- Ajutor! Vă rog! Promit orice ! Vă rog! Ajutor! Vă rog!

La urmă începu să plîngă. Mai întîi sus-pinele erau controlate, dar curînd totul se prefăcu într-un hohot nestăpînit. Se supunea

fricii, cu sentimentul oribil că totul era pierdut. Nu era nimeni să-l vadă - şi n-avea nici o importanţă. Era prea nedrept că toate acestea se întîmplaseră fără să fie respectată nici una dintre formalităţi. Cînd murea un criminal condamnat, rămînea cel puţin un proces-verbal. Poate să urle cît va pofti. De vreme ce nu-i nimeni să-l vadă, era totuna...

Aşa că atunci cînd din spate îl strigară cîteva voci, surpriza lui fu şi mai zdrobi-toare. Era învins. Dispăru pînă şi senti-mentul de ruşine, precum cenuşa unei aripi de libelulă.

- Hei! Apucă bine !

O scîndură lungă lunecă în jos spre el, lovindu-l în şold. Prin întuneric pătrunse un cerc de lumină şi căzu pe scîndură. Îşi suci torsul, implorîndu-i pe oamenii pe care-i simţea în spatele lui.

- Trageţi-mă în sus cu frînghia.

- Nu, nu. Nu te putem trage afară de parc-ai fi o rădăcină, izbucni lîngă el o voce veselă.

Nu putea fi sigur, dar păreau să fie vreo patru-cinci oameni.

- Mai rabdă puţin; am trimis după o lopată. Aşază-ţi coatele pe scîndură şi n-o să te mai afunzi.

Îşi aşează coatele cum i se spusese şi-şi cuprinse capul în mîini. Părul îi era leoarcă

de sudoare. Nu era prea emoţionat, dorea doar ca situaţia asta ruşinoasă să se termine cit mai repede.

- Hei... tu de colo! Ai noroc că te-am urmărit. Aici te afunzi imediat. Pînâ şi cîinii ocolesc locul. Ai fost în mare primejdie... O mulţime de oameni au pornit încoace, fără să ştie, şi nu s-au mai întors niciodată. Ăsta e un fel de golf săpat de mare în munţi. Sînt o mulţime de curenţi. Iarna vin zăpe-zile, peste care se aşază nisipul, apoi iar zăpada. Ei, şi de zeci de ani, locul s-a făcut ca o grămadă de pesmeţi subţiri. Aşa ne-a explicat băiatul mai mic al preşedintelui cooperativei, cel care învaţă la oraş. Ciudat, nu? Dacă sapi pînă-n fund, poate găseşti ceva de preţ....

De ce-i spunea toate astea? Cum putea să vorbească atît de nevinovat, de parcă n-ar cunoaşte adevărul ? Ar fi mai bine dacă şi-ar da arama pe faţă. Sau dacă l-ar lăsa singur cu resemnarea lui zdrenţuită.

In sfîrsit, în spatele lui se iscă o mişcare. Sosise pesemne lopata. Trei bărbaţi cu scînduri fixate pe tălpile ghetelor începură să sape greoi un cerc larg în jurul lui. Curăţiră nisipul, strat cu strat. Visele, disperarea, ruşinea, grija de aparenţe -

totul fu îngro-pat în nisip. De aceea nu se simţi tulburat cînd mîinile lor îi atinseră umerii. Dacă i-ar fi poruncit, şi-ar fi scos pantalonii şi

şi-ar fi făcut treburile în faţa lor. Cerul se luminase şi luna trebuia să iasă curînd. Cum o să-l primească la întoarcere femeia ?... De fapt, nu mai avea nici o importanţă. Acum era ca un sac de box, lovit cu pumnii din toate părţile.

SUB braţe i-au trecut o funie şi l-au coborît din nou în văgăună, ca pe un pachet. Nimeni nu scotea o vorbă. Era ca la o înmormîntare. Văgăuna se căsca adîncă şi întu-necată. Luna învăluia peisajul dunelor într-o lumină dulce, făcînd să răsară lucioase urmele paşilor şi crestele de nisip. Numai văgăuna, refuzînd parcă să aibă vreun rol în toată înscenarea asta, era neagră. Nu-l supăra prea mult. Era atît de ostenit, încît pînă şi vederea lunii îl făcu să ameţească şi să-i fie greaţă.

Femeia era o pată neagră pe întune-cimea nisipului. Se luă după el în timp ce se-ndrepta spre pat, dar el parcă nu putea s-o vadă bine. Nu numai femeia, ci totul din jurul lui era învăluit ca în ceaţă. Chiar după ce se prăbuşi pe pat, în minte se vedea gonind cu toată puterea peste nisipuri. Şi în vis continuă să fugă, dar somnul nu era adînc. Ii stăruia în amintire lătratul cîinilor

225

şi auzea zgomotele făcute de purtătorii de coşuri, îşi dădu seama că o dată, în timpul nopţii, femeia se-ntorsese de la muncă şi că aprinsese lampa de la căpătîi, ca să mănînce la lumina ei. Se trezi de tot cînd se sculă să bea apă, dar nu avea încă destulă putere s-o ajute.

Neavînd nimic de făcut, aprinse din nou lampa şi fuma distrat o ţigară ; un păianjen gras, dar agil, începu să umble în jurul lămpii. Ar fi fost firesc dacă era o molie, dar un păianjen să fie atras de lumină? Fu cît pe ce să-l ardă cu ţigara, însă se abţinu brusc. Păianjenul continua să umble de jur-împrejur, cu precizie, ca secundarul unui ceasornic. Ori poate că nu era un simplu păianjen. Il observă atent, cînd deodată sosi în zbor o molie cu aripile de un cenuşiu închis, pătate cu alb şi negru. Umbra ei enormă fu proiectată de cîteva ori pe plafon, în timp ce ea se izbea de apărătoarea lămpii, iar apoi se cocoţă pe minerul metalic şi rămase nemişcată. Era o molie curioasă, în ciuda aparenţei ei vulgare, îi atinse cu ţigara trupul. Centrii nervoşi fură distruşi, iar el scutură insecta crispată în calea păian-jenului. Pe dată drama aşteptată începu. Păianjenul sări, fixîndu-se pe victima încă vie, apoi o lua din loc, cărînd prada imobilă. Părea că-şi linge buzele în aşteptarea acestei mese gustoase.

226

Nu ştiuse că există astfel de păianjeni. Ce idee grozavă să foloseşti lampa în locul plasei! în plasă insecta aşteaptă pasivă, dar cu lampa poţi s-o atragi. Totuşi condiţia prealabilă a metodei este o lumină potri-vită, imposibil de obţinut pe

cale naturală. Nu poţi să provoci un foc în pădure sau să rătăceşti mereu sub lună. Să fie oare vorba de o specie nouă de păianjen, care şi-a dez-voltat instinctele în convieţuirea cu omul? Ipoteza nu era rea, dar, în cazul acesta, cum se explică atracţia moliei pentru lumină? O molie e altceva decît un păian-jen şi e greu să-ţi închipui că lumina lămpii serveşte la menţinerea speciilor. Problema rămîne aceeaşi: ambele fenomene au fost observate după apariţia luminii făcute de mîna omului, dovadă că moliile nu zboară toate spre lună. Ar fi uşor de-nţeles, dacă acesta ar fi obiceiul unei singure specii de molii, dar cum el este comun moliilor din zeci de mii de variante, trebuie să presu-punem că e o lege imuabilă. Această bătaie nebună şi oarbă din aripi, provocată de lumina creată de om... această legătură iraţională dintre păianjeni, molii şi lumină. Dacă, fără vreo raţiune, apare o lege ca aceasta, în ce să mai creadă omul?

Închise ochii, în faţa lui păreau să plutească pete de lumină. Cînd încerca să

le prindă, se-nvolburau repede şi îi scăpau. Erau ca umbrele gândacilor rămase pe nisip.

Il trezi plînsul cu sughiţuri al femeii.

- De ce plîngi?

Femeia se sculă repede, încercînd să-şi ascundă stingherea la.

- Îmi pare rău... nu vrei să-ţi fac un ceai?

Vocea ei înlăcrimată îl surprinse. Cu un gest nervos, femeia se aplecă să aţîţe focul în sobă şi mai trecu ceva vreme pînă înţe-lese el de ce. Mintea îi funcţiona încet, croindu-şi parcă drum printre paginile mucegăite ale unei cărţi. Reuşi totuşi să întoarcă paginile... şi se simţi atît de neno-rocit, încît i se făcu milă de sine.

- N-am izbutit.

- Da.

- N-am izbutit să fug!

- Dar n-a izbutit nimeni, absolut nimeni. Vocea îi era nesigură, însă ascundea o anu-mită forţă, de parcă i-ar fi apărat nereuşita. Era plină de tandreţe şi de milă. N-ar fi cinstit să n-o răsplătească.

- Mare ghinion! Dacă reuşeam să scap, voiam să-ţi trimit un radio.

- Un radio ?

- M-am gîndit mult la asta.

- O, nu. Nu trebuie sa faci aşa ceva... zise femeia, tulburată de parcă s-ar fi scuzat. Dacă voi munci în plus, voi putea

să mi-l cumpăr singură. Dacă l-aş lua în rate, aş avea chiar şi acum bani destui pentru prima rată.

- Asta e bine. Ai putea, dacă l-ai cumpăra în rate...

- Cînd se-ncălzeşte apa, vrei să te spăl pe spate?

Deodată crescu în el o tristeţe plumburie. Singurul lucru pe care puteau să-l facă era să-şi lingă rănile unul altuia. Dar vor linge mereu şi rănile nu se vor vindeca niciodată, iar la urmă limbile li se vor toci.

-N-am priceput. Dar viata nu e ceva ce se poate pricepe. Există tot felul de vieţi, iar uneori partea opusă a colinei pare mai verde. Pentru mine cel mai greu este că nu ştiu unde vom ajunge cu traiul ăsta, dar probabil că asta nu se ştie niciodată, indi-ferent ce fel de viaţă duci. Nu mă pot abţine să nu simt că ar fi mai bine să am ceva mai mult de lucru.

- Vrei să te spăl?...

Vorbea de parcă îi făcea curaj, cu o voce blîndă, tulburătoare. El îşi descheie încet cămaşa şi pantalonii. I se părea că nisipul i-a umplut toată pielea.

(Oare ce face acum femeia cealaltă? se întrebă.) Tot ce se-ntîmplase înainte de ieri părea să se fi petrecut demult de tot.

Femeia începu să frece cu săpun un petic ud.

Partea a treia

28

OCTOMBRIE.

Refuzînd să plece, urmele verii aprindeau încă nisipul în timpul zilei, iar tălpile lor goale nu-l puteau suporta mai mult de cinci minute în şir. Dar cînd soarele apunea, pereţii crăpaţi ai camerei lăsau să treacă umezeala rece a nopţii şi erau nevoiţi să usuce cenuşa udă din vatră. Din cauza schimbării de temperatură, în dimineţile şi în serile lipsite de vînt, ceaţa se înălţa ca un rîu noroios.

Într-o zi, el încercă să aşeze o capcană de prins ciori în locul gol din dosul casei. O boteză „Speranţa".

Proiectul era extrem de simplu. Se baza pe proprietăţile speciale ale nisipului. Făcu o groapă destul de adîncă, iar pe fundul ei puse o găleata de lemn. Cu trei beţe, de lungimea chibriturilor, propti un capac ceva mai mic decît gura vasului. De fiecare băţ era legat un fir subţire. Firele treceau printr-o gaură din mijlocul capacului şi

erau în legătură cu o sîrmă care ieşea în afară. De capătul sîrmei fixă, ca momeală, o bucată de peşte uscat, şi totul fu acoperit cu nisip. Dinafară se vedea numai momeala pe fundul unei adînciturі. De-ndată ce o cioară va apuca momeala, beţele vor luneca afară, capacul va cădea în oală, o dată cu nisipul,

iar cioara va fi îngropată de vie. Făcuse două-trei încercări; totul funcţiona perfect, îşi închipuia aievea nenorocita aia de cioară înghiţită de nisipul mişcător, fără să aibă nici măcar timp să dea din aripi.

Apoi va scrie o scrisoare şi o va fixa pe picioarele ciorii. Desigur, era o chestiune de noroc. In primul rînd, posibilitatea ca după ce-i va da drumul cioara să cadă în mîinile altcuiva era foarte mică. Nu va şti niciodată încotro va zbura cioara. De obicei, raza zborului ei e foarte limitată. Riscul cel mai mare era că sătenii vor observa în stol o cioară cu o bucată de hîrtie albă fixată de picior şi-i vor descoperi planurile. Toată răbdarea lui îndelungată şi chinuită va fi fost zadarnică.

Acum, fiindcă nu reuşise să scape, deve-nise foarte prevăzător. Se adapta la viaţa din văgăună, de parca ar fi fost un fel de hibernare, concentrîndu-şi eforturile în scopul de a-i face pe săteni să slăbească vigilenţa. Se spune că repetarea continuă a aceloraşi gesturi asigură o formă eficientă

de camuflaj. Dacă s-ar topi într-o viaţă de repetări simple, ar sosi poate o vreme cînd nu-şi vor mai da seama de prezenţa lui.

Repetarea gesturilor mai avea o proprie-tate eficientă. De pildă, în ultimele două luni, femeia se apucase să înşire în fiecare zi mărgele, concentrîndu-se atît de tare, încît faţa ei părea umflată. Acul părea să danseze cînd culegea cu vîrfu-i

fin măr-gelele risipite pe fundul unei cutii de carton, îşi făcea socoteala că economisise vreo două mii de yeni, destul cît să cumpere un apa-rat de radio peste două săptămîni.

Mişcările acului erau importante, căci îl făceau pe bărbat să se simtă centrul lumii. Mişcările repetate colorau prezentul şi-i dădeau un sentiment de actualitate. Ca într-un fel de întrecere, se hotărî şi el să se concentreze asupra unei munci deosebit de monotone. Să măture nisipul de pe bîrnele din tavan, să cearnă orez, să spele - mun-cile acestea deveniseră ocupaţiile cele mai însemnate ale zilei. Timpul zbura, cel puţin cînd muncea. Proiectul de a confecţiona un cort de celofan, care să-i apere de nisip cînd dormeau, şi planul de a coace peşti îngropîndu-i în nisip fierbinte - lucrurile acestea făceau să treacă timpul în mod destul de plăcut.

De vreme ce se întorsese, încercase serios să nu mai citească ziare, ca să nu se

enerveze. După o săptămînă, nu se mai gîndi să citească. După o lună parcă uitase că existau ziare. Văzuse o dată o repro-ducere după o gravură numită „Iadul singurătăţii" şi găsise că era stranie. Un bărbat plutea instabil în aer, cu ochii larg deschişi de groază, iar spaţiul din jurul lui, departe de a fi gol, era atît de îmbîcsit cu umbrele semitransparente ale celor morţi, încît abia se putea mişca. Morţii, fiecare cu expresia lui, încercau să se împingă unii pe alţii, vorbind neîncetat cu omul. Ce fel de „Iad al singurătăţii" mai era şi ăsta? se

mirase el. Poate că îi greşiseră titlul, cre-zuse el atunci, dar acum înţelegea foarte bine. Singurătatea era o sete nesatisfăcută de iluzii.

Şi astfel, îţi muşcai unghiile, incapabil să te mulţumeşti cu simpla bătaie a inimii .. fumai, incapabil să te mulţumeşti cu ritmul creierului... tremurai, incapabil să găseşti mulţumire numai în sex. Respiraţie, mers, contracţii ale muşchilor, obligaţii zilnice, duminici revenind după şapte zile, examene finale la patru luni - departe de a-l linişti, toate acestea avuseseră efectul de a-l împinge spre o nouă repetare a lor. Curînd, începu să fumeze mai mult şi avu coşma-ruri teribile, în care căuta să se ascundă de ochii lumii cu o femeie cu unghiile mur-dare ; iar cînd îşi dădu seama că începe să

prezinte simptome de intoxicaţie, se trezi deodată în ceruri dominate de un ciclu eliptic extrem de simplu şi în dunele de nisip guvernate de lungimile de undă de l/ 8 mm.

Deşi simţea un fel de mulţumire blîndă în munca manuală pe care o săvîrşea zilnic şi în bătălia repetată împotriva nisipului, reacţia lui nu era chiar masochistă. Nu i s-ar fi părut curios dacă s-ar institui o ase-menea cură.

Într-o dimineaţă, pe lîngă ceea ce i se aducea de obicei, primi şi o revistă cu benzi desenate. Revista în sine nu era cine ştie ce. Coperta era uzată şi purta urme de degete soioase; o luaseră probabil de la un anticar. Dar, exceptînd

faptul că era mur-dară, reprezenta genul de atenţie de care erau capabili sătenii. Ceea ce l-a decon-certat a fost că, văzînd-o, se pornise pe rîs, tăvălindu-se pe jos şi zvîrcolindu-se ca apucat.

Benzile desenate erau teribil de stupide. Schiţe lipsite de sens, vulgare, mîzgălite în grabă, şi totuşi dacă l-ar fi întrebat cineva, n-ar fi putut să explice de ce erau amuzante. Una era atît de nostimă numai din cauza expresiei de pe mutra unui cal care căzuse, cu picioarele zdrobite, sub povara campionului care-l încălecase. Cum putea să rîdă, cînd el însuşi era în aceeaşi

situaţie ? Ruşine să-i fie! Acomodarea cu starea în care se afla avea o limită. Planul fusese ca această acomodare să fie un mijloc, nu un scop. Suna bine să vorbească de hibernare; dar oare se preschimbase într-o cîrtiţă şi pierduse orice dorinţă de a-şi arăta faţa în lumina soarelui, tot restul vieţii ?

Cînd se gîndea la asta, înţelegea limpede că nu avea de unde să ştie cînd şi cum se va ivi o nouă ocazie de evadare. Putea să conceapă o obişnuinţă în aşteptare, fără vreo ţintă precisă, iar cînd, în cele din urmă, hibernarea avea să se sfîrşească, prevedea că va orbi de atîta lumină, că-i va fi cu neputinţă să iasă din văgăună. Trei zile cerşetor, toată viaţa cerşetor - aşa e zicala. Caria aceasta internă apare, pesemne, neaşteptat de repede. Era un lucru serios, dar în clipa cînd îşi reamintea de expresia de pe chipul calului, îl cuprindea din nou rîsul acela stupid.

în lumina lămpii, femeia, concentrîndu-se ca de obicei la înşirat mărgele, îşi înălţă capul şi-i zîmbi nevinovată. Nu-şi mai putu suporta dezamăgirea şi, dînd la o parte revista, ieşi.

Deasupra stîncii o ceaţă lăptoasă se agita în valuri şi în vîrtejuri. Spaţii pline de umbre, stropite cu urmele nopţii... spaţii care sclipeau ca sîrma incandescentă...

spaţii care pluteau ca scame de aburi lucioşi. Combinaţia umbrelor era plină de fantezie şi trezea în el reverii nelimitate. Nu se va sătura niciodată de priveliştea asta. Fiecare clipă era plină de descoperiri noi. Acolo erau toate - forme aievea, con-fundate cu forme fantastice, nemaivăzute. Se-ntoarse spre învolburarea de umbre şi lumini şi, fără să vrea, i se adresă:

- Înălţimea ta, cer să mi se comunice de ce sînt acuzat. Cer să mi se spună de ce am fost condamnat. Ai în faţă un inculpat care aşteaptă bunăvoinţa domniei tale.

Atunci, din ceaţă îi răspunse o voce pe care îşi amintea c-o mai auzise. Era înă-buşită, de parcă ar fi venit prin telefon.

- Unu la sută, la urma urmei...

- Ce-ai spus?

- Îţi spun că în Japonia schizofrenia apare în raport de una la o sută de per-soane.

- Ce vrei să spui, pentru numele lui...

- Şi cleptomania apare tot în proporţie de unu la sută.

- Despre ce tot vorbeşti, pentru numele lui Dumnezeu?

- Dacă printre bărbaţi homosexualitatea există în proporţie de unu la sută, proporţia de lesbiene trebuie să fie tot de unu la sută. Incendiatorii reprezintă unu la sută; beţi-vii cronici, unu la sută; arieraţii mintal,

unu la sută; maniacii sexuali, unu la sută; megalomanii, unu la sută; şarlatanii obişnuiţi, unu la sută; femeile frigide, unu la sută; teroriştii, unu la sută; paranoicii, unu la sută...

- Aş vrea să încetezi cu aceste absur-ditǎţi...

- Ascultă-mă în linişte. Morfinomanii, istericii, ucigaşii maniaci, sifiliticii, debilii mintal - presupunînd că din toţi aceştia ar fi cîte unu la sută, totalul ar fi de douăzeci la sută. Dacă ai putea să enumeri încă opt-zeci de astfel de anomalii - şi sigur că ai putea -, ar exista dovada statistică a faptu-lui că omenirea este formată într-o pro-porţie de sută la sută din anormali.

- Ce prostie ! Anormalitatea n-ar putea apărea dacă n-ar exista un standard de normalitate!

- Haide, haide, încercam doar să te apăr.

- Să mă aperi?...

- Chiar şi dumneata vei insista prea puţin asupra vinovăţiei dumitale.

- Fireşte!

- Atunci, aş vrea să fii mai ascultător. Oricît de excepţional ar fi cazul dumitale, n-ai nici un motiv să te frămînţi. După cum nimeni nu e obligat să salveze o pasăre atît de stranie ca dumneata, nimeni n-are dreptul nici să te judece.

- Pasăre stranie? De ce protestul împotriva detenţiei ilegale face din mine o pasăre stranie ?

- Nu mai pretinde că eşti nevinovat, în Japonia, regiune tipică de umiditate şi fier-binţeală mare, optzeci şi şapte la sută din daunele anuale se datorează apei; daune provocate de nisipul purtat de vînt, ca în cazul dumitale, n-ar reveni nici la a suta mia parte. Ridicol ar fi ca şi cum s-ar face în Sahara legi speciale împotriva daunelor provocate de apă.

- Nu vorbesc de legi speciale. Vorbesc de suferinţele prin care am trecut. Detenţia ilegală este ilegală, fie că e într-un deşert, fie că e într-o mlaştină.

- O detenţie ilegală... Lăcomia ome-nească nu are limite. Dumneata eşti o avuţie preţioasa a sătenilor.

- Of, la naiba! Pînă şi eu am un alt rost în viaţă decît acesta.

- Eşti chiar atît de sigur că e bine să învinuieşti scumpul tău nisip?

- Să-l învinuiesc?

- Aud că sînt în lume persoane care au pierdut cîte zece ani ca să calculeze valoa-rea lui n, cu cîteva sute de zecimale. Ei bine, să presupunem că acesta este rostul existenţei lor. Dar dumneata te-ai obosit să vii în locurile acestea, tocmai pentru că ai respins un astfel de rost al existenţei.

- Nu, nu-i adevărat. Chiar şi nisipul are aspecte diferite. Poţi să-l utilizezi la turnat tipare şi este un material indispen-sabil la legarea betonului, în agronomie s-au făcut cercetări, profitînd de faptul că nisipul elimină uşor buruienile şi ciupercile parazite. S-au făcut experienţe de trans-formare a nisipului în sol, folosind enzime care dezintegrează solul. De nisip nu poţi să vorbeşti la modul superficial.

- Ei, lasă. Vrei să faci prozelitism? Dacă-ţi schimbi aşa de mult punctul de vedere, n-am să mai ştiu ce să cred, nu?

- Nu vreau să mor ca un cerşetor!

- Ei, ce mi-e una, ce mi-e alta! Peştele pe care nu-l prinzi e întotdeauna cel mai mare.

- Drace, cine eşti?

Dar ceaţa se învolbură şi mistui vocea, în schimb, lunecară în jos sute de jerbe de lumină. Ameţit, sufocat, simţi o oboseală care-l cuprindea ca un fum.

Auzi un croncănit de cioară. Deodată, îşi aduse aminte de capcană şi se gîndi să se ducă în dosul casei şi să-şi arunce pri-virea asupra „Speranţei". Nu erau perspec-tive de succes, dar era ceva mai bun decît revista cu benzi desenate.

Momeala atîrna la fel ca atunci cînd aşe-zase capcana. Ii ajunse pînă la nări putoa-rea de peşte stricat. Aşezase „Speranţa" de

două săptămîni, şi nu se întîmplase nimic. Care să fie motivul? Avea încredere în construcţia lui. Dacă vreo cioară ar lua momeala, ar fi prinsă. Numai că nici o cioara nu catadicsise să ia în seamă capcana.

Ce nu le plăcea, de nu se apropiau de „Speranţă" ? De oriunde o privea, nu putea să descopere nimic suspect. Ciorile erau poate prea prudente, obişnuite să adune resturi pe lîngă casele oamenilor. Ei bine, atunci problema era cine va avea mai multă răbdare... pînă ce se vor obişnui cu peştele stricat din gropiţa lui. Răbdarea în sine nu însemna numaidecît înfrîngere. Mai degrabă înfrîngerea începea atunci cînd răbdarea era socotită înfrîngere. Îşi botezase inven-ţia „Speranţa" tocmai din această cauză. Capul Bunei Speranţe nu era la Gibraltar, ci la Capetown.

Se-ntoarse încet în casă, tîrşîindu-şi picioa-rele. Sosise din nou vremea somnului.

29

CÎND îl văzu, femeia stinse lampa, ca şi cum atunci şi-ar fi amintit, şi se mută mai lîngă uşă, la lumină. Oare avea de gînd să lucreze înainte ? se întrebă el. Deodată simţi un impuls irezistibil. Stînd în faţa ei, îi răsturnă cutia de mărgele de pe genunchi.

243

Grăunţe negre, ca seminţele de iarbă, curseră peste podeaua de lut, cufundîndu-se numaidecît în nisip. Ea îl privi surprinsă, dar nu spuse nimic. De pe faţa bărbatului dispăru brusc orice expresie. Un geamăt slab i se desprinse de pe buzele încreţite., urmat de puţină salivă gălbuie.

- N-are rost. Lasă mai bine totul baltă. Nimic n-are rost. Curînd otrava ţi se va cuibări în sînge.

Nici acum femeia nu zise nimic. Măr-gelele pe care apucase să le înşire se legănau încet între degetele ei, strălucind ca picăturile de melasă. Tot trupul lui fu cuprins de un tremur uşor.

- Da, aşa e. Curînd va fi prea tîrziu. Într-o zi vom vedea că sătenii au dispărut pînă la unul şi că am rămas doar noi singuri. Ştiu că va fi aşa - e adevărat. Şi se va întîmpla curînd. Va fi prea tîrziu cînd ne vom da seama că am fost trădaţi. Ce am făcut pentru ei pînă acum li se va părea un fleac.

Ochii femeii erau aţintiţi asupra mărgelelor pe care le ţinea în mînă. Dădu încet din cap.

- N-au să facă asta. Nu toată lumea poate să trăiască după ce pleacă de aici.

- E totuna, nu ? Nici cine trăieşte aici nu duce cine ştie ce viaţă.

- Dar mai e nisipul...

- Nisipul ? Bărbatul scrîşni din dinţi, ridicînd capul. La ce slujeşte nisipul? Afară că-ţi face viaţa amară, nu-ţi aduce nici o para chioară.

- Ba da. Poate fi vîndut.

- Îl vinzi tu? Cum poţi să spui aşa ceva?

- Unor societăţi de construcţii... şi altor întreprinderi, îl amestecă cu ciment.

- Nu zău! Ar fi grozav dacă ai ames-teca nisip din acesta cu ciment! Are prea multă sare. în primul rînd, e oprit de lege sau cel puţin de regulile construcţiilor.

- Fireşte că-l vînd pe ascuns şi împart pe din două cheltuielile de transport...

- Asta-i prea absurd! Chiar daca l-ar da pe degeaba, ce-or să facă atunci cînd clădirile şi digurile vor începe să se dărîme ?

Femeia îl întrerupse brusc, cu ochii acu-zatori. Vorbea rece, privind îndărătnic spre pieptul lui, şi atitudinea ei era cu totul neaşteptată.

- De ce să ne batem capul cu ce li se-ntîmplă altora?

Bărbatul încremeni. Schimbarea era atît de totală, încît avu impresia că de pe faţa ei căzuse o mască. Părea să fie chipul satu-lui, descoperit prin ea. Pînă atunci crezuse că satul joacă rolul călăului. Sau poate că sătenii erau nişte plante fără minte,

carnivore, iar el era o victimă nenorocită, care se-ntîmplase să le cadă în gheare. Dar din punctul de vedere al sătenilor, ei fuseseră cei părăsiţi. Fireşte că nu aveau nici un motiv să se simtă obligaţi faţă de cineva din lumea de afară. Astfel, dacă el săvîrşea o nelegiuire, îşi mijeau colţii la el. Niciodată nu i se-ntîmplase să vadă în felul acesta legăturile dintre el şi sat Era natu-ral ca sătenii să se înfurie şi să se enerveze. Dar dac-ar fi aşa, ar însemna că-şi respinge propria justificare.

- Poate că ţie nu trebuie să-ţi pese de ce li se întîmplă altora, zise el, încercînd disperat să-şi restabilească poziţia, dar cineva ia, la urma urmei, o mulţime de bani de pe urma acestei afaceri meschine, nu? N-are rost să dai ajutor unor astfel de oameni.

- O, nu. Cumpărarea şi vînzarea nisipu-lui se face de către cooperativă.

- Înţeleg. Dar chiar şi aşa, cu ceea ce cîştigă ori cu bunurile cumpărate...

- Oricine a fost destul de bogat să aibă bărci sau altceva a plecat de mult de aici. Tu şi cu mine am fost trataţi foarte bine... Zău aşa, nu s-au purtat urît cu noi. Dacă crezi că mint, pune-i să-ţi arate socotelile şi ai să vezi...

Bărbatul stătea încremenit, cuprins de o vagă ameţeală. Se simţea cumplit de

descurajat. Harta militară, pe care forţele inamice şi prietene fuseseră clar însem-nate, era umbrită de necunoscute în culori intermediare, ca nişte pete neregulate de cerneală. Cînd se gîndea la asta, înţelegea că nu era nevoie să se tulbure pentru un lucru atît de mărunt ca o revistă de benzi desenate. Nu era nimeni în jur căruia să-i pese dacă el rîdea prosteşte ori nu. Gîtlejul i se strînse şi începu să mormăie fără şir:

- Da... Da, desigur. E adevărat... treaba lor... a celorlalţi...

Apoi de pe buze i se desprinseră cuvinte la care nici el nu se aştepta:

- Hai să cumpărăm un ghiveci cu o plantă, vrei?

Se mira şi el de ce spusese asta, dar cum expresia femeii era şi mai mirată, nu mai putu să dea înapoi.

- E aşa de plictisitor să n-avem nimic în faţa ochilor.

Ea răspunse în silă:

- Vrei să avem un pin ?

- Un pin ? Nu-mi plac pinii. Orice e mai bun decît un pin, pînă şi o buruiană, înspre promontoriu creşte nişte iarbă. Cum îi ziceţi ?

- E un fel de grîu sau de iarbă a dunelor, cred eu. Dar un copac ar fi mai bun, nu?

- Dacă ne dau un copac, să fie un arţar sau un arbore din aceia cu crengi subţiri şi frunze mari... ceva cu frunze care să foş-nească în bătaia vîntului.

Care să foşnească... foşnet de frunze, răsucindu-se, încercînd zadarnic să scape de pe ramuri...

Respiraţia, fără legătură cu simţirea lui, părea ca o adiere uşoară. Simţea că e gata să plînga. Se aplecă repede, acolo unde măr-gelele se vărsaseră pe podeaua de lut, şi începu să pipăie de jur-împrejur suprafaţa nisipului, bîjbîind.

Femeia se ridică.

- Lasă asta. Am să le caut eu. Va fi uşor daca voi lua sita.

30

INTR-O ZI, pe cînd stătea şi urina privind luna cenuşie, care atîrna parcă pe mar-ginea văgăunii, gata să-i sară în braţe, îl cuprinse brusc un tremur. Se întrebă dacă nu cumva răcise. Nu, tremurul părea să fie de altă natură. Il cunoştea bine pe cel care precede temperatura ridicată, dar acum era altceva. Nu-l lua cu frig, şi nici nu-l ustu-rau ochii. Ii tremura nu pielea, ci mai degrabă măduva oaselor. Şi erau ca nişte valuri răspîndindu-se încet, în cercuri tot

mai mari, pornite din acelaşi centru. Fiecare oscior îi era cuprins de o durere surdă şi continuă. Era ca şi cum i-ar fi trecut prin trup, clinchenind, o cană de tinichea rugi-nită, dusă de vînt.

Cum sta aşa tremurînd, privind la lună, îi veniră în minte o serie de gînduri. Supra-faţa lunii era ca o cicatrice granulată, pudrată... ca un săpun ieftin, uscat... ca o gamelă ruginie de aluminiu. Apoi, i se păru că seamănă mai degrabă cu un craniu alb - simbolul universal al otrăvii... cu tabletele albe, pudrate, de pe fundul cutiei lui de insecte... ce asemănare uluitoare între suprafaţa lunară şi tabletele eflorescente de cianură de potasiu. Se întrebă dacă borcanul mai era ascuns sub prispa de pe podeaua de lut, de lîngă intrare, unde o lăsase.

Inima începu să-i bată neregulat, ca o

minge spartă de ping-pong. De ce trebuia

să se gîndească numaidecît la lucruri atît

de sinistre?... Ce tristă asociaţie de idei. Şi

chiar fără asta, vîntul de octombrie purta

în el un ecou apăsător de regrete, şuierul

lui mlădios răsunînd ca prin nişte păstăi

goale, fără seminţe. Cînd privi iar în sus,

spre marginea văgăunii, uşor luminată de

razele lunii, se gîndi că sentimentul acesta

de jale era, poate, gelozie. Poate că era

gelozie pe tot ce avea formă dincolo de

văgăună: străzi, troleibuze, semne de circulaţie la intersecţii, reclame pe stîlpii de telefon, stîrvul unei pisici, debitul de ţigări. Aşa cum nisipul rodea lemnul pereţilor şi grinzile, la fel gelozia îi rodea sufletul, făcîndu-l să semene cu o oală

goală pusă pe sobă. Dar într-o oală goală temperatura creşte repede şi, nefiind în stare să suporte fierbinţeala, el va trebui să renunţe curînd. întîi să reziste clipei prezente, abia apoi va putea vorbi de speranţă.

Ah, cît dorea un aer mai respirabil! Cel puţin să fie curat, neamestecat cu propria-i suflare. Ce minunat ar fi dacă o dată pe zi, măcar o jumătate de oră, ar putea să se urce sus pe stîncă şi să privească în largul mării. Ar trebui să-l lase să facă măcar atît. Îl păzeau prea straşnic ca să poată evada, dar cerea atît de puţin, ţinînd seama cît de cinstit muncise pentru ei timp de peste trei luni. Pînă şi un puşcăriaş are dreptul să se mişte puţin.

- Nu mai suport! Dacă o s-o ţin tot aşa, înfundîndu-mă zi de zi tot mai mult în nisip, am să mă prefac într-o murătură umană! Mă-ntreb dacă i-aş putea convinge să mă lase să mă plimb o dată.

Femeia tăcu, plictisită parcă, aidoma unei persoane mature în faţa unui copil rău care şi-a pierdut bomboana.

- Să nu-mi spună că nu se poate! Deodată bărbatul se supără. Pomeni şi de scara de frînghie, care-i răscoli amintiri dureroase.

- Data trecută, cînd am evadat, am văzut cu ochii mei cum, la cîteva case de pe rîndul acesta, atîrnau scări de frînghie, lăsate tot timpul.

--Da... dar... spuse ea sfios, de parcă îşi cerea iertare, cei mai mulţi oameni de acolo trăiesc în ele dintotdeauna.

- Şi vrei să spui că pentru noi nu există nici o speranţă?

Femeia aplecă privirea resemnată, ca un cîine părăsit. Chiar dacă ar fi înghiţit în faţa ei cianură de potasiu, l-ar fi lăsat pro-babil s-o facă, fără să spună nici un cuvînt.

- Bine. Am să-ncerc să mă înţeleg direct cu ei.

Dar în inima lui nu credea că va izbuti mare lucru. Se obişnuise să fie înşelat în aşteptări, şi de aceea cînd, o dată cu al doilea rînd de purtători de coşuri, bătrînul aduse răspunsul, fu surprins şi năucit.

Dar uimirea-i fu şi mai mare cînd află răspunsul.

- Bine, hai să vedem... spuse încet şi ezitînd bătrînul, de parcă şi-ar fi rînduit în cap nişte hîrţoage vechi. Ştii... ăă... nu... ăă... fără putinţă de îndeplinit... Eh... ar fi numai, de pildă, dar dacă aţi ieşi în faţă...

voi amîndoi... iar noi toţi v-am privi... şi dacă v-aţi apuca de... şi ne-aţi lăsa să vedem... ce ceri e destul de cuminte, aşa că am hotărît... e în ordine...

- Ce vrei să spui să va las să vedeţi ?

- Ei... ăă... voi doi... făcînd împreună... asta vrem să spunem.

In jurul lui, echipa purtătorilor de coşuri izbucni într-un rîs nebun. Bărbatul stătea amorţit, de parcă cineva l-ar fi strîns de gît; încet, încet, începu să înţeleagă ce doreau. Şi începu să înţeleagă că a-nţeles. O dată ce pricepu, propunerea lor nu părea prea surprinzătoare.

Ca o pasăre de aur, raza unei lanterne îi trecu pe la picioare. Parcă la un semn, încă şapte sau opt săgeţi se adunară într-un disc de lumină şi începură să se tîrască în cerc pe fundul văgăunii. Molipsit de ardoa-rea încinsă ca de răşină a bărbaţilor din vîrful stîncii, fu cuprins de nebunia lor înainte de a se gîndi să i se împotrivească.

Se întoarse încet spre femeie. Pînă în clipa aceea, ea îşi mînuise lopata, dar acum dispăruse. Fugise în casă? Se uită prin uşă şi o strigă.

- Ce trebuie să facern?

Vocea înăbuşită a femeii venea chiar din dosul peretelui.

- Lasă-i în pace !

- Dar vreau să ies de aici. Crede-mă.

- Cum poţi să...

- Nu trebuie s-o iei în serios.

- Ţi-ai pierdut minţile? strigă deodată femeia. Asta e! Ţi-ai ieşit din minţi. N-aş putea să fac aşa ceva. Nu sînt o tîrfă.

Se-ntreba dacă aşa era. Oare îşi pier-duse minţile ? Tresări în faţa vehemenţei femeii, dar în suflet i se răspîndi un fel de confuzie perversă. Fusese atît de chinuit... ce mai contau acum aparenţele? Dacă ei, cei observaţi, fac ceva rău, tot atîta rău fac şi cei care-i observă. Nu trebuie să facă diferenţa între observat şi observatori. Poate că mai există încă între ei o mică deosebire, dar ceea ce-i cereau să facă, această mică ceremonie o va face să dispară. Şi cînd te gîndesti ce răsplată va primi... va putea să meargă în orice direcţie, să ridice capul şi să tragă în piept o gură de aer curat, deasupra acestei cloace!

Pe bîjbîite, se aruncă deodată asupra femeii cu tot trupul. Ţipătul ei şi zgomotul pe care-l făcură amîndoi, înlănţuiţi, lovindu-se de peretele de nisip, iscară o aţîţare şi o frenezie animalică pe vîrful stîn-cii. Fluierături, bătăi din palme... strigăte obscene, nearticulate... Numărul observa-torilor crescuse şi cuprindea acum, alături de bărbaţi, cîteva femei tinere, şi erau cel

puţin de trei ori mai multe lanterne, a căror lumină se revărsa peste prag.

Reuşise, poate pentru că o luase prin surprindere. Fu în stare s-o scoată din casă, ţinînd-o de guler - o greutate inertă ca un sac. Luminile în semicerc din jurul văgăunii păreau focuri de tabără pentru cine ştie ce sărbătoare nocturnă. Deşi nu era chiar atît de cald, de sub braţ îi ţişni sudoarea, ca un strat de piele jupuită, iar părul îi era ud de parcă şi-ar fi turnat apă pe cap. Ţipetele

observatorilor sunau ca nişte ecouri comprimate, umplînd cerul de deasupra capului cu nişte aripi mari şi negre. Avea impresia că îi crescuseră aripi. Simţea atît de clar privirea sătenilor, aşa cum stăteau deasupra lor, cu respiraţia tăiată, de parcă ar fi fost chiar ei acolo. Făceau parte din el, iar saliva lor vîscoasă, băloasă - era propria lui dorinţă, în sinea sa se socotea mai degrabă unealta călăului decît victima lui.

Şnurul care-i ţinea strîns pantalonul îl strîngea tare. In întuneric, degetele lui tre-murătoare păreau de două ori mai neîndemînatice decît de obicei. Cînd, în cele din urmă, îl rupse, apucă cu mîinile fesele femeii şi-i mută şoldurile sub el, dar în aceeaşi clipă femeia se răsuci toată şi se smuci într-o parte. El se zbătu prin nisip, încercînd s-o prindă, dar din nou fu respins

cu o rezistenţă de oţel. O apucă violent, implorînd-o.

- Te rog! Te rog! Tot nu pot... ne pre-facem doar...

Dar nu mai era nevoie s-o prindă. Acum ea nu mai voia să fugă. Auzi un zgomot de pînză ruptă şi-n aceeaşi clipă fu lovit cu putere în burtă de umărul ei, care purta greutatea şi mînia întregului trup. Îşi apucă genunchii şi se ghemui. Rezemată de el, femeia îl lovea întruna peste faţă, cu pumnii. La-nceput mişcările ei păreau încete, dar fiecare lovitură, aplicată ca şi cum ar fi pisat sare,

avea greutate, îi dădu sînge pe nas. Nisipul se lipi de sînge; faţa nu-i era decît o bucată de ţarină.

Aţîţarea oamenilor de sus se replie repede, ca o umbrelă cu spiţele rupte. Deşi încercau să-şi unească vocile nemulţumite, rîzînd şi stîrnindu-i, ele nu mai erau la unison şi răsunau fals. Larma obscenă de beţivani nu mai stimula pe nimeni. Cineva aruncă ceva în jos, dar fu certat numaidecît de un altul. Sfirşitul fu la fel de brusc ca şi începutul, în depărtare răsunară strigăte care-i chemau înapoi la muncă pe bărbaţi, iar şirurile de lumini dispărură ca şi cum le-ar fi retras cineva. Rămase doar vîntul mohorît din nord, care risipi şi ultimele urme de excitaţie.

255

Dar bărbatul, bătut şi acoperit de nisip, îşi zicea că de fapt totul se-ntîmplase aşa cum fusese scris. Gîndul acesta îi stăruia într-un ungher al conştiinţei, ca o rufă udă, acolo unde, singură, bătaia inimii era dure-ros de clară. Braţele femeii, fierbinţi ca focul, erau la subsuorile lui, iar mirosul trupului ei era ca un spin care-i străpungea nasul. Se lăsă pradă mîinilor ei, ca o piatră netedă şi plată în albia unui rîu. Parcă tot ce rămăsese din el se prefăcuse într-un lichid care se scurgea pe trupul ei.

31

SĂPTĂMÎNI monotone de nisip şi de nopţi treceau una după alta.

„Speranţa" sta nebăgată în seamă de ciori, ca mai înainte. Iar momeala de peşte uscat nici nu mai exista. Deşi fusese dis-preţuită de ciori, nu fusese refuzată de bacterii, într-o dimineaţă, pipăind capătul băţului, simţi că nu mai rămăsese decît pielea. Pestele se prefăcuse într-o pulpă neagră, aproape lichidă. Pe cînd schimba momeala, se hotărî să verifice instalaţia. Cînd dădu la o parte nisipul şi deschise capacul, rămase trăsnit. Pe fundul găurii se adunase apă. Nu era multă, doar vreo

cîteva degete, dar era limpede, era aproape curată, mai curată decît apa cu gust meta-lic care li se aducea zilnic. Oare plouase de curînd? se-ntrebă el. Nu. Nu mai plouase de cel puţin o jumătate de lună. Atunci, putea să fie ploaia rămasă de acum o jumă-tate de lună? Să zicem că-i aşa, dar îl mira faptul pentru că ştia că fundul capcanei era găurit. Cînd o ridică, începu să curgă apa din fundul ei, aşa cum se aşteptase. La adîncimea aceea nu putea să fie vorba de un izvor subteran, ceea ce-l silea să tragă concluzia că apa nu putea decît să fi fost împrospătată mereu. Teoretic, cel puţin, aşa trebuia să fie. Dar de unde putea să provină apa în miezul acestui nisip uscat? Abia putu să-şi stăpînească emoţia crescîndă. Nu putea decît să se gîndească la un singur răspuns : acţiunea capilară a nisipu-lui. Avînd o mare căldură specifică, supra-faţa nisipului este invariabil uscată, dar dacă sapi puţin, vezi ca partea de dedesubt e totdeauna umedă. Probabil că evaporarea de la suprafaţă acţionează ca un soi de pompă, aspirînd apa de dedesubt. Cînd se gîndea la asta, totul se explica uşor - uriaşa cantitate de ceaţă emanată de dune în fie-care dimineaţă şi seară, umezeala anor-mală care se lipea de stîlpi şi de pereţi, făcînd lemnul să putrezească. Pe scurt,

uscăciunea nisipului nu se datora pur şi simplu lipsei de apă, ci mai degrabă faptu-lui că absorbţia provocată de atracţia capi-lară nu egala niciodată viteza evaporării. Cu alte cuvinte, pentru că apa era mereu înlocuită. Dar apa aceasta circula cu o viteză de neconceput într-un sol obişnuit. Şi iată că „Speranţa" întrerupsese undeva acest circuit. Probabil că şansa de a aşeza capcana cu spărtura ei din jurul capacului fusese suficientă să prevină evaporarea apei. Nu putea explica însă aşezarea şi raportul ei cu alte elemente; dar continuînd studiul, cu siguranţă că va fi în stare să repete experienţa. Mai mult, poate n-ar fi impo-sibil să conceapă un dispozitiv mai eficient pentru păstrarea apei.

Dacă va izbuti în experienţele acestea, nu va mai fi nevoit să se supună sătenilor ori de cîte ori nu-i aduceau apă. Dar mai importantă era descoperirea că nisipul reprezenta o imensă pompă. El stătea deci pe o pompă aspiratoare. Fu nevoit să se aşeze un moment, să-şi controleze respi-raţia, ca să-şi liniştească bătăile sălbatice ale inimii. Desigur, încă nu avea rost să spună nimănui despre asta. Va fi atuul lui în caz de nevoie.

Dar nu-şi putu înăbuşi valul de rîs care izbucni în el. Chiar dacă reuşea să tacă, să

nu spună nimic despre „Speranţă", îi era greu să-şi ascundă bucuria.

Slobozi brusc un strigăt şi, apropiindu-se pe la spate, îmbrăţişa şoldurile femeii, care făcea patul; ea sări într-o parte, iar el căzu pe spate şi rămase aşa, dînd din picioare şi rîzînd tot timpul. I se părea că-l gîdilă în stomac un balon de hîrtie umplut cu un gaz foarte uşor. Simţea că mîna pe care o ţinea pe faţă plutea liberă în aer.

Femeia rîse, în silă, probabil numai ca să-i facă pe plac. El se gîndea la vasta reţea de firişoare de apă care se tîrau prin nisip, în timp ce ea credea, desigur, că purtarea lui conţine îmbieri sexuale. Era în ordine. Numai un naufragiat abia scăpat de la înec ar putea înţelege psihologia cuiva care izbucneşte în rîs doar pentru că poate să respire.

Faptul că se afla tot pe fundul văgăunii, ca întotdeauna, nu se schimbase, dar el se simţea urcat pe un turn înalt. Poate că lumea se-ntorsese cu fundul în sus, iar protu-berantele şi depresiunile se inversaseră. Oricum, descoperise apă în nisip. Avînd acest proiect, sătenii nu vor putea să se amestece în viaţa lui. Oricît îi vor tăia apa, se va descurca foarte bine. Din nou îi veni să rîdă gîndindu-se cît de uimiţi vor fi sătenii. Era tot în groapă, dar i se părea că era afară, întorcîndu-se, putea să vadă

toată scena. Nu vezi bine un mozaic decît privindu-l de la distanţă. Dacă te apropii prea mult de el, te pierzi în amănunte. Părăseşti un detaliu, numai ca să dai peste altul. Poate ce văzuse pînă atunci nu era nisipul, ci doar grăunţe de nisip.

Acelaşi lucru putea să-l spună şi despre cealaltă femeie, şi despre foştii lui colegi, profesorii. Pînă acum îl preocupaseră doar amănuntele, exagerate : nările unui nas gros, buze încreţite, netede sau subţiri, degete late sau ascuţite, ochi injectaţi, cîţiva negi pe gît, vinişoarele vineţii de pe un sîn. Dacă privea toate acestea de foarte aproape, i se făcea greaţă. Dar unor ochi prevăzuţi cu lentile care îndepărtează, totul îi apărea minuscul, asemenea unor insecte. Fiinţele mărunte ce se tîrau de ici-colo erau colegii lui care luau ceaiul în cancelarie. Fiinţa aceea din colţ era cealaltă femeie, goală, pe un pat jilav, cu ochii pe jumătate închişi, nemişcată, în timp ce scrumul ţigării ei era gata să cadă. Mai mult, simţea fără cea mai mică gelozie că micile insecte erau ca formele de prăjituri. Formele de prăjituri au numai margini, fără miez. Ce-ai zice de un bucătar atît de pasionat, încît să nu poată rezista şi să prepare prăjituri cînd nu e nevoie, numai ca să utilizeze formele? Dacă se va întîmpla să-şi reînnoiască legăturile cu ei, va trebui s-o ia de la început.

Modificarea stării nisipului corespundea modificării fiinţei lui. Poate că, paralel cu apa din nisip, găsise şi un eu nou.

Astfel, la ocupaţiile lui zilnice s-a adău-gat munca la capcana de apă. Cifrele şi schemele se adunau - locul unde să îngroape o putină, forma ei, raportul dintre orele de zi şi viteza acumulării apei, influenţa temperaturii şi a presiunii asupra eficienţei aparatului. Dar femeia nu înţe-legea ce putea să-l pasioneze atît de mult la o cursă de prins ciori. Recunoştea că nimeni nu poate trăi fără un fel de jucărie, iar dacă lui îi convenea asta, era mulţu-mită. Mai mult, fără să înţeleagă ce se întîmplase, văzu că el începea să arate mai mult interes pentru munca ei. Nu era un sentiment neplăcut. Lăsînd la o parte chestiunea cursei de ciori, ea tot era în cîstig. Dar avea şi el motivele lui. Munca la proiect era neaşteptat de grea, căci trebuia să combine multe elemente. Numărul materialelor crescuse, dar era greu să găseşti principiul care să le îmbine pe toate. Dacă dorea mai multă precizie, avea nevoie de un aparat de radio, ca să adauge datele meteorologice. Aparatul de radio devenise scopul lor comun.

La începutul lunii noiembrie, notase cantitatea zilnică de apă cu un vas gradat, dar după aceea cantitatea începuse să

scadă zi de zi. Poate că din pricina temperaturii va trebui să aştepte primă-vara ca să facă o experienţă completă. Venise în sfîrşit lunga, greaua iarnă şi, o dată cu nisipul, vîntul aducea zăpadă îngheţată, între timp, ca să poată cumpăra un aparat de radio mai bun, se hotărîse s-o ajute pe femeie în munca ei. Văgăuna era ferită de vînt, dar lucrul cel mai greu de suportat era că în tot timpul zilei soarele abia se vedea. Chiar şi în zilele cînd totul îngheţa, vîntul continua să aducă nisip şi nu scăpau de munca lor cu lopata. Adesea degeraturile de la degete începeau să sîngereze.

Pe nesimţite, iarna trecu şi veni primă-vara. La începutul lunii martie, primiră aparatul de radio. Pe acoperiş ridicară o antenă înaltă. Femeia dădu glas de mai multe ori bucuriei şi uimirii, învîrtind buto-nul la stînga şi la dreapta, cîte-o jumătate de zi. La sfîrşitul lunii, femeia îi spuse că e însărcinată. Mai trecură două luni. Trei zile în şir zburară de la răsărit spre apus mari păsări albe, iar în ziua următoare femeia începu sa piardă sînge şi să se plîngă de dureri mari. Una dintre sătence, despre care se ştia că era rudă cu un veterinar, spuse că ar fi vorba de o sarcină extrauterină. Sătenii hotărîră s-o ducă cu căruciorul cu trei roţi la spitalul din oraş.

Pînă să vină căruciorul s-o ia, bărbatul stătu cu ea ţinînd-o de mînă, în timp ce cu cealaltă îi masa uşor pîntecele.

In cele din urmă, căruciorul se opri în vîrful crestei. Pentru prima dată de o jumă-tate de an fu coborîtă o scară de frînghie, iar femeia, înfăşurată în cearşafurile ei, fu trasă în sus cu scara, îl privea rugător, cu ochii orbiţi de lacrimi, pînă ce nu mai putu să-l vadă. Bărbatul se uita în altă parte, de parcă n-ar fi văzut-o.

Deşi femeia fusese dusă, scara de frîn-ghie rămase unde era. Întinse mîna şovăind şi o atinse cu vîrful degetelor. Asigurîndu-se că nu era o închipuire, începu să urce încet. Cerul era de un galben murdar. Braţele şi picioarele îi erau

grele, de parcă ar fi ieşit chiar atunci din apă. Asta era mult-aşteptata scară de frînghie. Vîntul păru să-i smulgă respiraţia de pe buze. Dînd ocol văgăunii, se caţără pe o dună, de unde putea să vadă marea Şi ea era de un galben murdar. Răsuflă adînc, dar aerul îi ardea gîtul şi nu avea gustul la care se aşteptase. Se-ntoarse. La marginea satului se vedea un nor de nisip. Probabil că era căruciorul care transporta femeia. O, da... poate că s-ar fi cuvenit să-i spună ceva, să-i explice ce importanţă avea cursa de prins ciori.

Pe fundul văgăunii se mişca ceva. Era umbra lui. Chiar lîngă ea era capcana de apă. O parte din ramă se desfăcuse. Poate că vreunul dintre cei care veniseră să ridice femeia călcase pe ea. Se grăbi să coboare pe scară ca s-o repare. După socotelile lui, apa se urcase pînă la gradaţia patru. Stricăciunea nu părea să fie prea mare. Din casă se auzea, de la aparatul de radio, cum cineva cînta cu o voce scîrţîită. Încercă să înăbuşe sughiţul de plîns care părea gata să izbucnească; îşi cufundă braţele în putina cu apă. Era de o răceală pătrunzătoare. Se prăbuşi în genunchi şi rămase nemişcat, cu mîinile în apă.

Nu trebuia să se grăbească să evadeze. Avea acum în mînă biletul dus-întors, pe care ora plecării şi locul unde pleca erau lăsate în alb. Le putea completa cînd voia. In plus, îşi dădea seama că dorea să-i vorbească cuiva despre capcana de apă. Iar dacă tot dorea să vorbească despre asta, nimeni n-ar fi fost mai atent decît sătenii. Pînă la urmă, o să-i spună cuiva - dacă nu astăzi, mîine.

Putea să-şi amîne evadarea pe altă dată, după ce le va vorbi despre capcană.

ÎNŞTIINŢARE PRIVIND DISPARIŢII DE PERSOANE

NUMELE : Niki Jumpei

DATA NAŞTERII • 7 martie 1924

Ca urmare a faptului că un anunţ asupra dispariţiei unei persoane a fost dat de către Niki Shino (mamă), înştiin-ţarea privind respectiva dispariţie va fi înaintată acestei curţi pînă la 21 sep-tembrie 1962. În lipsa unui alt raport, persoana sus-numită va fi declarată dis-părută. Oricine ştie ceva despre per-soana în cauză este rugat să raporteze acestei curţi pînă la data menţionată.

18 februarie 1962

Tribunalul litigiilor civile

HOTARIRE

RECLAMANT: Niki Shino PERSOANA DISPĂRUTĂ: Niki Jumpei DATA NAŞTERII: 7 martie 1924

în urma depunerii la dosar a unei înştiinţări privind dispariţia persoanei sus-numite, procedura anunţării publice fiind îndeplinită şi fiind recunoscut că nu se cunoaşte nici existenţa, nici dece-sul persoanei în cauză de la data de 15 august 1955, deci cu şapte ani în urmă, a fost dată următoarea decizie:

DECIZIE

Prin prezenta, Niki Jumpei este declarat dispărut.

5 octombrie 1962

Tribunalul litigiilor civile Semnătura judecătorului